20 ARALIK 1987 YIL:5 SAYI:50 700 TL. (KDV dahil)

nokta

Diş Hekimliğinde AIDS PANİĞİ

TÜRBANLI FEMİNİSTLER

Yıl 1937...Londra Tailor and Cutter Terzilik Akademisi'nden mezun bir genç, M. Mithat Gürsoy Ankara'da... Ve T.C. Maliyesi'ne yeni bir kayıt düşülüyor: "Mithat Gürsoy, Tüccar Terzi"... Yıl 1944... İstanbul'da sıcak bir ağustos günü ve Mithat Gürsoy meslek yaşamını sürdürmek için yeni bir mekân seçiyor: Hacopulo Han 42 Sultanhamam... Yıl 1946... Pardesüde yeni bir marka: Mithat... Müşteriler sırada, üretim talebi karşılayamıyor... Yıl 1955... Radyodan yükselen reklam spotu kulaklarda: "İlk düşen yaprak, düşen ilk damla, ilk akla gelen şey Mithat Pardesü"... Yıl 1967... Türkiye'nin ilk hazır giyim ihracatını ve ilk vergi iadesi uygulamasını Mithat Giyim gerçekleştiriyor... Yıl 1971... İstanbul Ticaret Odası hazır giyim ihracatında ilk madalyayı veriyor... Madalya beratı Mithat Giyim adına düzenlenmiş...Yıl 1977... Niğde Aksaray'da Mithat Gürsoy İlkokulu öğretime başlıyor... Sekiz yıl sonra Fatma Gürsoy Ortaokulu öğrencilerine kapılarını açacaktır...Yıl 1983...Mithat Giyim 1.344.334 $ tutarında ihracat gerçekleştiriyor... Aynı yıl İzmir ve Isparta Mithat mağazalarıyla tanışacaktır... Yıl 1984... İhracat toplamı 2.489.220 $... Yıl 1985... Denizli ve Bakırköy'de iki yeni mağaza... İhracatta ulaşılan rakam 3.510.679 $... Yıl 1986... Antalya ve Üsküdar mağazalarıyla, mağaza sayısı altıya yükseliyor...Ve toplam ihracat 3.966.416 $...Yıl 1987...İstanbul seçkin bir mağazayla daha tanışıyor: Kadıköy Mithat...Ve giyimde Kişilik Çizgisi 50 yaşında...

mithat

ATT

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

AIDS virüsü dişçi koltuğunda 12
İnanılmaz bir cinayet öyküsü 16
Ege Üniversitesi'nde kumbara olayı 21
Söyleşi / Süleyman Demirel 22
Söyleşi / Çiçek Yağcı, Yıldız Sargın 24

DÜNYA

Güney Kore'de seçimler 28
Yunanistan'da bir cinayet 30
İtalyanlarda militarizm merakı 34

EKONOMİ

İstanbul'un ulaşım sorunu 38

KAPAK

Türbanlı feministler 46

TOPLUM

Ağrı hissetmeyenler 58
Telemanyaklar atakta 62

KÜLTÜR-SANAT

Söyleşi / Hilmi Yavuz 64
Aliki Vuyuklaki hâlâ gözde 66
Le Corbusier'nin İstanbul anıları 68
Doruktakiler '87 70

İZLENİMLER

Oğuz Atay 72

SPOR

Satrançta metafizik 76

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Panorama / Türkiye 26
Panorama / Dünya 36
Günlerin Getirdiği 44
Mektuplar 78
Bulmaca 79
Test 81
Kutu Kutu 82

Hem türbanlı hem feminist

Ev işlerinin paylaşılmasından başlayıp çalışma hakkına, annelik rolünden dayağa, kocaya itaate, soyadı seçme özgürlüğüne ve nihayet evlilik içinde cinsel yaşamın eleştirisine kadar uzanan bir dizi tartışma artık İslam'ı bir yaşama tarzı olarak seçmiş kadınlar arasında da yapılıyor. "Türbanlı feministler"imizin hangi noktadan çıkıp nereye vardıklarının öyküsü bu haftaki kapak sayfalarımızda.

(Sayfa 46)

Kapak Fotoğrafı: Muhlis HASA Kapak Mankenleri: Sibel TAN, Yaman TÜZCET

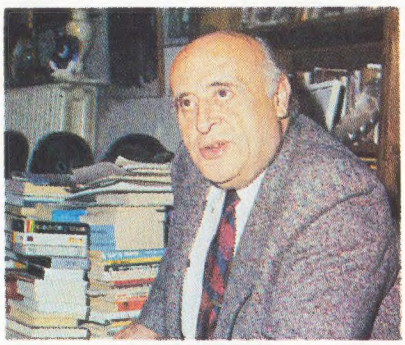

"Cumhuriyete geçtik, demokrasiye geçemedik"

12 Eylül öncesi siyasi parti liderlerinden bir tek Süleyman Demirel, 29 Kasım seçimlerinden sonra parlamentoya girebildi. Demirel **Nokta**'nın yakın geçmiş ve gelecek üzerine sorularını yanıtlarken ilginç saptamalar yaptı.

(Sayfa 22)

AIDS paniği!

Uzmanlar, AIDS virüsünü alma ve bulaştırma açısından en riskli meslek grupları arasında diş hekimliğinin başı çektiği görüşünde birleşiyorlar. Türkiye'de bu konuda tam bir boşvermişlik havası hâkimken, Batı'da ciddi önlemler alınıyor.

(Sayfa 12)

Telemanyaklar azıttı

Özellikle kulübeleri kullanarak rasgele çevirdikleri numaralarda, karşısına çıkanları "sinkaf" eden telemanyaklar literatürlerini genişletti. Sayıları giderek artan yeni gece belaları, küfürlerini artık çeşitli senaryolar içine yedirerek kullanıyorlar.

(Sayfa 62)

Aliki hâlâ genç, güzel ve gözde

1960'ların başında Türk sinemaseverlerinin de gönlünü kazanan Yunanlı yıldız Aliki Vuyuklaki ülkesinde ününü sürdürüyor.

(Sayfa 66)

PARLIAMENT

Gece Mavisini yaşayın, başarıyı yaşayın.

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYARINCA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR

"Valla hastayı solgun, sağlıksız görüp şüphelenirsem bazı önlemler alırım" diyor Levent semtinde çalışan bir diş hekimi...

"...Ben müşterilerimi hep tanırım... Yalnız yeni gelen ve yüzünde sağlıksız bir ifade olup da şüphelendiğim hastalar olursa eldiven kullanıyorum" diyor Mecidiyeköy'deki 22 yıllık bir diş hekimi de...

İnanılır gibi değil ama gerçek işte... Konu AIDS... Bu öldürücü virüsü almak ve yaymak açısından en riskli meslek grubu ise diş hekimleri... Ama İstanbullu diş hekimleri, kendileri ve hastaları için bu ölümcül hastalık karşısında aldıkları önlemleri **Nokta**'ya yukarıdaki gibi açıklıyorlar işte... Tüm Avrupa ülkelerinde ise bu konuda son derece ciddi araştırmalar yapılıyor, önlemler alınıyor. Örneğin İsveç'te sağlık bakanlığının yayınladığı, tek tek bütün diş hekimlerine gönderdiği bir genelgede şöyle deniyor: "Diş hekimleri sık sık kesici aletlerle ellerini yaralama ve hastanın ağzındaki kanla temas etme durumundadırlar. Ellerini iyice koruyan sağlam eldivenler giymeli, özel ağız maskesi ve koruyucu gözlük kullanmalıdırlar. Kliniklerde temizliğe büyük özen göstermeli ve aletlerle ilgili olarak da akla gelecek her türlü önlem alınmalıdır..."

Oysa **Nokta**'nın yaptığı geniş kapsamlı bir araştırma, Türkiye'de bu konuda tam bir perişanlığın hüküm sürdüğünü gösteriyordu. Bu konuda en tüyler ürpertici örneği, Nişantaşı'nda ünlü bir dişçinin yanında bir süre çalışan genç bir diş hekimi şu cümlelerle anlatıyordu **Nokta**'ya: "Müşterilere 'bardakları bile bir kez kullandıktan sonra atıyoruz' derdik ama onları içerde şöyle bir yıkayıp başka bir hastaya verirdik. Aletleri de bir hastanın ağzından çıkarttıktan sonra diğerlerinde kullanıyorduk..."

Bundan sonra dişçi koltuğuna otururken biraz daha düşünmemiz gerekmez mi?

Gerekmeyebilir... Nasıl olsa burası Türkiye...

Ve hayat sürüp gidiyor işte...

.....

Nokta'nın bu haftaki sayfalarından bir akıl almaz olay daha... Bundan yedi yıl önce işlenen bir cinayetin inanılmaz, hatta isyan ettirici öyküsü bu... Dursun Ali Nasuh isimli bir kişinin cesedini bulan polis, kısa bir süre içinde "suçluları" yakalayıvermiş... Beş suçlu, cezaevinde verdikleri ifadelerle "işledikleri cinayeti" tüm ayrıntılarıyla itiraf etmişler. Ama iş, mahkeme safhasına döküldüğü zaman, sanıklar, "karakolda doğru söyler, mahkemede şaşar" misali, bu ifadeleri işkence altında verdiklerini söyleyip suçlamaları kabul etmemişler. Ama bu hiçbir işe yaramamış. Suçları böylece sabit olan beş kişi, 3,5 yıldan 20 yıla kadar uzanan cezalarını almış ve mahpushanenin yolunu tutmuşlar. Aradan geçen bunca yıl içinde suçluların dördü cezalarını yatıp çıkmışlar... Hüseyin Baki ise hâlâ Ankara Cezaevi'nde çile dolduruyor...

Buraya kadar her şey doğal... Ama geçenlerde "öldürülen" Dursun Ali Nasuh ortaya çıkıp, ölmediği anlaşılınca...

Burası Türkiye...

Ve hayat sürüp gidiyor işte...

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli Yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI
Dr. Adil Özkol

YAYIN KURULU Duygu Asena, Korhan Atay, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Emin Tanrıyar, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz, Erdal Yavuz

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Arda Uskan

GENEL YAYIN YÖNETMEN YARDIMCISI
Gülay Göktürk

ANKARA TEMSİLCİSİ
Aycan Giritlioğlu

GÖRSEL YÖNETMEN
Salih Memecan

SORUMLU HABER MÜDÜRÜ
Emin Tanrıyar

İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Erdal Kılıçoğlu (Ankara)

DIŞ HABERLER Aydın Demirer, Viki İzrail

EKONOMİ Nilgün Uysal

TOPLUM Levent Tayla

KÜLTÜR Haşmet Babaoğlu

SANAT Sungu Çapan

HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Hümeyra Özalp, Eren Külahlı

YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç

REDAKSİYON Alper Görmüş

TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan

BÜROLAR İSTANBUL: Hakan Akçaoğlu, Ayşe Baştürk, Ali Boratav, Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu, Leyla Olça, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Mehmet Yalçın

Ankara: Gül Büyükbeşe, Can Karakaş, Ayşe Sazak, Nuray Şirin, Ruşen Çakır

İzmir: Ahmet Kökçü

Yurt dışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam

RESİM ARAŞTIRMA Nejat Ceyhan, Elif Erim

FOTOĞRAFLAR Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel

TEKNİK ŞEFLER Ahmet Aksel(Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı), Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera), Savaş Kayar (Fotoğraf Laboratuvarı)

KATKIDA BULUNANLAR Pertev Atasoy, Hakkı Deveci, Reha Erdoğan, Şahin Erkoçak, Ayca Gülsov, Sefa Kaplan, Mahmut Kurtoğlu, Hüseyin Şimşek, Hızır Tüzel, Emre Ulaş, Kâmil Yavuz, UBA

Adres Gelişim Yayınları, Levent - İstanbul Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510

REKLAM Kadriye Filiz, Bülent Öney

REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80

ANKARA BÜROSU Konur Sokak No: 7/4 Tel: 117 44 50 (5 Hat)
Fax Tel: 125 80 83 TELEX: 42008

İZMİR BÜROSU Şehit Nevres Bulvarı Sedir Ap. No. 5/5 Alsancak-İzmir Tel: 21 27 58—22 37 80

SATIŞ BÜROLARI İstanbul Klod Farer Cad. Oğuz İşhanı No: 25 Cağaloğlu
Ankara Konur Sok. 7/4 Kızılay

BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayi ve Ticaret A.Ş.

DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

GELİŞİM

BAŞKAN VEKİLİ VE GENEL KOORDİNATÖR/ Mustafa Özyürek, **BAŞKAN YARDIMCISI/ Finansman** Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırım Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece

KİTAP

TEK BAŞINA BİR ADAM, Christopher Isherwood'dan çev: Fatih Özgüven, Metis Yayınları Ekim 1987, 162 sayfa.

Bob Fosse'ün **Kabare** filmine kaynaklık eden öyküleri dolayısıyla tanıdığımız Christopher Isherwood'un Türkçe'deki ilk romanı. Fatih Özgüven'in özenli çevirisiyle dilimize kazandırılan **Tek Başına Bir Adam** dili, kültürü ve cinselliğiyle çevresine yabancılaşmış bir "hayatzede"nin öyküsü. Romanın kahramanı George'da "hayatzedelerin tipik kolu kanadı kırık inadı var." Sevdiklerini kaybetmiş, yalnız ve yabancılaşmış George yine de pes etmiş değil. Isherwood'a göre, insanoğlu sevdiklerini kaybetmenin, yalnızlığın ve yabancılığın üstesinden gelmeyi başarabilecek güçtedir. Başarmalıdır. "Allah kahretsin geleceği. Geçmiş de Charley'in olsun. George sadece şimdiye sarılır dört elle. Şimdide sevmeli. Şimdide yaşamalı." **Tek Başına Bir Adam,** Isherwood'un yazın dünyasını tanımak için iyi bir fırsat sağlayan bir roman.

MEDITERRANEAN TURKEY, yazan Arkeolog Halil Özek, fotoğraflar İsa Çelik - Ahmet Kuzik, Minyatür Yayınları, büyük boy 158 sayfa.

Kerme Körfezi'nden İskenderun Körfezi'ne kadar uzanan ülkemizin güney kıyıları, geleceğin "Cote d'Azur"ü olmaya aday. Bodrum, Marmaris, Datça, Patara, Kaş, Kemer, Side ve Anamur'dan Samandağ'a kadar yayılan "Akdeniz Türkiyesi" özellikle yaz mevsiminde yerli ve yabancı turistlerin akın akın doluştukları bir yöremiz. Böylesine ilgi gören Akdeniz kıyılarımız üstüne arkeolog Halil Özek'in yazdığı, özellikle yabancı turistlere yönelik, Minyatür Yayınları'nca üç dilde basılmış bu özenli kitap, bölgenin coğrafyasını oluşturan eski uygarlıkları ve yerleşme merkezlerini turistik özellikleriyle ve renkli fotoğraflarla tanıtmayı amaçlayan zengin bir rehber niteliğinde.

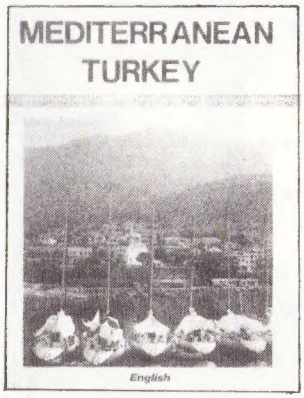

DEFTER, edebiyat, tarih, politika, felsefe derlemesi, Metis Yayınları, Aralık 1987.

Bu kitapta yer alan iki makale uzun zamandır unutulmaya yüztutmuş Sivil Toplum tartışmalarına yeni bir soluk ve boyut getireceğe benziyor. Birincisi Prof. Şerif Mardin'in "Türk Toplumunu İnceleme Aracı Olarak Sivil Toplum" isimli ünlü makalesi, ikincisi ise Patricia Springborn'un "İlkelcilik, Politika ve Oryantalizm" isimli güç ama heyecanlı bir araştırmayı yansıtan makalesi. Derlemede yer alan ikinci grup yazılar ise daha çok, bugün medeni, sivil şeklinde adlandırılan toplumlarda nelerin eksik kaldığını göstermeye yönelik. Bu toplumlarda hastalık, ölüm gibi "insani zaaflar"ın bir çırpıda unutulduğu, hayatın dışına itildiği vurgulanıyor. Philippe Ariès, Pico della Mirandola ve Virginia Woolf gibi yazarların bu konuları ele alan incelemelerine yer verilmiş. İskender Savaşır'ın Leman Karaosmanoğlu ile söyleşisi ve Orhan Koçak'ın Beckett yazısı derlemenin dikkat çekici diğer yazıları.

"Diplomatik bir bomba" gibi mektup

GECE GELEN MEKTUP, Haluk Şahin, Cep Kitapları, İstanbul 1987, 135 sayfa.

Türk-Amerikan ilişkilerinde köklü değişikliklere neden olan mektubun öyküsü... Dış politikayla ilgilenenler kadar konuyu "Türklere çok kızan Başkan Johnson, kalemi eline alıp İsmet Paşa'ya barut gibi bir mektup döşendiydi!" diye anımsayanları da ilk sayfalarından başlayarak kavrayan bir kitap. Haluk Şahin, sürükleyici bir kurguyla başından sonuna değin kuru bir belgeselciliğin tuzağına düşmeksizin, dönemin önde gelen ABD yetkililerinin ağzından olayların perde arkasını aktarıyor, belgelere ve tanıklara dayanarak. Özellikle ABD'li diplomatlar açısından aktarılan yorumlara büyük ölçüde yer veriliyor. Bu yorumlarda ABD'li diplomatların, Türk-ABD ilişkilerinde "diplomatik bir atom bombası" gibi patlayan mektubun yol açtığı zedelenmeden duydukları kişisel üzüntüler de vurgulanıyor. Çağın süper devletiyle olan ilişkilerimizde "dönüm noktası" sayılan 5 Haziran 1964 tarihli, L.B. Johnson imzalı mektubunu ve sonradan bu olayı "Yeni bir dünya kurulur ve Türkiye de o dünyada yerini alır" diye yorumlayarak tarihe geçen İnönü'nün yanıtının tam metnini merak edenler de kitabın sonunda aradıklarını bulabilecekler.

En çok satan kitaplar

1. **Ziverbey Köşkü,** İlhan Selçuk, Çağdaş Yayınları (1)
2. **Kadının Adı Yok,** Duygu Asena, Afa Yayınları (2)
3. **Sıfır Noktasındaki Kadın,** Neval El Seddavi, Metis Yayınları (4)
4. **40 Haramiler,** Mustafa Sönmez, Gözlem Yayıncılık (7)
5. **12 Eylül Adaleti,** Uğur Mumcu, Tekin Yayınları (5)
6. **Dublinliler,** James Joyce, İletişim Yayınları (10)
7. **Hayır,** Adalet Ağaoğlu, Remzi Yayınevi (8)
8. **Askeri Yargıda Çifte Standart,** Ahmet Atak, Belge Yayınları (11)
9. **Tarihte Söyleşiler,** Oriana Fallaci, Can Yayınları (9)
10. **Che'nin Ardından,** Derleme, Kıyı Yayınları (—)
11. **Özal'lı Yıllar,** Yavuz Donat, Bilgi Yayınevi (6)
12. **Sanık Ayağa Kalk,** Ahmet Kahraman, Milliyet Yayınları (3)
13. **Mavi Gözler Siyah Saçlar,** Marguerite Duras, Can Yayınları (12)
14. **Müebbet Türküsü,** Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (13)
15. **Sırça Fanus** Sylvia Plath Can Yayınları (14)

Bu listenin oluşturulmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da **Akademi, Acar, Bibliotek, Deniz, Gençlik** ve **Nezih,** Ankara'da **Bilgi, Dost, Galeri Arkadaş, Gün, İlhan-İlhan, Dönüşüm** ve **İmge,** İzmir'de **Dost, İleri** ve **Yavuz,** Antalya'da **Akdeniz.** (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta öncesinin sıralamasındaki yerini belirtmektedir.)

PAN AM'DAN DAHA FAZLA KONFOR BEKLİYORSUNUZ.

HAKLISINIZ.

Konfor.

Hatırladınız mı? Havayollarında neredeyse unutulmaya yüz tutmuş bir kavram oldu konfor. Pan Am için değil. Bu yıl Pan Am'ın sunduğu yeni konforlar hakkındaki haberlerin ardı arkası kesilmeyecek.

First Class'ta daha fazla konfor.
Clipper® Class'ta daha fazla konfor.
Economy Class'ta daha fazla konfor.

First Class'ta yepyeni Sleeperette® koltuklarımızda konforun âlâsını yaşayacaksınız.

Clipper Class'ta aynı sırada sekiz değil, şimdi altı koltuk var. İstediğiniz gibi ayaklarınızı uzatıp dinlenebileceğiniz, dilerseniz çalışabileceğiniz çok daha geniş, çok daha şık, çok daha rahat koltuklar.

Pan Am sizi yepyeni halılarıyla, daha ferah bir dekor içinde, daha mükemmel aydınlatma düzeniyle, yeni elektronik kulaklıklarıyla, daha zengin, daha yaratıcı menüleriyle ağırlayacak.

Dahası var. Uygulayacağımız yeni rezervasyon sistemiyle bilet işlemleri büyük hız kazanacak, havaalanında uzun kuyruklar oluşmayacak.

Ve nereye giderseniz gidin, dünyaca ünlü Pan Am hizmeti yine emrinizde olacak.

Konfor istiyorsanız, gelin bizimle uçun. Konforun keyfini yaşayın.

PAN AM'DA DAHA FAZLASINI BULACAKSINIZ.

HİLTON METHALİ 80223 / Harbiye - İstanbul
Tel.: (1) 131 23 39 / 40 / 41 / 42 - 131 23 43 / 44 / 45 / 46; Teleks: 22 694

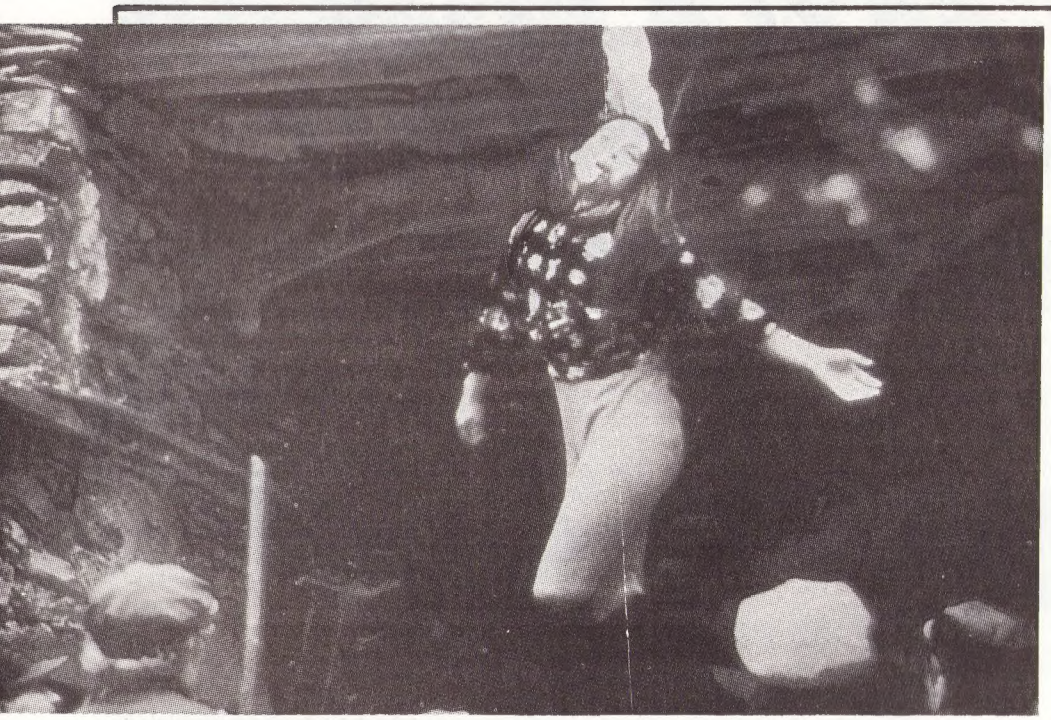

Erden Kıral'ın özümsenmiş Taviani etkilerini yansıtan "Ayna"sı, beğenisi TV dizileriyle yozlaştırılmış seyirciye göre bir film değil

SİNEMA

Üçlü bir ilişkiye tutulan Ayna

AYNA. "Bereketli Topraklar Üstünde", "Hakkari'de Bir Mevsim" ve "Dilan"ın yönetmeni Erden Kıral'ın Osman Şahin'den uyarladığı **Ayna** İstanbul Gazi Sineması'nda gösteriliyor. Nur Sürer, Hikmet Çelik ve Suavi Eren'in başlıca rollerini paylaştığı **Ayna,** Almanya adına katıldığı 41. Venedik Film Festivali'nde büyük ödülün eşiğinden dönmüş, yalınlığı içinde ulaştığı yoğun insan malzemesiyle dikkati çeken, her türlü göz boyayıcılıktan ve yapaylıktan sıyrılmış, özgün bir film. Çeşitli festivallerde sinemamızı başarıyla temsil eden **Ayna**'da Erden Kıral, Kenan Ormanlar'ın "inanılmaz güzellikteki" görüntüleriyle evrensel bir trajiğe ulaşıyor. Üç kişi arasında geçen öykünün ana kahramanı, karısına göz koyan ağasını öldüren ve ölümle birlikte karısını da bir anlamda yitiren gariban bir köylü. Yönetmenin özellikle ağır tutulmuş, dar ve kapalı mekânlarda geçen seyirciden belli bir çaba isteyen durgun anlatımına ve kimi gereksiz melodramatik zorlamalara karşın, ağır ağır gelişen, durağan tempolu bir "içsel fırtınanın" yansıdığı özgün bir çalışma. **Ayna**'yı özellikle iki yıl önceki Sinema Günleri'nde görmeyen sinemaseverlere salık verebiliriz.

SERGİ

ŞAHİN KAYGUN Sanfa Sanat Galerisi'nde 5 Ocak'a kadar açık kalacak sergisinde, son dönemlerinde fotoğraf-resim ilişkisini irdeleme çabasının son ürünlerini sergiliyor. Fotoğrafçılığının yanısıra, sanat yönetmenliği yaptığı bazı nitelikli filmlerin ardından sinemada yönetmenliği de deneyen Kaygun, bu son sergisinde siyah beyaz fotoğrafik kompozisyonlardan yola çıkarak akrilik boya, tiner gibi çeşitli malzemelerle farklı anlatım biçimlerini deniyor.

GEVHER BOZKURT Nişantaş Galeri Lebriz'de yağlı boya resimlerini 9 Aralık - 2 Ocak arasında sergiliyor. Bu sergi, akademiyi 1947'de bitiren, karma sergilere katılan, çeşitli özel koleksiyonlarda yapıtları bulunan ve şimdiye kadar yüzlerce öğrenci yetiştiren MSÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim Üyesi Gevher Bozkurt'un üçüncü ve geniş kapsamlı kişisel sergisi.

SEMİNER

ÇİLEK ÇOCUKEVİ'nde 11 Aralık Cumartesi saat 11.00'de Psikolog Leyla Navaro "Çocuklar yaramazlık etmez" başlığı altında, "Çocuk nedir, çocukla iletişim nasıl kurulur?"dan "Çocuk bize göre ne zaman yaramazlık yapar?"a kadar değişik soruları ele alacağı bir konuşma yapacak. Levent'teki Çilek Çocukevi'nde başlatılan bu çocuk seminerleri, benzeri çeşitli etkinliklerle sürdürülecek.

TİYATRO

SİLAHŞÖRÜN GÖLGESİ. Ankara Sanat Tiyatrosu'nun son yıllardaki en iyi çalışmalarından biri olarak nitelenen, İrlandalı yazar Sean O'Casey'nin **Silahşörün Gölgesi** adlı oyunu, 14 ve 15 Aralık'ta saat 18.45 ve 21.00'de Beyoğlu Dünya Sineması'nda İstanbullu tiyatroseverlere sunuluyor. Ülker İnce'nin çevirisiyle Rutkay Aziz'in sahnelediği oyunda, Dublinli yoksul sivil halk ve işçi sınıfından kesitler veren O'Casey yakından tanıdığı, iyi bildiği insanları her zamanki toplumcu ve gerçekçi tavrıyla sahneye çıkarıyor. Tek odayı çenesi düşük bir gezginci satıcıyla paylaşan, gözü gerçeklere kapalı bir şairi, onu kimliğini gizleyen bir IRA silahşörü sanan komşularını ve ona âşık olan genç kızı vb. anlatıyor. O'Casey'nin **Silahşörün Gölgesi**'nde AST'ın tüm kadrosu rol alıyor.

"Silahşörün Gölgesi" Rutkay Aziz'in oynadığı ve sahnelediği bir AST prodüksiyonu

13 ARALIK

Pazar

TV1

08.00 Açık Öğretim
10.00 Voltron
10.25 Pazar Sineması "Her Şey Yolunda"
12.00 Pazar Konseri
13.00 Batı Hülyası -3
13.45 Haberler
14.00 Müzik
14.15 Spor Magazin
16.30 TV'de Sinema "Altın Hırsı"
18.00 Haberler
18.05 Stüdyo Pazar
20.00 Haberler
21.00 Yeniden Doğmak-1
22.00 Askerler-9
23.00 Spor
24.00 Haber Dosyası

TV2

14.00 Haberler
14.10 İşte Pazar
17.00 Bitmeyen Görev
17.45 Hayvanlar Âlemi
18.30 TV'de Sinema "Kate'nin Sırrı"
20.00 Sazlarla Başbaşa
20.15 Bizim Ev
21.30 Haberler
22.12 Orhan Boran'la Pazar Geceleri
23.45 Haberler

14 Pazartesi

TV1

06.30 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Uzay Saati
17.30 He-Man
18.00 Her Şey İnsanlar İçin
19.00 Palmer Kasabası-11
20.00 Haberler
21.00 Kaynanalar-Son
22.05 Ayın Konusu
23.05 Buddenbrook Ailesi-10
23.55 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Bizim Sınıf"
19.35 Bizim Sazımız Bizim Sözümüz
20.00 Küçük Konser
20.15 Pazartesi Oyunları "Kapıdaki Adam"
21.00 Bir Oda Bir Halı
21.30 Haberler
22.12 Beyazlı Kadın
23.00 Tele Mozaik
23.45 Haberler

15 Salı

TV1

07.00 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Rüzgâr Gülü
17.50 Hanımlar Sizin İçin
20.00 Haberler
21.00 Avrupa'da Bir Sultan-Son
21.35 Dikkat
21.50 TV'de Sinema "Isadora"
24.00 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Çocuk Tiyatrosu"
19.35 Besteciler ve Yorumcular
20.00 Sazlarla Başbaşa
20.15 Süper Piramit
20.45 Haftanın Dizisi "Patron"-4
21.30 Haberler
22.12 Profil
23.00 Kanun Namına
23.45 Haberler

16 Çarşamba

TV1

06.30 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
14.00 Türkiye-Yugoslavya Futbol Karşılaşması

15.50 TV'de Türk Sineması "Bir Sevgi İstiyorum"
17.00 Haberler
17.15 Ne Nedir Nasıldır
17.30 Az Gittik Uz Gittik
18.00 Akşamın Getirdikleri
19.30 Altın Kızlar
20.00 Haberler
21.00 Annemin Ricasıyla-4
21.55 Ben Bilirim
22.50 Quincy-5
23.40 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar
19.35 Dünden Bugüne Musikimiz
20.00 Medeniyet "Tabiata Dönüş"
20.40 Perihan Abla "Görücü"
21.30 Haberler
22.12 Dünya Sinemalarından "Kızım ve Ben"
23.45 Haberler

17 Perşembe

TV1

07.00 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Buradan Başla-6
17.40 Küçük Hanımlar-1
18.05 Bulmaca
18.30 Walt Disney'in Harika Dünyası
19.20 İnanç Dünyası
20.00 Haberler
21.00 Gecenin Öteki Yüzü
22.20 Otuzların Dünyası
22.55 Sinema Tarihinden "Yüksek Tepeler"
00.35 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Bir Varmış Bir Yokmuş"
19.35 Gençlerle Birlikte
20.10 Sohbet
20.45 Haftanın Dizisi "Patron"-5
21.30 Haberler
22.12 Hafta Arası
23.45 Haberler

18 cuma

TV1

06.30 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Gençlik ve Bilim
17.30 Polyanna
18.00 Gençlik
20.00 Haberler
21.00 Mevlana Celaleddin Rumi
21.35 Mavi Ay-11
22.35 Haber Program "Panorama"
23.45 Denizciler-1
00.35 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Düğme Burun"
19.35 Belgesel "İshakpaşa Sarayı"
20.00 Küçük Konser
20.15 Sihirbaz Black
21.00 İslam ve Toplum
21.30 Haberler
22.12 TV'de Sinema "Ümitsizlik"
00.10 Haberler

19 cumartesi

TV1

08.00 Açık Öğretim
10.00 Cumartesiden Cumartesiye
13.00 Cumartesi Onüç
14.00 Haberler
14.05 Cumartesi Onüç
14.30 İngilizce Öğrenelim
15.15 Müzik
15.30 Başka Bir Dünya
16.15 Yaşama Savaşı-Son
17.00 Haberler
17.15 TV'de Sinema "Sam'ın Oğlu"
18.45 Yeni Besteler
19.05 Vadim O Kadar Yeşildi ki
20.00 Haberler
21.00 Kuruntu Ailesi
22.00 Bir Cumartesi Gecesi
24.00 Bayan Murple-6
00.50 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Taşın Gölgesi"-3
19.35 Spor
20.00 Gençlerden Gençliğe
20.20 Sami Aksu Konseri
20.45 Haftanın Dizisi "Patron"-6
21.30 Haberler
22.12 Bale "Altın Çağ"
23.45 Haberler

Sevimli Ricky Schroeder yine karşımızda

TV1 HERŞEY YOLUNDA (Something so Right). On yıl kadar öncesinin epey mendil ıslatan filmi "Şampiyon"un sevimli çocuk yıldızı Ricky Schroeder, Lou Antonio'nun yönetiminde çevrilmiş bir duygusal aile dramıyla yine karşımızda. Annesiyle çok sevdiği babasının ayrılmasından sonra sürekli sorun çıkaran afacan kahramanımızın öyküsünü aktaran bu oldukça yeni film, yetişkinlerden çok küçük yaştaki seyircilere yönelik. Anneyi Patty Duke Austin, babayı da James Farentino'nun oynadığı **Herşey Yolunda,** ekranda **çocuklara ve aileye seslenen,** tipik bir Pazar sabahı filmi. ABD yapımı, 90 dakika.

13 Aralık Pazar

TV1 ALTIN HIRSI (Gold Runner). Ailesinden altın koparmak için kaçırılan Brody'nin annesi, eski kocasından yardım isteyince Nick derhal Porsche marka arabasıyla zamana karşı bir yarışa girişir. Küçük çocuğun hayatı artık sadece onun hızına bağlıdır... Yığınla benzerini izlediğimiz türden, alışılmış bir film **Altın Hırsı.** Richard Losee'nin

hem başrolünü hem de yönetmenliğini üstlendiği filmin diğer oyuncuları Kristin Kelly ile Dahl Gleave. Ancak tatil günü geçirecek boş vakti olanlara göre. ABD yapımı, 85 dakika.

13 Aralık Pazar

TV2 **KATE'İN SIRRI** (Kate's Secret). Kadınlar arasında son yıllarda iyice yaygınlaşan sürekli diyetin getirdiği sorunları işleyen bu filmin kahramanı, bir avukatın karısı olan Kate (Meredith Baxter Barney). Arthur Allan Seidelman'ın yönettiği filmde, şişmanlamaktan korkan, aerobik yaparak kilo atmaya çalışan ama en ufak bir sinirlilik anında aşırı yiyerek verdiklerini geri alan çağdaş kadının öyküsünü izleyeceğiz. Ben Masters, Shari Belafonte-Harper ve Edward Asner gibi oyuncuların sürüklediği **Kate'in Sırrı** önemsiz ama **kadın seyircinin ilgisiz kalamayacağı türden,** yenice bir film. 1986 ABD yapımı, 110 dakika.

13 Aralık Pazar

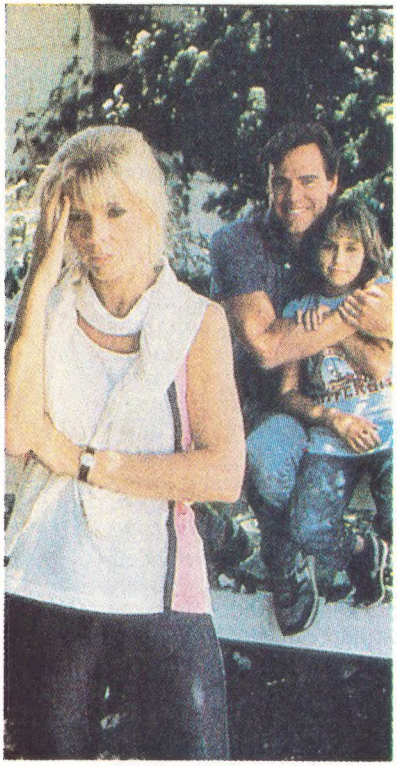

Meredith B. Barney "Kate'in Sırrı"nda zayıflamak isteyen çağdaş kadını oynuyor.

Vanessa Redgrave başarılı bir Isadora Duncan

TV1 **ISADORA** (Isadora). Çek kökenli İngiliz yönetmen Karel Reisz'in ünlü dansöz Isadora Duncan'ın trajik yaşamöyküsünü anlattığı filmi ekrana geliyor. 20'li yıllarda azmi ve hırsıyla ününü tüm Avrupa'ya yayan ve bu arada yaşadığı aşklarla, dans gösterileriyle, fırtınalı yaşam biçimiyle bütün dikkatleri çeken Isadora rolündeki genç Vanessa Redgrave filmin ağır topu. Ailesini ve çocuklarını yitirdikten sonra kendisini sanatıyla avutmaya çalışan Isadora'yı filmin finalinde izleyeceğimiz feci bir ölüm beklemektedir... 20'li yılların atmosferini veren çevre düzeni, görüntü çalışması, Maurice Jarre imzalı müziği ve Vanessa Redgrave başta olmak üzere Jason Robards Jnr., James Fox ve John Fraser gibi oyuncularıyla baştan sona izlenmeye değer bu Karel Reisz filmi, kuşkusuz ekranda **haftanın ilginç filmlerinden. İzleyin.** 1968 İngiliz yapımı, 138 dakika.

15 Aralık Salı

TV1 **BİR SEVGİ İSTİYORUM.** Türkân Şoray-Cihan Ünal çiftinin "cicim yıllarından" kalma, iş bakımından tam anlamıyla "yatan" filmlerinden biri. Kartal Tibet'in yönettiği **Bir Sevgi İstiyorum**'un diğer oyuncuları Tanju Gürsu, Reha Yurdakul ve Nuri Alço.

16 Aralık Çarşamba

TV1 **TÜRKİYE-YUGOSLAVYA.** Avrupa Futbol Şampiyonası'nda, grubumuzda henüz gol atamamış ve hiçbir umudu kalmamış olan milli futbol takımımız son maçını, Belgrad'da İngiltere'ye bizim gibi farklı yenilen Yugoslavya ile oynuyor. İzmir'den naklen yayınlanacak maç, iki taraf için de sadece prestij yönünden önem taşıyor.

16 Aralık Çarşamba

TV2 **KIZIM VE BEN** (La Ciociara). Alberto Moravia'nın romanından Cesare Zavattini-Vittorio De Sica ikilisince sinemaya uyarlanan, ABD ve İngiltere'de "Two Women" adıyla gösterilmiş bu film, İtalyan Yenigerçekçiliğinin iki büyük ustasının eski başyapıtlarının düzeyini tutturmasa da yine de ilgiye ve izlenmeye değer. Yıllar önce ülkemizde gösterilmiş filmde, yorgun De Sica usta, savaş yıllarının müttefiklerce bombalanan Roma'sında her an ölüm korkusu ve saldırı tehdidi altında yaşamaktansa kaçıp taşranın yolunu tutmaya çalışan "erkeksiz kalmış" bir anneyle kızının (S. Loren, Eleonore Brown) öyküsünü anlatıyor. Askerlerin kızının "üstünden geçmesine" engel olamayan anne rolüyle Oscar kazanan Sop-

Hermann Hermann'ın öyküsü

TV2 **ÜMİTSİZLİK** (Despair). 1982'de ölen ünlü Alman yönetmen Rainer Werner Fassbinder'in 1978'de İngiltere'de çektiği **Despair-Eine Reiseins Licht,** Nazizmin ayak seslerinin duyulduğu 1930'larda Almanya'da yaşayan Rus göçmeni bir çikolata fabrikatörü Hermann Hermann'ın (Dirk Bogard), kişilik yarılmasından cinayete uzanan tuhaf öyküsünü anlatıyor. Çağın büyüklerinden Rus asıllı Amerikalı Vladimir Nabokov'un romanından İngiliz oyun yazarı Tom Stoppard'ın uyarladığı senaryodan çekilen filmin kahramanı Hermann, geçmişini bilmek istemekte ama sahte, kırık dökük bilgi ve belgelerden öteye gi-

"Kızım ve Ben" Sophia Loren'in nitelikli filmlere geçtiği döneminin ilginç ürünlerinden

Fassbinder'in Dirk Bogard'lı "Ümitsizlik"i, ekranda bu haftanın hoş bir sürprizi

demiyor ve yaşadığı hayata gittikçe yabancılaşıyor. Karısıyla (Andrea Ferreol) ilişkisine gelince, Fassbinder'in 1960'daki ilk filminin adını anımsamak yeterli: "Aşk Ölümden Soğuktur." Kimliğini, dünyaya bakışını, geçmişini sorgulayan bir koca ve küçük kafalı, zevk ve lüksten başka bir şey düşünmeyen bir kadın. Ferreol'ü ayaklarında topuklu terlikleri ve şoset çorapları dışında çırılçıplak bir halde, bol bol kamera önünde gezindiriyor Fassbinder. İnleme, isteme, yakınma ve zevk sesleriyle karışık bu sahnelerin büyük bir olasılıkla TRT makasına kurban gideceği filmde Hermann için asıl sancı içindeki Rusya'dır. Kişiliğini, benliğini bir arada tutamayıp, deliliğin eşiğinden dönüyor ve çareyi kendi yerine geçirdiği adamı öldürüp Hermann kimliğini ortadan kaldırmakta buluyor. Sinemanın görüntü sanatı olduğunu bilen Fassbinder'in görüntüye en çok ağırlık verdiği yapıtlarından **Despair,** Dirk Bogard'ın usta oyunculuğuyla da değer kazanıyor. Sinemaseverlerin keyifle izleyecekleri bu Fassbinder filmi, **ekranda hoş bir sürpriz.** 1978 Alman -Fransız ortak yapımı, 119 dakika.

19 Aralık Cuma

Walsh'ın "High Sierra"sı Bogart'ın çıkış yaptığı film olmuştu

hia Loren'ın yanı sıra Raf Vallone'yle genç Jean-Paul Belmondo'yu izleyeceğimiz filmin başarılı siyah beyaz görüntüleri Macar asıllı kameraman Gabor Pogany'ye, müziğiyse Armando Trovaioli'ye ait. Yenigerçekçilik akımından esintiler taşıyan ve kimi unutulmaz sahneler içeren **Kızım ve Ben** De Sica'nın yaşlılık ve yorgunluk döneminin ürünü. Yine de sinemaseverleri **ekran başına toplayacak bir film.** 1960 İtalyan-Fransız ortak yapımı, 110 dakika.

16 Aralık Çarşamba

TV1 **YÜKSEK TEPELER** (High Sierra). Büyük yıldız olmazdan önceki gencecik bir Humphrey Bogart'ın kendini göstermek fırsatını bulduğu ilk büyük rolüne cuk oturduğu bu filmin senaryosunu da, W. R. Burnett'in iki kez daha sinemaya uyarlanan romanından, sonradan usta bir yönetmen olarak Amerikan sinemasında yerini alacak olan John Huston yazmıştı. Hollywood'u Hollywood yapan yönetmenlerden Raoul Walsh'ın çektiği **High Sierra**'da George Raft'ın bırakıp gitmesinden sonra bu rolü elde eden Bogart, yıllarca sürecek gangster tiplemesinin de ilk başarılı örneğini veriyor. Ray (H. Bogart), büyük soygunlara karışmış bir sabıkalıdır. Hapisten çıktıktan sonra California dağlarındaki bir oteli soymak için plan yapmaya başlar. Ama bu kez yalnız değildir, kendisine yardım edecek ekipte iki kadın da (Ida Lupino, Joan Leslie) vardır... Gangster filmlerinin başyapıtlarından olmasa da klasik örneklerinden biri olan bu filme, "eski toprak" yönetmen Walsh'ın gerilimle mizahi bir boyutun da eksik olmadığı hızlı, hareketli sinema dili egemen. 46 yıllık **High Sierra** bütün eskiliğine karşın havasını koruyabilen, özellikle bu türün meraklılarınca **es geçilmeyecek nitelikte bir film.** 1941 ABD yapımı, 96 dakika.

17 Aralık Perşembe

TV1 **SAM'IN OĞLU** (Sam's Son). "Bonanza" ve "Küçük Ev"in aktörlüğünden TV filmleri yönetmenliğine geçen Michael Landon'un imzasını taşıyan, Eli Wallach, Anne Jackson ve Patrick Murphy'nin baş rollerini paylaştığı **Sam'ın Oğlu,** "sinema içinde geçen bir sinema" öyküsü. Gençliğindeki ideallerini gerçekleştiremeyişinin acısını yaşamı boyunca hissedenbir film yönetmeninin,babasının yazdığı "Sam'ın Oğlu" adlı yapıtla üne kavuşan, sinema tutkunu oğlunun öyküsünü izleyeceğimiz bu oldukça yeni Amerikan yapımı, sinemaseverlerin **ilgisini çekebilir.** 90 dakika.

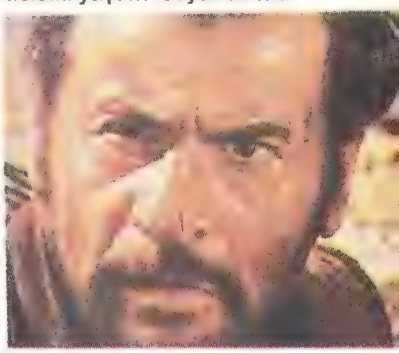

"Sam'in Oğlu"nda Eli Wallach ilgi çekebilir

19 Aralık Cumartesi

AIDS / DİŞ HEKİMLERİ VE HASTALAR TEHDİT ALTINDA

Yüzyılın vebası dişçi koltuğunda...

Batı'da en büyük risk gruplarından biri olarak saptanan diş hekimlerine özel dezenfektanlardan, eldiven, maske ve gözlüğe değin pek çok zorunlu önlem aldırılırken, Türkiye'de "sosyetik" muayenehaneden sahte hekimine herkes, en ilkel koşullarda, AIDS kapma ve bulaştırma tehlikesiyle kol kola hasta tedavi ediyor.

FOTOĞRAFLAR : ÜMİT KIRDIL / NOKTA

Şişli Etfal Hastanesi'nin diş hekimlerinden Cengiz Varol da AIDS paniğini yaşıyor

Şişli Etfal Hastanesi'nde alışılmışın dışında bir hareketlilik vardı o gün. Koridorlarda, odalarda gruplar halinde bir şeyler tartışıyordu doktorlar. "Yapmamalı! Ben olsaydım reddederdim" diyen bir doktoru diğerleri onaylıyordu. Bu arada diş hekimi R.O. hazırlıklarına başlamıştı bile. İçi kıpır kıpırdı. Önce önlüğünü giydi. Sonra ağzını ve burnunu iyice kapayan bir maske ve gözlük taktı. Eline özenle üst üste 2 ameliyat eldiveni geçirdi. Bunların dışında açıkta kalan tüm uzuvlarını saçlarına kadar steril sargı bezleriyle sıkı sıkıya sardı. Bir mumyayı andırıyordu adeta.

R.O.'nun bulunduğu tedavi odasına hızla bir genç kız girdi. Başı önde, ürkek... Doktorun tuhaf görünümüne tepki göstermeden oturdu hasta koltuğuna. 3 dişi çekilecekti. Doktor lavaboya tükürme-

AIDS de neymiş?

İstanbul'un bazı semtlerinde diş hekimlerimizin nasıl çalıştıklarını gözlemledik. Durum içler acısıydı...

Diş hekimi H. Tanju Denker de Levent'teki muayenehanesinde hastalarına eldivensiz ve maskesiz tedavi uyguluyor. Denker, "Hastayı solgun, sağlıksız görüp şüphelenirsem bazı önlemler alıyorum" diyor.

mesi için uyardı hastasını. Sonra diş çekilecek bölgeyi uyuşturmak için iğne yaptı. Enjektörü büyük bir titizlikle poşete yerleştirip ağzını sıkı sıkıya kapadı. Bir süre sonra operasyona başladı. Doktor son derece titiz çalışıyor, salyaları anında siliyor ve pamukları ayrı ayrı poşetlere koyup, büyük bir dikkatle ağızlarını kapıyordu...

Operasyon bitince derin bir nefes aldı. İnsanlık görevini yerine getirmiş olmanın derin hazzını yaşıyordu. Enjektörün, pamukların bulunduğu poşetler yakılmak üzere hemen kazan dairesine gönderildi. Hasta geldiği gibi başı önde hızla kayboldu ortadan. Kullanılan aletler çamaşırsuyu dolu bir küvete konuldu ve tüm tedavi odası dezenfekte edildi. Hasta, günlerdir gazetelere manşet olan 20 yaşındaki AIDS'li hayat kadını Nurten Sarıkaya'ydı.

Hastane personelinin dokunmaya korktuğu bu çamaşırsuyu dolu küvette AIDS'li Nurten'in diş çekimi sırasında kullanılan aletler dezenfekte ediliyor...

En yüksek risk grubu. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Merkez Araştırma Laboratuvarı Başkanı Prof. Dr. Fikret Biyal ve Türkiye'de ilk AIDS teşhisini koyan Prof. Dr. Hüseyin Sipahioğlu meslek grupları arasında AIDS virüsünü alma ve bulaştırma açısından en yüksek risk grupları sıralamasında diş hekimlerinin başı çektiği görüşünde birleşiyorlardı. Diş hekimleri septik bir ortamda çalışmak zorundaydı. Hastanın ağzını sterilize etmelerine olanak yoktu ve sürekli kan ve tükrükle temas halinde oluyorlardı. Bilindiği gibi AIDS virüsü spermin yanı sıra kan ve tükrük yoluyla kolaylıkla bulaşabiliyordu. Ayrıca diş hekimlerinin kullandığı aletlerin çoğu parmaklarda her an çizik, kesik yapabilecek türdendi. Peki, diş hekimleri, virüsü hastadan hastaya bulaştırmamak için gerekli önlemleri alabilecek teknolojiye sahip miydi? Bu iş için iki seçenekleri vardı. İlki kaynatma yoluyla yaptıkları yaş sterilizasyon, ikincisi ise kuru sterilizasyon. Aletlerin kimi o yolla, kimi bu yolla sterilize edilebiliyor ya da bazı solüsyonlarla dezenfekte yapılıyordu. Bunların virüsü öldürme açısından yeterli olup olmadığı tartışılırken, hekimler tarafından buna titizlikle uyulup uyulmadığı da kafalarda soru işareti bırakıyordu. Bu arada döner uçların takıldığı pıyasemen, angle durva gibi aletlerin sterilize edilebilme şansları yoktu.

Nurten Sarıkaya gibi AIDS virüsü taşıdığı bilinen bir hastada olabildiğince önlem alınabiliyordu, ancak ya hasta olduğunu bilmeyen, ya da gizleyen bir AIDS'li diş hekiminin koltuğuna otururşa ne olacaktı? Tehlike bu kadar büyükken, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ne gibi çalışmalar yapıyordu?

6 maddelik "genelge." Prof. Dr. Fikret Biyal, İstanbul Tabip Odası yetkilileri, İstanbul Diş Hekimleri Odası Başkan Yardımcısı Gülümser Koçak ve Şişli Etfal Hastanesi Diş Tedavi ve Protez Merkez Eğitim Sorumlusu Dr. Tonguç Göker, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın konuya gereken önemi vermediğini ve ağır çalıştığını belirtiyorlardı. Bakanlık, il sağlık müdürlüklerine 6 maddelik bir genelge yollamıştı. Genelgede hekimlerin bir kez kullanılıp atılan enjektörler kullanmaları, diplomasızların çalışmalarının engellenmesi ve aletlerin çamaşırsuyuyla dezenfekte edilmesi yolunda tavsiye yer alıyordu. Çalışma şartlarını gördükten sonra dehşete düştüğümüz diş hekimlerimize ise özel bir uyarı yapılmamıştı.

Türkiye'de hal böyleyken, aynı konuyla ilgili İsveç Sağlık Bakan-

Gültepe'de bir diş teknisyeniyle ortak olduğu muayenehanede hasta tedavi eden 4 aylık diş hekimi Belgin Aydeniz de diğer meslektaşları gibi çalışıyor. Aydeniz alınması gereken önlemler konusunda Bakanlık ya da Oda tarafından uyarılmadıklarını söylerken, "Biz de, hastalar da tehlikede..." şeklinde endişesini dile getiriyor.

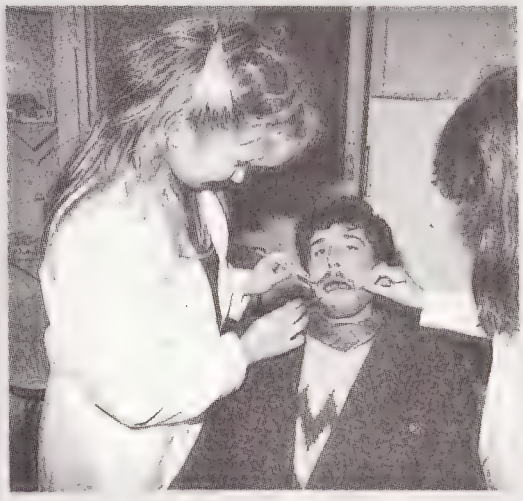

lığı ile Sağlık ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü konunun ciddiyetini görerek buna göre tedbir almaya çalışıyor ve tek tek diş hekimlerine uyulması gereken kurallarla ilgili bir genelge yolluyordu: Genelge de, "Dişçiler ve diş bakımı işlerinde çalışanlar sık sık kesici aletlerle ellerini yaralama, hastanın ağzındaki kanla temas etme durumuyla karşı karşıyadırlar. Ellerini iyice koruyacak sağlam eldivenler giymeli, özel ağız maskesi ve koruyucu gözlük kullanmalıdırlar. AIDS'li olan ya da virüs taşıdığından şüphelenilen hastalar da konuyla ilgili olarak açılan özel merkezlere gönderilmelidir. Kliniklerde temizliğe büyük titizlik gösterilmeli ve aletlerle ilgili olarak da akla gelebilecek her türlü önlem alınmalıdır" deniyordu.

Türk Diş Hekimleri Birliği'nin ve İstanbul Diş Hekimleri Odası'nın da yeterli önlemleri yoktu. Türk Diş Hekimleri Birliği, üyelerinin dikkatini yalnızca yayımladığı dergi yoluyla çekmeye çalışırken İstanbul Diş Hekimleri Odası da aynı yolu seçiyordu. Oda Başkan Yardımcısı Gülümser Koçak zaman zaman seminerler düzenlediklerini ve dergilerinde konuya yer verdiklerini belirterek, konuşmasını şöyle sürdürüyordu: "Bu konuda yaptırım gücümüz yok. Yalnızca hekim arkadaşlarımıza AIDS'e karşı nasıl önlem alınabileceği, aletlerin nasıl sterilize edileceği konusunda uyarılarda bulunabiliyoruz. Ben şahsen eldiven ve maske kullanıyorum. Tabii eldivenlerin de delinme olasılığı var."

İsviçre'de alarm! Geçen yıl ağustos ayında İsviçre'de yapılan Diş Hekimleri Kongresi'nde, AIDS virüsünü alma-yayma açısından diş hekimlerinin risk gruplarının başında geldiği açıklanıyor ve hekimlere alarm veriliyordu. Kongrenin 3-4 günü bu konuya ayrılırken, alınması gereken önlemler vurgulanıyor ve hekimlerden aletlerini ültraviyole ışınlarıyla sterilize etmeleri isteniyordu. Amerika'daki diş hekimlerine yönelik dergiler de konuya aynı ciddiyetle yaklaşıyordu.

California'da yayımlanan Oral

"En yüksek riski biz taşıyoruz"

Şişli Etfal Hastanesi Diş Tedavi ve Protez Merkezi Eğitim Sorumlusu Dr. Tonguç Göker, **Nokta'***nın sorularını yanıtladı:*

Nokta: AIDS virüsünü alma ve yayma açısından en riskli meslek grubu sizce hangisidir?

Göker: En yüksek riski biz diş hekimlerinin taşıdığı tartışılmaz bir gerçek. Çünkü septik bir ortamda çalışmak zorundayız. Hastanın ağzını sterilize edebilmemiz mümkün değil.

Nokta: Diş hekimleri olarak bu büyük tehlikeye karşın Bakanlık, Birlik ya da Oda tarafından uyarıldınız mı?

Göker: Hayır. Yalnızca bize gönderilen dergilerdeki AIDS'le ilgili genel yazıları gördük. Diş hekimleri şu şartlarda çalışmalı diye resmi bir genelge ulaştırılmadı. Basından okuduklarımızla kendi kendimize bir şeyler yapmaya çalışıyoruz, ancak bunların da yeterli olup olmadığını bilmiyoruz. Hastanede bize eldiven ve maske dağıtılmıyor. Kendi maddi imkânlarımızla da günde en az 20 çift eldiven ve maske alabilecek güçte değiliz.

Nokta: Kullandığınız aletler elinizi yaralayacak türden mi?

Göker: Tabii... Elimizde her an kesikler, çizikler oluşabilir. Hastada virüs varsa biz alabilir ve diğer hastalara taşıyabiliriz. Burada 39 kişi çalışıyoruz. "Canım ne olacak Allah bizi korur" diyen var, "Yandık, mahvolduk" diye sürekli sızlanıp, önlem almaya çalışan var. Sık sık aramızda konuşuruz bu konuyu.

Nokta: Diş teknisyenleri ne koşullar altında çalışıyor?

Göker: Onların durumu da çok endişe verici. Hastanın ağzından çıkan protez şöyle bir yıkandıktan sonra teknisyenin eline veriliyor. Teknisyenlerin parmakları da kullandıkları kesici aletler nedeniyle kesik ve çizik içerisindedir. O protezde virüs varsa, almaları çok kolay. Onlar da mı eldiven kullanmalı bilmiyorum. Teknisyenlerin parmakları o kadar hassastır ki, eldiven bunu kaybettirir. Yeniden eğitilmeleri gerekir. Ne yapılacaksa bir an önce yapılmalı, kesin önlemler alınmalı ve bizlere de neler yapmamız gerektiği kesin kurallarıyla belirtilmelidir. Hatta hasta bize Eliza testi yaptırdıktan sonra gelmelidir.

4 yıllık diş hekimi olan Dr. Hakan Göktanır'ın muayenehanesi İstanbul'un lüks semtlerinden Şişli'de. Göktanır "Cesur" diş hekimlerimizden. Eldiven, maske ve çamaşırsuyu kullanmadığını söylüyor ve şöyle konuşuyor. "AIDS olayından pek ürkmedim galiba. Gerçi zaman zaman aklımın bir köşesinden de geçmiyor değil. Aletlerimin steril olmasına özen gösteriyorum. Çok gerekirse eldiven kullandığım oluyor, ancak eldivenle parmağımın kazandığı hassasiyeti yitiriyorum. Yanlış bir şey yaparım diye korkuyorum..."

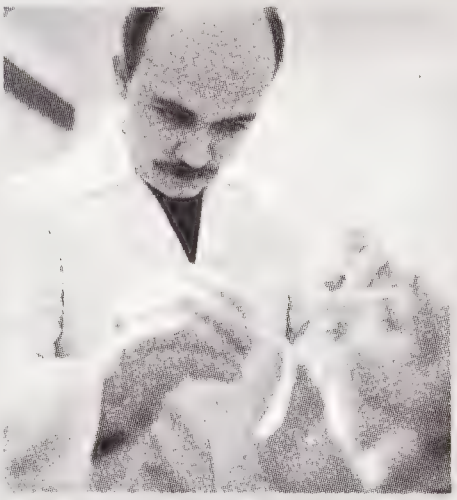

22 yıllık diş hekimi Lale Yüksel Türksoy'un muayenehanesi Mecidiyeköy'de. Lale Hanım da eldiven, maske ve çamaşırsuyu kullanmayan hekimlerimizden. Bunu şöyle açıklıyor: "Benim hastalarım yeni tanıdığım insanlar değil. Hepsi eskiden beri bana gelirler. Ailelerini tanırım, nasıl yaşadıklarını bilirim. Onun için herhangi bir önlem almıyorum. Yalnız yeni gelen ve yüzünde sağlıksız bir ifade olup da şüphelendiğim hastalar olursa eldiven kullanıyorum..."

Hastanın ağzından çıkan protezleri elleyen diş teknisyenleri de tehlikede

Sung. Oral Med. Oral Pathol adlı dergi 1983 yılında Lozada ve arkadaşları tarafından yapılan araştırmaya sayfalarında yer veriyordu. Lozada ve arkadaşlarına göre de en yüksek risk diş hekimlerindeydi.

Amerikan Diş Hekimleri Birliği dergisi de 1986 yılı Haziran ayında yayınlanan sayıda, ilginç bir olayı gözler önüne seriyordu. AIDS'li olduğu saptanan bir hasta, AIDS'ten ölen bir diş doktorunun varislerine karşı tazminat davası açıyordu. Hasta, bilgisayar kayıtlarıyla o doktorun tedavi ettiği kişiler arasında olduğunu kanıtlamıştı. Öte yandan yine Amerika'da yayımlanan Quintessence International adlı diğer bir diş hekimleri dergisi de konuya dikkat çekiyor ve şu önerileri getiriyordu: "Tüm diş hekimleri mutlak maske, eldiven ve gözlük kullanmalı, bunları ve hastada kullandığı kâğıt peçete, tükrük çekici, bardak, önlük ve enjektörleri kesinlikle bir defa kullandıktan sonra atmalıdır..."

"Bilen de böyle yaparsa." Amerikalılar, İsveçliler korkadursun, bizim dişçilerimiz "bize bir şey olmaz" mantığıyla hareket etmeyi sürdürüyorlardı. Örneğin çiçeği burnunda bir diş hekimi olan B.A. üniversiteden mezun olduktan sonra, bir süre Nişantaşı'nda çok ünlü bir diş hekiminin yanında çalışmıştı. Hastaların yüksek rakamlı tedavi ücreti ödediği bu lüks muayenehanede bile önlem alınmıyordu. B.A., **Nokta**'ya yaptığı açıklamada "Müşteriye 'Merak etmeyin efendim bardakları bile bir kez kullandıktan sonra atıyoruz' diyorduk, ama onları içeride şöyle bir yıkayıp bir başka hastaya veriyorduk. Aletleri de bir hastanın ağzından çıkardıktan sonra diğerinde kullanıyorduk" diyor ve şöyle devam ediyordu: "Bu çalışma türü üniversite hastanelerinde bile çok yaygın. Biz öğrenciler de yapıyorduk, asistanlar da... Aletleri sterilize etmemiz için yeterli zamanımız yoktu. Bizlerden biri ya da hastalardan biri virüs kapsa, Türkiye'nin yarısının AIDS olması işten bile değil." Ancak B.A. bunları söylemesine, yapılması gerekeni bilmesine rağmen bugün açtığı kendi muayenehanesinde bunları uygulamıyordu. Bu olan, Türkiye'deki tehlikenin boyutlarını ve zihniyetin çarpıklığını göstermesi açısından çok çarpıcıydı.

Sahte diş hekimleri. Türkiye'yi tehdit eden bir başka konu da sahte diş hekimleriydi. Aslında teknisyen olan, ancak diş hekimi gibi hastanın ağzında çalışan bu insanlar da tehlikeyi ciddi boyutlara ulaştırıyordu. İstanbul Diş Hekimleri Odası Başkan Yardımcısı Gülümser Koçak, "Türkiye'de yaklaşık 10 bin sahte diş hekimi var. Bunlardan bin kadarı İstanbul'da çalışıyor. 300'üne baskın yaptık, cürmümeşhut halinde yakaladığımız 25'ini mahkemeye verdik. Ne yazık ki kanunlarımız nedeniyle adamın ne yaptığını bilmemize rağmen hakkında yasal işlem yapamıyoruz" diyordu.

AIDS'e karşı bütün dünyada zorlu bir mücadele verilirken ve

Dr. Gülümser Koçak, yayınla diş hekimlerini uyardıklarını söylüyor

Türkiye'deki AIDS'li hastaların sayısına her gün bir yenisi eklenirken, Sağlık Bakanlığı yetkilileri bu konuda somut bir adım atmaktan uzak görünüyordu. Bütün dünyada dişçi koltukları AIDS virüsünün en kolay bulaştığı yerlerden biri olarak kabul edilmesine karşın, yine Sağlık Bakanlığımız diş hekimlerinin alması gereken önlemlerle ilgili bir genelge hazırlayıp, bunu diş hekimlerine bildirmeyi gereksiz görüyordu. Adeta dişçi koltuğunda bekleyen ölüm virüsüne davetiye çıkarılıyordu.

Figen AKŞİT

Dursun Ali Nasuh: Öldürüldü denilen sapık 7 yıl sonra ortaya çıktı

ADLİYE / İLGİNÇ BİR CİNAYET DAVASI

Kendi yaşıyor, "katiller"i hapiste!

7 yıl önce Hüseyin Baki tarafından öldürüldüğü iddia edilen Dursun Ali Nasuh'un Denizli'de sapıklıktan yakalanması yeni bir gerçeği ortaya çıkardı. 20 yıla mahkûm Hüseyin Baki'nin hapisten kurtulmasına ise mahkeme izin vermiyor.

"O gün gezmeye çıkmıştık. Turgay, biz, namusumu temizleyelim dedi. Turgay'ın elinde av tüfeği, tabanca ise benim üzerimdeydi. Ava çıkmıştık. Ve bu arada Dursun Ali karşımıza çıktı. Turgay elindeki av tüfeği ile ateş etti. İsabet ettirip ettirmediğini bilmiyorum... Hadisenin heyecanına kapılarak dört el ateş ettim. Dursun Ali yıkıldı. Belki silah vardır, bize ateş eder diye bekledik. Hareket etmeyince gidip baktık. Hareketsiz yatıyordu. Traktöre koyup mevkisini bilmediğim bir yere attık."

Halen Ankara Cezaevi'nde yatmakta olan Hüseyin Baki, Dursun Ali Nasuh'u öldürdüğünü ilk ifadesinde böyle anlatacaktı. Oysa öldürdüm dediği ve bu nedenle 20 yıl 10 ay hapis cezası yediği kişi ölümünden 7 yıl sonra ortaya çıkacaktı. Sakarya'da öldürüldüğü iddia edilen Dursun Ali Nasuh, üç ortaokul öğrencisine Denizli'de tecavüz etmekten yakalanıyor ve hapisi boyluyordu. Böylece ortaya ilginç bir adli olay çıkıyor ve geleceği merakla bekleniyordu. Bu durum üzerine Ankara Cezaevi'nde yatan Hüseyin Baki'nin kardeşi Temel Baki, hemen harekete geçecek ve "iade-i muhakeme" için başvuracaktı. Ama ne garip ve inanılmazdır ki, aynı mahkeme "iade-i muhakeme" kararını geciktirmeden reddedecekti. Yani öldürüldüğü iddia edilen kişi yaşıyordu. Ama 20 yıl ceza verilen Hüseyin Baki'nin mahkûmiyeti sürecekti. Bu ilk adli hata değildi ve belki sonuncu da olmayacaktı. Ne var ki başından sonuna kadar taşıdığı bin türlü tuhaflıkla bu dava, insana doğrusu pes dedirten cinstendi.

Garip ama gerçek. Her şey 14 Aralık 1980 tarihinde kimliği belirsiz bir cesedin bulunmasıyla başlamıştı. Ancak bu belirsizlik uzun sürmeyecek, araştırmayı sürdüren ekip Jandarma Komutanı'nın da yardımıyla kısa sürede ve "titiz" bir biçimde kimlik tespitini yapacaktı. Öldürülen şahıs Sakarya'nın Karasu ilçesinden Dursun Ali Nasuh'tu. Kızkardeşi Seniha Tuğrul ve üvey kardeşi Ali Rıza Fettahoğlu da cesedin Dursun Ali Nasuh olduğunda birleşeceklerdi.

Artık bundan sonra olay "katilin kim" olduğunu tespite kalmıştı. Güvenlik kuvvetleri yine harekete geçiyor ve maktulün husumet içerisinde olacağı kişileri tespitle işe başlıyorlardı. Tam da bu sıralarda ortalıkta bir başka dedikodu dolaşıyordu. Maktulün Turgay Kazancı adlı bir çocukla ilişkide bulunduğu her yanda söyleniyordu. Maktulün kızkardeşi de bu doğrultuda

ifade verince iş daha da kolaylaşıyor ve güvenlik kuvvetleri hemen harekete geçiyordu. O günleri Turgay Kazancı'nın akrabası olan Temel Baki şöyle anlatıyordu: "1982 yılının 17 Ocak günü sabaha karşı Sakarya Jandarma Komutanı bizim eve geldi. Kapıyı açtığımda şaşırdım. Ne olduğunu sordum. Komutan, hakkımızda şikâyet olduğunu, kanuni takibat yapılacağını söyledi. Nüfus kâğıtlarımızı aldıktan sonra 4 kardeş hep birlikte karakola gittik. Teker teker sorguya çekildik. Dursun Ali Nasuh'u öldürmekle suçlanıyorduk. Daha sonra kardeşlerim dayak ve işkenceyle yapmadıkları bir olayı itiraf ettiler. Benim o tarihlerde yurt dışına giriş çıkışım pasaportta belirlenince kurtuldum." Temel Baki kısa sürede dışarı çıkacak ve kardeşlerini kurtarmak için yoğun çaba harcayacaktı. İlk işi avukat tutmak olacak ve avukat Cemal Sakarya ile anlaşacaktı. Cemal Sakarya, dava dosyasıyla ilk karşılaşmasını şöyle anlatacaktı: "Dosyayı okuduğumda şaşırdım kaldım. Adamlar sorgu yargıcına da savcıya da cinayeti biz işledik diye ifade vermişler. Yani ben ateş ettim, aldım, götürdüm, falan gibi ifadeler. Öyle bir mizansen, öyle bir senaryo hazırlanmış ki adamların öldürmediğini söylemek zor. Bu durumda bu dosya idamlıktır dedim. Fakat Temel Baki ise, bunların öldürmediğini, öldürüldüğü söylenen adamın yaşadığını söylüyordu. Bu nedenle kalkıp cezaevine gittim. Hepsi de adamı öldürmediklerini, suçu işkenceyle kabul ettiklerini söylüyorlardı. İki ay sonraydı bu konuşma. O zaman bile Hüseyin'deki işkence izlerini ben gözlerimle gördüm. Elektrikli su ısıtıcıları var ya onunla yakmışlardı vücudunu. Bundan sonra doğru söylediklerine inandım."

Adam o değil ama... Avukat Cemal Sakarya "Evet, adam o değildi, ama bunu nasıl kanıtlayacaktık. Bu noktada Temel'in bana çok yardımı oldu. Çocuk işini gücünü bıraktı bu işle meşgul oldu" diyordu. Temel Baki, gerçekten de o sıralarda Libya'daki işini bırakıyor ve kardeşlerini kurtarmak için bir dedektif gibi çalışmaya başlıyordu. O da, diğer kardeşleri gibi, Dursun Ali Nasuh'un yaşadığından emindi. Bu doğrultuda çabalarını sürdürecek ve onu bulmak için her yola başvuracaktı. Ancak onu bulamamıştı ama yine de önemli bir iş başarmıştı. Dursun Ali Nasuh'un İstanbul Balta Limanı Hastanesi'nde, çekilen göğüs filmini bulmuştu. Avukatına bu haberi getirince yeni bir umut doğuyor ve ölen adamın da filminin çekilerek karşılaştırılması için mahkemeye başvuruluyordu. Böylece adamın o olmadığı anlaşılacak ve kardeşleri özgürlüklerine kavuşacaktı. Mahkeme de bu öneriye katılıyor ve mezarın açılması için "naip" hâkim atıyordu. Ancak günler geçiyor, duruşmalar bir başka güne talik ediliyor, ama mezar bir türlü açılamıyordu. Avukat Cemal Sakarya, üç kez mezarın açılması için gün verildiğini ancak her defasında bir aksilik çıktığını

MAHMUT ÖVÜR / NOKTA

Av. Cemal Sakarya: "Hüseyin'e yapılan işkenceyi gözlerimle gördüm"

Hüseyin Baki: "Öldürdüğü" adam yaşıyor, o hapiste

Mustafa Baki: Yardımcı olmaktan 3,5 yıl yedi

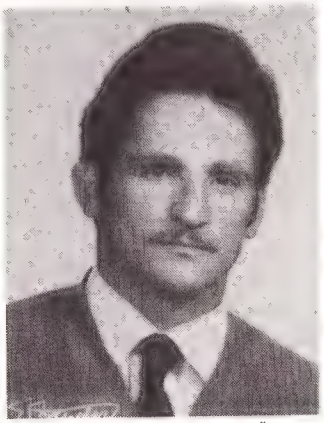

Temel Baki: "Onun yaşadığını o zaman da biliyordum"

Baki ailesi: Yeni "kararı" heyecanla bekliyorlar

belirterek şöyle diyordu: "Birincisinde yağmur yağıyordu, ikincisinde hava soğuktu, üçüncüsünde ise hanım hâkim çekindiği için açtıramadık. Bunun üzerine naip hâkimin değiştirilmesini istedim. Daha sonra davadan ayrıldığım için açılıp açılmadığını bilmiyorum."

Yeni bir adli tıp hatası mı? Temel Baki, sonunda istediğini başarıyor ve maktulün mezarı mahkeme tarafından açılarak gerekli araştırma ve karşılaştırma yapılmak üzere Adli Tıp'a gönderiliyordu. Artık umut, Adli Tıp'dan gelecek karara bağlanmıştı. Uzun bir beklemeden sonra nihayet beklenen karar gelmişti. Ancak kimse sevinemeyecek, gelen sonuç beklenenin aksine düzenlenen ifadeleri doğrulayacaktı. Böylece öldürülen şahsın Dursun Ali Nasuh olduğu Adli Tıp'ca da onaylanmış oluyordu.

O günlerde Sakarya'da aynı davanın mahkeme başkanlığını yapan, bugün ise İstanbul Adli Yargı Adelet Komisyonu Başkanı olan yargıç Nejat Savaş dava ile ilgili şunları anlatıyordu: "Biz o yargılamayı yaparken, sanıklar jandarma ifadesinde suçu kabul etmişlerdi. Ancak Avukat Cemal Sakarya uzun bir süre ölen adamın, adı verilen adam olmadığını ve onun yaşadığını iddia etti. Hatta öldü denilen adamın Balta Limanı Hastanesi'nde kemik tedavisi gördüğünü, o raporları getirirsek eldeki ölü ile uymayacağını iddia etti. Beni de kanaat olarak ikna etti. Fakat biz ölünün kemik yapısı ile Balta Limanı'ndan gelen kemik raporlarını Adli Tıp'a gönderince, Adli Tıp, bu ikisinin aynı kişiye ait olduğunu söyledi. O zaman bu kesin belge karşısında dava sanığın aleyhine bir durum arz etti."

Hâkim Nejat Savaş, daha sonra "Bu davada hangi heyet olursa olsun aynı hüküm kararı çıkardı. Çünkü teknik deliller ve sanıkların Jandarma ve Sorgu Hâkimi ifadeleri hep suçu kabul şeklindeydi. Sonradan mahkeme boyunca sanıklar suçu işlemediklerini söylediler..." diyordu. Son kararda sanıklardan Hüseyin Baki, 20 yıl 10 ay, Turgay Kazancı 8 yıl, Mustafa Baki ve Yusuf Baki 3,5 yıl hapis cezası ile cezalandırılacaklardı.

Yaşayan ölü aramızda. Karar kesinleşmiş, beş kişi hapse yollanmıştı. Bugün, "suçlulardan" dördü cezalarını tamamlayıp dışarı çıkmışlardı. Hüseyin Baki ise, halen Ankara Cezaevi'nde "yaşayan ölü" yüzünden çile dolduruyordu. Ancak bu arada yeni bir olay meydana gelecek ve Dursun Ali Nasuh'un ölmediği ortaya çıkacaktı. Beş yıl sonra da olsa Temel Baki istediğini başarmış, kardeşlerini "kodese yollayan" Dursun Ali Nasuh'un yaşadığını dosta düşmana göstermişti.

Temel Baki, **Nokta** muhabirine bu gelişmeyi şöyle anlatıyordu: "Kardeşlerimin hapse atılmasını, ailemizin böyle bir lekeyle lekelenmesini yıllardır içime sindiremedim. Bu nedenle olacak hep bir gün bu sapığı bulacağım diye düşünüyordum. Sonunda bu emelime kavuştum. Bir gün okuduğum bir gazetede o sapığın fotoğrafını gördüm. Şok geçirdim nerdeyse. Hemen harekete geçip Savcılığa başvurdum. Ardından Denizli'ye giderek Dursun Ali Nasuh olup olmadığını teşhis ettim." Karasu ilçesine bağlı Balta Köyü'nde yaşayan Baki ailesi bu olaydan dolayı öylesine kötü şeyler yaşamışlar ki şimdiki duruma pek sevinemiyorlar bile. Ellerindeki her şey bu beş yıl içinde yitip gitmiş. 45 kişi üç odalı hanelerinde yaşama savaşı verirken, bir an önce Hüseyin Baki'nin de aralarına katılmalarını diliyorlar.

Şimdi ne olacak? Beş yıl sonra öldü denilen kişinin süpriz bir biçimde ortaya çıkması, ceza yiyenlerin yaşamında ve yargı nezdinde nasıl bir sonuca yol açacaktı? Davanın ilk Avukatı Cemal Sakarya, bu durumu değerlendirirken şöyle diyordu: "Bence ilk önce içerideki mahkûm derhal salıverilmelidir. Arkasından tazminat davası gelecek ama öylesine komik bir rakam olacak ki, bunu anlatmama bilmem gerek var mı? Giden beş yıl geri gelir mi? Manevi sıkıntısı maddi tazminatla giderilemez. Ama hiç olmazsa bir ders çıkarılır. Bu nedenle üç husus üzerinde yeniden düşünülmeli ve yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Birincisi, soruşturma için mütehassıs eleman gerekliliği, ikincisi soruşturmalara Savcı'nın bizzat katılması ve üçüncüsü de Adli Tıp müessesesinin yeniden düzenlenmesidir."

Ancak son gelişmeler bu istemlerin hiçbirini olumlamayacak, hatta hiç beklenmeyen bir sonla noktalanacaktı. Temel Baki'nin "iade-i muhakeme" için yaptığı başvuru yargılamayı yapan mahkeme heyeti tarafından reddedilecekti. Böylece Türk Adli tarihinde çok somut bir biçimde ortaya çıkan bir adli hata örneği "şimdilik kaydıyla" varlığını sürdürecekti.

Mahmut ÖVÜR-Sabri UĞAN

ADRES VE TELEFON DEĞİŞİKLİĞİ

Nokta'nın Atatürk Bulvarı No: 85 Kat: 6-7 adresinde bulunan Ankara Bürosu 14 Aralık Pazartesi gününden itibaren çalışmalarını Konur Sokak No: 7/4 adresinde sürdürecektir. Ankara Bürosu'nun 133 07 40 (3 hat) olan telefonları da 117 44 50 (5 hat) olarak değişmiştir.

SHEAFFER

Yazmak sanat ise Sheaffer ustasıdır.

Türkiye Tek Yetkili Satıcısı Bürosan
Büro Sanayii A.Ş.
Ankara Asfaltı Soğanlık Köyü
81540 Kartal-İstanbul
Fab. Tel: Soğanlık 353 48 00 353 24 78
Telgraf: Büro Sanayii
Teleks: 29213 bros tr

Koç

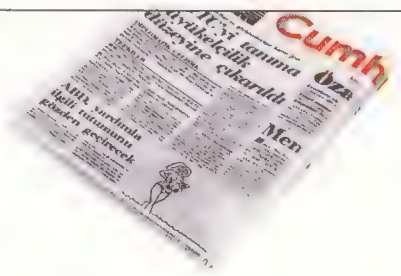

Şirketinizin en önemli ihtiyacını C u m h u r i y e t karşılıyor.

80'lerin iş dünyasında başarının sırrı "kadro"da. Artık hızlı düşünebilen, çabuk karar verebilen, sorumluluktan korkmayan birilerini arıyor şirketler. İyi eğitim görmüş, dünya dillerini bilen, dış dünyayı takip eden, gözleri herşeye açık, kulakları her bilgiye delik birilerini...

Onları **Cumhuriyet**'te bulabilirsiniz. **Cumhuriyet**, yetenekle imkânı buluşturmak, kadrosunu kurmakta titizlik gösteren yöneticiler ile Türkiye'nin değerli kadrolarını daha hızlı karşılaştırmak için yeni bir fırsat yarattı:

Özel eleman ilanı sayfası.

40.000'i İngilizce bilen, %60'ı 25-45 yaş grubunda, %45'i yaptığı işte inisyatifi ele almış karar verici 230.000 üniversite mezunu hergün **Cumhuriyet** okuyor. Bugüne kadar aradıkları yetenekleri **Cumhuriyet**'te bulanlar, bundan sonra onlara ulaşmak için ***özel*** bir sayfanın avantajlarını da kullanacaklar. Bu ***özel*** sayfa her Pazartesi basılacak ve tarifesi de ***özel*** olacak..

Nerede arayacağınızı bilmezseniz, aradığınız kişiyi bulmanız belki de imkânsızdır. **Cumhuriyet** ***özel*** eleman ilanı sayfası, size bu buluşma yerini sağlıyor. Değerlendirmek sizin elinizde.

Komünist kumbara...

Üniversite kantininde ortaya bağış kumbarası koyarak bedava gazete-dergi okumaya kalkışan öğrenciler karakolluk oldu.

İzmir Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi kantininde geçen haftaya kadar bir kumbara vardı. Artık yok. Çünkü bu kumbara, öğrencilerin yalnız başlarına altından kalkamayacağı kadar yüksek fiyatlara tırmanmış gazete ve dergilerin ortaklaşa alınması için konulmuş bir bağış aracıydı. Bu kadarı yetmezmiş gibi, üzerinde bir şiir vardı ve üstelik bu şiir Nâzım Hikmet'e aitti: "Sevdiğin müddetçe ve sevebildiğin kadar / Sevebildiğine her şeyi verebildiğin müddetçe / ve verebildiğin kadar gençsin."

İşte bu gençlerden, ilerde canımızı emanet edecek kadar güvenmek zorunda kalacağımız bazı gençler okullarında bir araya gelip bir karar almışlardı. Mademki harçlıkları bir tek günlük gazete bile almaya yetmiyordu, onlar da birleşir, ortak gazete ve dergi alarak bu çemberi kırabilirlerdi. İlk iş olarak kantine bir okuma masası, üzerine de bir kumbara koydular. Öğrenciler her sabah alınan gazete ve dergileri bu masa etrafında oturup okuyacak, daha sonra da gönüllerinden ne koparsa kumbaraya atacaklardı. Gerçi, gönülle cep arasındaki çekişme yüzünden günlük hasılat 1.000 lirayı pek geçmiyordu ama, gene de yöntemin işe yaramadığı söylenemezdi.

Kumbara uçuyor. İşte, günler böyle geçerken, geçtiğimiz hafta sonuna doğru kantine dalan bir "genç", okuma masasına yaklaştı ve kumbarayı aldığı gibi kaçmaya başladı. Peşinden koşan öğrenciler "herhalde aç kaldı zavallı" diye düşünüyorlardı ama, gerçek az sonra anlaşıldı. Yakayı ele veren "genç" daha sonra öğrenciler tarafından "polis" olarak nitelendirilecek olan bir "görevli"ydi. Kendisini yakalayan öğrencilere gelince; bir sorunları varsa dekanlığa gidebilirlerdi.

Öğrenciler tavsiye üzerine doğru dekanlığa gittiler ama burada da kumbara yerine nasihat aldılar gene. Dekan yardımcısı Yılmaz Şenyılmaz, "Yanıt almak istiyorsanız, yazılı olarak başvurun" diyordu öğrencilere. Kumbaraya gelince; ona ve içindeki 1.000 lira civarındaki paraya dekanlık el koymuştu. "Suç aleti" soruşturmanın sonuna kadar orada kalacaktı.

Kumbara ve paralarını dekanlıkta bırakıp ayrılmak zorunda kalan öğrencileri bir başka sürpriz daha bekliyordu: Öğrencilerin iddiasına göre, "dekanın suç duyurusu" üzerine kapının önünde onların çıkışlarını bekleyen polis, burada Veysel Dönmez, Hakan Boz, Yücel Birsen ve Alp Kılıçalp adlı öğrencileri derdest edip Bornova Emniyet Müdürlüğü'ne götürüyor, ancak daha sonra haklarında takipsizlik kararı veriyordu.

Olaydan iki gün sonra bu kez öğrenciler doğrudan doğruya dekan Saim Falakalı ile görüşmüşler, ifadelerine göre dekandan aynen şu karşılığı almışlardı: "Gazete okumak iyi bir şey. Ancak yolu bu olmamalı. Hem, kumbaranın üstünde şiir de var. Bu şiirden değişik anlamlar çıkabilir."

Kumbara olayı Veysel Dönmez, Yücel Bilsen ve Hakan Boz'un tutuklanmasına yol açtı (yanda). Artık ortak gazeteye izin yok (altta)

FOTOĞRAFLAR AHMET KÖKÇÜ / NOKTA

Konuyla ilgili olarak **Nokta**'nın sorularını cevaplayan dekan Saim Falakalı ise kendisini polise suç duyurusu yapmakla suçlayan öğrencileri yalancılıkla suçluyordu.

Dekanın kendilerine yönelik bu sevgi sözlerini **Nokta** muhabirinden öğrenen öğrenciler ise şöyle dile getiriyorlardı duygularını: "Sayın dekanın bizi çocukları olarak görüp sevmesine yalnızca sevinebiliriz. Ama bu sevginin göstergesi olarak bir de kumbaramızı geri verse..."

Ahmet KÖKÇÜ

ADEM ALTAN / NOKTA

SÖYLEŞİ / SÜLEYMAN DEMİREL

"12 Eylül ile gelen korkular aşılamadı"

29 Kasım'da yapılan erken seçimlerde, 12 Eylül öncesi siyasi liderlerden bir tek Süleyman Demirel tekrar milletvekili seçilerek parlamentodaki yerini aldı. Yedi yıllık aradan sonra tekrar parlamentoya dönen Demirel **Nokta***'dan Aycan Giritlioğlu ve Aytekin Yıldız'ın sorularını yanıtladı.*

Nokta:Referandum ve seçim kampanyası sırasında, çok değişik fikirler savundunuz. Pek çok insanın kafasında "Demirel değişmiş" imajı doğdu. Sizce bu değişim ne kadar doğru? Bugünkü Demirel kimdir?

Demirel: 1949'lardan bu yana mühendis, idareci ve politikacı olarak gelişen bir çizgim var. Bu çizgi henüz noktalanmamıştır. İniş var, çıkış var ama bitiş yok. Ben hep demokrat düşünceyi, hukukun üstünlüğünü savundum. Türkiye'de imparatorluktan cumhuriyete geçilmiştir ama demokrasiye geçilmemiştir. Ben demokratik cumhuriyete geçilme mücadelesinin adamıyım. Süleyman Demirel önce demokrattır, ülkeye bir ömür vermiştir. Ayrıca meşruiyetçi, yapıcı, müsbet düşünen temel fikirlerinde inatçı biridir. Temel inançlarından hiçbir zaman vazgeçmemiştir. Geriye değil, ileriye giden bir adamım.

Nokta:Yedi yıllık aradan sonra kendinizde bir değişim görüyor musunuz?

Demirel: Görmez olur muyum. Az zaman değil ki.Bu yedi yıla yanarım.Bu süre içinde benim Türkiye'ye vereceğim çok güzel hizmetler olurdu. Siyasette olmam şart değildi, ama beni bir odaya kapattılar. Kendi memleketimde sürgündüm.

Nokta: "Değiştim" dediniz. Değişen neler?

Demirel: Yedi yıl bu. İnsan hiç değişmez olur mu canım? Çok şey değişir. İnsanları, değişik hadiseler karşısında tavır koymayı öğrenirsiniz. Birtakım hadiseler karşısında hoşgörülü olursunuz. Sizi üzen birtakım şeyler,sonunda o kadar üzülmeye değmez olur.

Nokta: Geriye baktığınızda, hata yaptığınızı düşünüyor musunuz?

Demirel: Hata insanların tabiatında vardır. Hata yapmamak için hiçbir şey yapmamak lazım.

Nokta: Mesela, nede hata yaptınız?

Demirel: Benim vicdanım müsterih, hata yapmışımdır. Hiç hata yapmadım demek gaflet işaretidir. Hatalar büyük küçük sonuçlar doğurmuş olabilir. Ama kasten yapılmış hata yoktur, ya da pek azdır. İtirafta bulunacak durumda değilim.

Nokta: Bugünkü Anayasa ve temel yasalarla, sözünü ettiğiniz "demokratik cumhuriyet"e geçilebilir mi?

Demirel: Hayır. Bugünkü zihniyetle de mümkün değil zaten. Türkiye'deki kafa ile mümkün değil.

Nokta: Bu "kafa" ve yasalar nasıl değişir?

Demirel: Bunun için çok yol gerekli. Bir Yunan şiirinde şöyle bir söz var: "Fix your eyes on greatness." Yani ileriye ve yukarıya bakın. Ben de yukarıya bakıyorum, bir gün olacaktır bu.

Nokta: 12 Eylül sonrası hakkınızda birçok dava açıldı, politika yüzünden zor günler yaşadınız. Politikayı hâlâ severek mi yapıyorsunuz? Hiç pişman oldunuz mu?

Demirel: 1960 olmasaydı, belki politikaya girmezdim. Benim işim yapıcılıktı. Bütün ömrüm boyunca

en severek yaptığım şey DSİ işleri idi. Tarlaları sulamak, kanallar geçirmek, elektrik getirmek, bataklıkları kurutmak. 1986'yı 87'ye bağlayan kış her gün Ankara Adliyesi'ne gittim. En zevkle yaptığım işlerden biri de demokrasi mücadelesidir. On yıl başbakanlık yaptım, ama en güzeli demokrasi mücadelesidir diyorum.

Nokta: Hakkınızda kaç dava açıldı?

Demirel: 85 dava. Bunların 30 tanesinden beraat ettim. 55 tanesi yürüyordu. Şimdi onların hepsi düştü aşağı yukarı.

Nokta: 1988'in Türkiye'sini nasıl görüyorsunuz? Meclis'te nasıl bir strateji izleyeceksiniz?

Demirel: 87' den 88'e girerken Türkiye'nin işi çok zor. Türkiye askeri iktidarın getirdiği birtakım zorlukları henüz aşamamıştır. Korkular aşılamamıştır. Bu korkular hem halkta, hem de devletin dairelerinde vardır. Giden parlamentoda bile bu korkular vardı. Türkiye henüz en üstün kitabı da üstün yapamamıştır. Ayrıca geçen süre, sadece devletin değil, milletin de birtakım değer yargılarını aşındırmıştır. Bu aşınmada Türkiye'nin kötü idaresinin olduğu kadar, enflasyonun da büyük rolü vardır. Ben yeni parlamentonun bu işlerin üstesinden gelebileceğine kani değilim. Ama biz mücadelemize devam edeceğiz. Türkiye bıraktığım ülke değildir. İleriye gitmemiş, geriye gitmiştir.

Nokta: Yapacağınız muhalefetin dozu ve ağırlığı nasıl olacak? Bazı yanlışları düzeltmek için kanun teklifi sunmayı düşünüyor musunuz?

Demirel: Biz kanun tekifi yaparız da, muhalefetin verdiği kanun teklifini iktidarlar geçirmez. Yapılacak olan daha çok gündemdışı konuşmalardır. Ayrıca çeşitli yerlere gider, vatandaşlara anlatırız. Mesele bunların akis bulmasıdır. İş, döner dolaşır basına gelir dayanır. Basın daha ne ölçüde hükümeti desteklemeye devam edecek. Önemli olan budur.

Nokta: Önünüzde seçim sonuçlarını veren resmi gazete var. Bir değerlendirme mi yapıyorsunuz?

Demirel: Şimdi bakın, ANAP otuz bin oyla bir milletvekili çıkarıyor SHP altmış, DYP seksen bin oyla. Bu ne biçim kanundur.

Nokta: Ecevit bu tablonun günahını SHP'ye yüklüyor, sizin görüşünüz nedir?

Demirel: Onların kendi aralarındaki tartışma. Ona giremem, ama bir olay var. Muhalefet liderleri olarak toplandığımızda İnönü'ye SHP seçime girmezse biz de girmeyiz dedim. Çünkü burada eşit şartlar yok.

Nokta: Size göre, SHP'nin o tutumu nasıl bir politikadır?

Demirel: Onların işine karışmak gibi olur ama, yıkıcı, kırıcı-dökücü olmamak gibi, devlet işine yatkınlık gibi geldi bana. Bence uysallıktı.

Nokta: Boykot olsa ANAP tek başına seçime gidebilir miydi?

Demirel: Hayır. Hem gitse ne olurdu? Çok güzel olurdu. Bu şartlarda bile yüzde 36 aldılar.

Nokta: Şimdi bakan yardımcılıkları, TRT, YÖK ve başkanlık sistemi gibi konularda Anayasa değişikliği gündeme geliyor...

Demirel: Bakan yardımcılığı meselesi, Türkiye'de daha önce tek parti döneminde de bu gibi işler olmuş. Ama sonra altı ay içinde kavga çıkmış, vazgeçmişler. Başkanlık sistemine gelince, bu sistem henüz Türkiye'nin bünyesine uymaz. Bunu kaldıramayız. Tepedeki zatı da iktidarın başı yapamayız. Bugünkü gibi seçtiğimizi düşünelim. Yüz kişiden 64'ü vermedi, 36'sı verdi. Bir süre sonra o 64 kişi "Bu benim devlet başkanım değil" diyecektir. TRT'yi niye değiştirmek istiyor? ANAP'ın TRT'den birşikâyeti olamaz. Çünkü bundan daha teslim olmuş bir TRT düşünülemez. TRT ANAP'ın videosudur.

Nokta: Meclis'in çalışma günlerini azaltmak, işleri daha çok kanun kuvvetindeki kararnamelerle yürütmek gibi düşünceler de var. Bu muhalefetin görevini aksatmayacak mı?

Demirel: Aksatır. Ona itiraz ederiz.Zaten bugün pek çok şeyi kanun kuvvetinde kararname ile yapıyorlar. O zaman Meclis'e hacet kalmaz. Böyle bir tavır kaçmak olur. Hem 292 üyeniz olacak Meclis'te, neredeyse Anayasa değiştirmeye yakın bir çoğunluk, hem de Meclis'ten kaçacaksınız. Ben olsam, her şeyi Meclis'e tasdik ettiririm.

Nokta: İdam cezalarının kaldırılması konusunun referandumla çözülmesi gerektiğini söylemiştiniz. Bu konuda parlamentoda bir girişiminiz olacak mı?

Demirel: Biz henüz bu meselede ne yapılması lazım geleceğine hazır değiliz. Ama bana, şu anda da referanduma götürülmesi munis geliyor. Tartışmasız bir şey olur. Öyle bir konu önümüze geldiği zaman düşünür-taşınırız. Çağın icaplarına uymak zorundayız.

Nokta: Yüzde 36'lık oya sahip iktidarın gücünün milletvekili sayısı kadar fazla olmayacağı, bu nedenle kurulacak yeni hükümetin, fazla uzun ömürlü olmayacağı, sizin ANAP'tan milletvekili transferi yapacağınız görüşleri var. Böyle bir girişiminiz olacak mı?

Demirel: Ben, şu anda sadece DYP'ye çekidüzen vermeyi düşünüyorum. Bildiğiniz nedenlerle DYP çok örselenmiştir. Onun dışında düşündüğüm yok. Bu çaba benim altı ayımı alır. Tabii, o arada başka şey yapmayacağız değil. Meclis'i kullanırız, vatan sathını kullanırız ●

Süleyman Demirel Nokta'dan Aycan Giritlioğlu ve Aytekin Yıldız'a çalışmalarını anlattı

ADEM ALTAN / NOKTA

Kutlu ve Sargın'ın eşleri 'dönüşü' anlattı

16 Kasım günü uçakla Ankara Esenboğa'ya inen ve havaalanında gözaltına alınan TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu (Nabi Yağcı) ile TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın'ın, uzun süre gözaltında tutulduktan sonra DGM'ye götürülürken işkence gördüklerini iddia etmeleri, olayın yeni bir boyut kazanmasına yol açtı. İşkence iddiaları üzerine Uluslararası Af Örgütü ve Avrupa Parlamentosu olayı kınayan açıklamalarıyla devreye girdiler. Genel planda bu gelişmeler olurken, özelde bütün olan biteni çok daha büyük bir endişe ve merakla yaşayan iki insan vardı, Kutlu ile Sargın'ın yurt dışındaki eşleri. Onlar bütün bu gelişmeleri nasıl değerlendiriyorlardı, gelecekle ilgili beklentileri neydi? İngiliz edebiyatı mezunu ve Sargın'ın 33 yıllık eşi öğretmen Yıldız Sargın ile felsefe mezunu, eski FKF üyesi ve Kutlu'nun 12 yıllık eşi Çiçek Yağcı **Nokta***'nın konuyla ilgili sorularını yanıtladılar.*

Nokta: Haydar Kutlu'nun eşi olmak size ne gibi sorumluluklar yüklüyor?

Yağcı: Bana getirdiği ek bir yük yok. Eşim ağır görevleri ve sorumlulukları olan bir kişi, kuşkusuz ben de kendisiyle aynı inanç ve görüşleri paylaşıyorum. Dolayısıyla olaya salt bir eş olarak değil, bir ilerici, bir demokrat, bir komünist olarak bakıyor ve bu ağır görevde ona yardımcı olmaya çalışıyorum.

Nokta: Eşiniz Türkiye'ye döneceğini söylediğinde aranızda neler konuştunuz ve kararı nasıl karşıladınız?

Yağcı: Eşim bu konuda bir açıklama yapmıştı. Karar, partinin yetkili organlarınca alındı, ben de bu kararı baştan sona yürekten destekledim.

Nokta: Eşinizin dönüşte neyle karşılaşacağı meçhuldü, böyle bir durumda sizin endişeleriniz nelerdi?

Yağcı: 12 Eylül'den sonra binlerce kişiye görüşlerinden dolayı işkence yapıldı, binlercesi de hapislerde. Böyle bir ortamda eşimin de tutuklanma, hatta işkence görme olasılığı vardı, nitekim gördü de.

Nokta: Gözaltı süresinde kendisinden bilgi alabildiniz mi?

Yağcı: Ancak savcılık soruşturması bittikten sonra iki dakika görüşme izni verildi. Tabii bu kısa sürede ancak hal hatır sorabildik birbirimize, hatlar da çok kötüydü.

Nokta: Tutuklanma olayını nasıl karşılıyorsunuz?

Yağcı: Tepkiyle karşılıyorum. Biliyorsunuz ülkeye kendisi gitti, kaçma ya da delilleri kaldırma gibi bir şey söz konusu değil. Bu açıdan haksız bir tutuklamadır. Türkiye birçok anlaşmanın altına imza atmış bir ülke, eşimin salt düşünceleri doğrultusunda politik çalışma yaptığı için tutuklanması bu sözleşmelere aykırı. Bunu ülkenin demokratik geleneğine yöneltilmiş, anti-demokratik bir uygulama olarak görüyorum.

Nokta: Tutuklama sonrası onu cezaevinde görme imkânınız var. Türkiye'ye gelmeyi düşünüyor musunuz?

Yağcı: Düşünüyorum, ama bunun eşime karşı bir baskı aracı olarak kullanılmasını da istemiyorum. 7 yıldır zorunlu olarak yurt dışında bulunuyorduk. Dönmek için can atıyorum, ama açıkça görüyorum ki gelince tutuklanacağım. Bunu eşime karşı bir silah olarak kullanabilirler, buna imkân vermek istemiyorum.

Nokta: Tutuklanma kaygınız için Haydar Kutlu'nun eşi olmanın ötesinde somut bir olay, hakkınızda açılmış bir takibat var mı?

Yağcı: daha önce İKD (İlerici Kadınlar Derneği) merkez yönetim kurulu üyesiydim. 12 Eylül sonrası bu dernek hakkında dava açıldı, fakat yargılama sonucu beraat kararı çıktı, bunun dışında benim bir takibatım, soruşturmam yok.

Nokta: Türkiye'deki son gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yağcı: Seçimler gösterdi ki Türk halkı kesinlikle demokrasi istiyor. Bunun gereği adım adım bir yumuşama değil, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla hemen bugün işlemeye başlamasıdır.

Nokta: Tutuklamadan sonra

Çiçek Yağcı (üstte) eşi Haydar Kutlu'nun (yanda) tutuklanmasını haksız bir uygulama olarak nitelendiriyor.

Yıl 1985. TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın eşi Yıldız Sargın'la 5 yıldır yaşadıkları Belçika'da.

Kutlu ve Sargın, 16 Kasım'da Esenboğa'da. Biraz sonra gözaltına alınacaklar.

uluslararası kuruluşlara başvurunuz oldu mu?

Yağcı: Uluslararası Af Örgütü, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri ve İnsan Hakları Komisyonu'na başvurdum. Ayrıca bazı ülkelerin devlet başkanlarına ve başbakanlara mektup yazdım.

Nokta: Sargın'ın eşi olmak nasıl bir şey, bu yük size ağır geliyor mu?

Sargın: Böyle sorulara cevap vermek çok zor. Onunla yaşadığıma göre bu sorumlulukları kabul etmişim demektir. Ben basında boy göstermek istemiyorum, arka planda bir insanım. Salt Nihat Sargın'ın eşiyim, böyle ön planda olmaktan hoşlanmıyorum.

Nokta: Eşinizin Türkiye'ye dönmesini nasıl karşıladınız?

Sargın: Bu tamamen kendi örgütü ile olan ilişkisi. Hiç benim bilebileceğim şeyler değil. Sadece gitmeye karar verdiğini, böyle bir karar aldıklarını söyledi. Tabii benim birtakım endişelerim oldu, ama kararını saygıyla karşıladım.

Nokta: Gözaltı süresinde, yetkililerden doyurucu bilgi alabildiniz mi?

Sargın: Üç kere savcıyı aradım. Birinde iki dakika görüştürdüler eşimle. Bunun dışında bir bilgi akışı olmadı. Dergi ve gazetelerde okuduklarım dışında ben de bir şey bilmiyorum. Savcı ile görüşmemde kendisi bana "Endişe etmememi, hiçbir gazeteye beyanat vermememi, işkence olmadığını" söyledi. Ancak doğru söylemediği anlaşılıyor.

Nokta: Tutuklanmasını nasıl karşıladınız?

Sargın: Her şey öyle bir gürültü içinde cereyan etti ki, bu da o gürültünün doğal bir sonucu. Bu kadar gürültüden sonra herhalde "Buyrun, çıkın" demeyeceklerdi.

Nokta: Artık eşinizi görme hakkınız var. Türkiye'ye dönmeyi düşünüyor musunuz?

Sargın: Hayır, şimdilik düşünmüyorum. Çalışıyorum burada. Beraber karar verdik. O işler bitmeden dönmeyeceğim.

Nokta: Türkiye'ye dönerseniz tutuklanma korkusu taşıyor musunuz?

Sargın: Hayır, benim politik bir yaşamım yok.

Nokta: Türkiye'deki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sargın: Hiçbir şey tahmin edemiyorum. Türkiye sürprizler ülkesi. Çünkü eşim de birtakım iyi sözlere ve gelişmelere dayanarak gitti. Başbakan'ın beyanatı oldu, şu oldu, bu oldu. Sonuçta ortaya çıkan durumu görüyorsunuz. Nasıl bir tahminde bulunabilirim ki...

Hıdır GÖKTAŞ

BİR MİLLİ FELAKET

Zamlar ve gamlar

Enflasyon % 70, zam % 25, Başbakan Özal'ın ise nutku tutuldu

Başbakan'ın ABD'ye gitmeden önce otomatiğe bağlayıp düğmesine bastığı zam furyası bütün dehşetiyle geçtiğimiz hafta da sürdü.

Gazeteden iğne ipliğe her şeyin fiyatı artarken, ücretli kesimin eline geçen paranın artması konusunda umut görünmüyor. Yılbaşında memurların "hava" alacağı, özel sektörde ise geleneksel ve kaçınılmaz yılbaşı zamlarının yüzde 25 gibi gülünç düzeylerde kalacağı söyleniyor... Bu arada 1987 yılı enflasyon oranının yüzde 60-70 düzeylerinde gerçekleşmesi beklenirken, büyük şehirlerde de perakende piyasalarında müthiş bir durgunluk gözleniyor.

Başta İstanbul Belediye Başkanı Dalan olmak üzere bir kısım yöneticinin zam oranlarını fazla bularak sembolik düzeyde indirmeleri ise, kamuoyunda "Nasrettin Hoca'nın eşeği" fıkrasının hatırlanmasına yol açtı.

Hikmet'in katli garip bir tartışma yarattı

BİR KAPIŞMA

Türk basınında Hikmet sorunu

Birkaç ay önce kamuoyunu "Küçük Hikmet Cinayeti" başlığı altında hayli meşgul eden olay yeni boyutlara ulaştı. Konuyu

HAFTANIN İNCİSİ

"Zamların sorumlusu topuyla millettir aslında. Az sayıda vatandaşı ilgilendiren zam haberlerinin TRT ve gazetelerde yayımlanmaması gerekir."

Safa Giray
(kendileri Bakan'dır)

BİR PORTRE

Adile Naşit

Hakan, Ayşe, Nilüfer, Selim, Hakkı, Belgin, Murat, Sibel... Artık Adile Teyzeniz ekrandan bir gülücük fırlatıp "kuzucuklarım" diyemeyecek sizlere. Kırk küsur yıllık sanat mücadelesinin ardından, o da bu yaşama yenik düştü sonunda.

Tiyatro oyuncusu Amelya Hanım'la ünlü komedyen Naşit'in kızıydı. 14 yaşında adımını atmıştı tiyatro sahnesine. Canlandırdığı yardımsever ve şen kişilik ve bu kişiliğin simgesi kahkahaları gerçek yaşamdaki Adile Naşit'ten başkası değildi aslında. Televizyonda çocuklara, kuzucuklarına anlatmaya başladığı masallar, ona tiyatro ve sinemanın getiremediği kadar büyük bir ün getirdi. O kuzucuklarını, kuzucukları onu çok sevdi. Sevmeyeni düşünülmeyecek ender insanlardandı.

BASINDAN YORUMLAR

Hem zamcı hem Zagorcu

1958-1987 arasında fiyatı tüm diğer mallar arasında en çok artan mal hangisi dersiniz? Tüm temel mallar arasında devletin en çok zam yaptığı, fiyatını en çok artırdığı mal hangisi acaba?

"Kâğıt"...

İnanmak güç. Ama hesap ortada. Otuz yılda fiyatı en çok artan ürün kâğıt. (...)

Devletin ürettiği tüm temel mallar dikkate alındığında, 1958'den 1987'ye kâğıdın fiyatındaki artış korkunç: "Tam 674 kat". (...)

Elbet, "sadece Red-Kit okuyanlarla ilgili bir sorun" yok.

Kişi başına düşen kitap sayısı hızla azalıyor. Okur hızla azalıyor. Daha az türde ve daha az sayıda kitap yayımlanıyor.

Elbet, "sadece Red-Kit

başlangıcından beri büyük bir titizlikle ve ayrıntılarıyla izleyen Hürriyet gazetesi, Bursa-Gemlik yolunda bir çalılıkta bulunan küçük Hikmet'in mafya savaşı kurbanı olduğunu ileri sürüyor. Hikmet'in babasının 450 tonluk altın kaçakçılığı olayının kilit adamlarından biri olduğu, ancak polisin işin bu yanını hiç kurcalamadığı da biliniyor.

Öte yandan cinayete adı karışan Yaşar Aktürk, gazetelere verdiği tam sayfa ilanlarla söylentileri yalanlıyor.

Bu arada Sabah gazetesi de "Berber Yaşar" namıyla maruf Aktürk ile ilgili suçlamalara bir yıl kadar önce haber değeri vermiş olduğunu hatırlatarak Hürriyet'in yönelttiği imaları sertçe yanıtladı. Sabah da Hürriyet sahip ve yöneticilerine karşı bazı imalarda bulunuyor.... Hürriyet ise Sabah'ı, isim vermeden, Aktürk'ün ilanını yayınladığı için eleştirmişti.

KISA... KISA...

• **Şair Nevzat Çelik 7 yıl 8 ay sonra** tahliye oldu.

• **Milli Piyango yılbaşı çekilişinde** büyük ikramiye 5 milyar lira olarak saptandı.

• **Mardin'in Derik ilçesinde meyda**na gelen çatışmada 7 PKK militanı öldürüldü. Çatışmada 2 er de şehit oldu.

• **İşkenceci 7 Polis 9'ar ay hapis ce**zasına çarptırıldı.

BİR FOTOĞRAF

Zamlar jilet attırıyor! Vatandaş İzzet Yıldız işçilik yapıyor ve ayda 70 bin lira kazanıyor. Yıldız'ın yalnız ev kirası 120 bin lira... Yıldız işin içinden çıkamayınca hem bileklerini kesti, hem kendi vücudunu doğradı... Bu arada damdan atlayanların, otobüste, dolmuşta hır çıkaranların, kafayı üşütenlerin sayısında da belirgin bir artış gözleniyor.

(GÜNAYDIN'DAN)

okuyanlar" bu gerçeği yaratanların başında geliyor.

Ve geniş halk kitleleri çok ürkütücü bir gerçekle karşı karşıya bırakılıyor: "Bir kilo et mi satın alacak, yoksa bir kitap mı edinecek?... Ya da otobüse mi binecek, yoksa bir gazete almak alışkanlığını mı sürdürecek?" (...)

Siyasal kadrolar okumak aleyhinde gelişen tercihi "bilinçle" oluşturuyor. Türkiye'yi, ufak tefek zaman aralıkları hariç olmak üzere, otuz yıldır sağ iktidarlar ve askerler yönettiğine göre, halkın daha az okuması önce bu iktidarlarca planlanıyor. Halkın daha az okuması bu iktidarların işine geliyor. Siyaset tarihinde "sağ iktidarların ağırlık kazanması" daha kolaylaşıyor.

Yalçın Doğan, 7 Aralık, Cumhuriyet

EMRE ULAS / NOKTA

Hiç buna takılan yok

Bir noktada yanılmayalım: Özal'a oy verenler, onun temsil ettiği modelin ne olduğunu bilmeden oy vermiş değiller. Artık açıkça belli oldu ki, Türkiye'de bu modelden ve beraberindeki enflasyondan, zamlardan yararlanan, hiç olmazsa bu model altında ezilmeyen yüzde 30 küsurluk bir kesim var. Banka faiziyle, mal-mülk sahipliğiyle geçinen, müteahhidiyle, fabrikatörüyle, tüccarıyla, bakkalıyla, esnafıyla gelirini pahalılığa göre ayarlayabilen, hatta pahalılıktan yararlanan bir kesim. Dolayısıyla bir büyük aldanma söz konusu değil. "Bizi bu kadar ezeceğini bilmiyorduk" diyenler çok küçük bir yüzdedir.

Mümtaz Soysal, 8 Aralık, Milliyet

Bonjur madam

Tabii Türkiye'de "pembe" de var, "kara" da. Çağ atlayan da var, çağın arkasında kalan da.

Ama bir avuç pembelik bütün tabloyu aydınlatmaya yetmiyor. Ne zaman mı bu tablo aydınlanacak?

Kudurarak ölen Urfalı Şükrü Ateş, ilaç bulabildiği, Dursun Ali böbreğini satmadan geçinebildiği, memur bunalım geçirip kafasını duvardan duvara vurmadığı, hasta vatandaş -demiyoruz Amerika'da- ama hiç değilse yurdun her köşesinde ihtiyaç duyduğu tedaviyi gördüğü zaman.

Evet ancak o zaman Türkiye çağdışı olmaktan kurtulacak.

Nazlı Ilıcak, 7 Aralık, Tercüman

GÜNEY KORE / BAŞKANLIK YARIŞI

Seçim mucize yaratır mı?

Orta yolcu muhalefet lideri Kim Young Sam partisine askerleri kazanmaya çalışıyor

Askerlerin ve iktidar partisinin adayı Roh Tae Woo

Kim Dae Jung'un radikal tutumu orta sınıfları ürkütüyor

16 Aralık'ta yapılacak başkanlık seçimleri Güney Kore'de ilk kez demokrasi rüzgârları estirdi. Ancak, askerlerin adayının kazanması durumunda ülkenin tekrar karışacağına kesin gözüyle bakılıyor. Biri radikal, biri de orta yolcu olan iki muhalefet adayının şansları daha yüksek.

Bir uçtan diğerine ülkenin tüm meydan ve sokakları adeta bir şenlik havasındaydı. Renk renk kâğıtlardan oluşan bir deniz üzerinde yürünüyor, gelene geçene süslü rozetler takılıyor, kamyonlardan çiçekler saçılıyordu. Duvarlar gülümseyen liderlerin posterleriyle doluydu. Milli marştan, kola reklamı şarkılarına kadar her çeşit müziğe uyarlanan kampanya şarkıları ortalığı inletiyordu. Kimse, bu ülkede daha kısa bir süre öncesine kadar insanların sokaklarda taş, sopa ve gaz bombalarıyla birbirlerine saldırdıklarına inanamazdı.

40 yıllık tarihi şiddet olaylarıyla dolu olan ve daha geçtiğimiz aylarda yoğun muhalefet gösterilerine, çatışmalara, grevlere sahne olan Güney Kore'de bugünlerde görülmemiş bir şenlik yaşanıyordu. İktidar değişiklikleri hep darbeyle olmuş ve hep askeri diktatörlüklerle yönetilmiş bu ülkede, 16 yıldan bu yana ilk kez yapılacak serbest başkanlık seçimleri hararetli ve muhteşem bir kampanyaya dönüşmüştü. Koreliler yabancısı oldukları demokrasi alanında ilk adımlarını atmış ve bu konudaki deneyimsizliğinden hiç umulmayacak bir başarıyla, ekonomik mucize yaratmaktaki yeteneğini siyaset sanatına da uyarlamayı başarmışlardı. Başkan adaylarının yürüttüğü kampanyalar demokratik ülkelerdekine taş çıkartacak ihtişamdaydı. Mitingler için bir ilden diğerine taşınan

insanların tarifesi bile belirlenmişti. Sade seyirciler için 12, üzerinde birtakım parti işaretleri taşıyan amigolar için 37 dolar fiyat biçilmişti. Daha ateşli yerel önderler ise pazarlıkla daha fazlasını alabiliyorlardı. Gerçi arada bir bazı adayların rakiplerinin bölgesinde yumurta ve taş yağmuruyla karşılandığı, tarafların birbirine girdiği oluyordu, ama yine de demokrasi yolunda önemli adımlar atıldığı inkâr edilemezdi.

Geçtiğimiz nisan ayında patlak veren öğrenci hareketleri, haziran ayında Devlet Başkanı Chun Doo Hwan'ın kendisine halef olarak iktidar partisinden eski General Roh Tae Woo'yu belirlemesinden sonra geniş halk kitlelerinin de katıldığı topyekûn bir isyana dönüşmüştü. Sonuç olarak askeri diktatörlük, muhalefetin isteklerini yerine getirmek zorunda kalmış ve başkanlık seçimlerinin halk oylamasıyla yapılmasını kabul etmişti. Üstelik başta muhalefet liderleri olmak üzere bütün siyasi tutuklulara af ilan edilmişti.

O günden sonra iktidarın adayı Roh tam bir demokrasi havarisi kesilmiş ve askeri görüntüsünü yumuşatmaya girişmişti. Propaganda afişlerinde kâh çiftçi kılığına giriyor, kâh işadamlığına soyunuyordu. Bir tanesinde ise kulağına bir şeyler fısıldayan genç bir kıza sarılıyordu. Öğrenciler bunların üzerine "Roh amca yalan atmayı kes" diye yazma kampanyası açmakta gecikmeyeceklerdi. Roh'un, Chun Doo Hwan'ı 1979'da iktidara getiren askeri darbenin başoyuncusu olduğunu unutturması hiç de kolay değildi.

Seçim yarışına katılan toplam sekiz aday vardı, fakat bunlardan Roh dışında sadece ikisine şans tanınıyordu. Bunlar yıllarca binbir türlü baskıya rağmen muhalefet hareketine önderlik eden Kim Young Sam ve Kim Dae Jung'du. Bu iki önder başlangıçta Demokratik Birleşme Partisi çatısı altında birlikte mücadele etmişlerdi. Ancak Kim Dae Jung nisan ayında anlaşmazlığa düşüp Barış ve Demokrasi Partisi'ni kurunca muhalefet bölünüyor ve iki lider askeri diktatörlüğe karşı çıkan kitleleri kızdırıyor, ağır eleştirilere uğruyorlardı. Tek aday olarak seçimlere girilmesi halinde muhalefetin kazanması işten bile değildi.

Ülkenin en karizmatik politikacısı olan Kim Dae Jung, 1950'lerden beri muhalif hareketin başındaydı ve askeri rejim için tehlikeli bir radikaldi. Toplumun en alt kesimlerinin desteğini alması nedeniyle ona komünist bile diyenler vardı. Hapislere girmiş, gizli servis tarafından öldürülmek istenmiş, sürgünde yaşamış, idama mahkûm olmuş en son da iki yıl boyunca ev hapsinde tutulmuş ve mücadelesini buradan yürütmüştü. Af ilan edilene kadar gazetelerin onun resmini basması bile yasaktı. Askeri rejimle en uzlaşmaz lider durumundaydı ve bu yüzden muhalefete katılan orta sınıfı ürkütüyordu. Oysa Kim Young Sam daha ılımlı bir lider görünümündeydi ve hatta partisine birtakım askerlerin girmesini de sağlamıştı. Böylece orta sınıfların yeni bir askeri darbe endişesini de bertaraf ediyordu. Doğrusu bu kitlesel fobiyi kampanya sırasında kullanmak Sam'ın işine geliyordu.

Seçim günü yaklaştıkça ortalıkta hile söylentileri de dolaşmaya başlıyordu. Bu yüzden muhalefet, hükümetin istifa etmesini istiyordu. Aksi takdirde, Roh kazanırsa, ki bu ancak hileyle mümkündü, halkın yeniden ayaklanması ve olaylı günlere geri dönülmesi kaçınılmazdı. Siyasi gözlemcilere göre, Kim Dae Jung'un seçilmesine ise ordu göz yummayacak ve askerler yeniden sahneye çıkacaklardı. En tehlikesiz yol şimdilik Kim Young Sam'ın başkan olmasıydı. Ne de olsa o orta yolcuydu ve durumu idare ederdi. Milli bir amaç haline gelmiş 88 Olimpiyatları'nın başarıyla gerçekleşmesi de bunu gerektiriyordu.

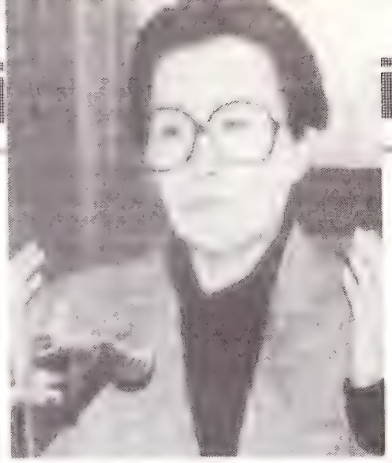

Feminist aday erkekleri titretti

Seçim yarışına katılan sekiz adaydan en ilginci şüphesiz Bayan Hong Sook Ja. Güney Kore tarihindeki ilk kadın aday olan Hong, militan bir feminist. Kadınların politika ve iş dünyasına hemen hemen hiç girmedikleri bu ülkede, Hong önemli sayılabilecek bir mevkiye gelmiş nadir kadınlardan biri. Uzun yıllar dışişlerinde çalışmış aynı zamanda iyi bir yazar ve hatip. Önce bir kadın partisi kurmayı düşünen Hong, yeteri kadar güçlü bir hareket yaratılamadığı için Sosyalist Parti'den adaylığını koymaya karar vermiş. "Aslında bu bir mantık evliliği" diyor Hong. Kendisinin bir platforma ihtiyacı vardı, sosyalistlerin ise dikkatleri çekecek ilginç bir adaya. Böylece işbirliği yapmaya karar verdiler. Seçim sonuçlarından kendisi için bir mucize beklemiyor, ama herkes onun siyaset sahnesine girişiyle kampanyaların seyrinin değiştiği fikrine katılıyor. Adaylığını açıklar açıklamaz başta iktidarın adayı Roh olmak üzere tüm adaylar, kadın sorunlarından söz etmeye ve kadın milletvekilleri vaat etmeye başladılar. O, seçilirse başkanlık sarayını halka açacağını söyleyince de Roh hemen "Ben de, ben de" diye bağırmaya başladı.

Kampanyada ateşli bir taraftar

YUNANİSTAN / BİR CİNAYET ÖYKÜSÜ

Öldürmek istememişti ama...

Stavros Haralanbitis çevresinde fakir babası olarak bilinirdi. Bir gün arabasıyla işe giderken iki çocuk annesi yoksul Dimitra'ya çarptı. Yaralı kadını hastaneye götürmek üzere arabasına aldı. Polisler, birkaç gün sonra Dimitra'nın cesedini bir koruda köpekler tarafından parçalanmış olarak buldular.

Bay Stavros Haralanbitis o gün erken uyanmıştı. Noel arifesiydi ve yapacak çok işi vardı. Birazdan lüks arabasına binecek, önce işine gidecek, arkasından hem aile fertlerine, hem de sık sık yardım elini uzattığı yoksullara Noel hediyeleri almak üzere alışverişe çıkacaktı.

Kırk beş yaşındaki mühendis herkesin sevgisini ve saygısını boşuna kazanmamıştı. Çevresindekilere karşı görevlerinde son derece titizdi. Komşu ve dostlarıyla ilişkilerinde ince içten olarak bilinirdi. Yardım derneklerine bağış yapar, fakir fukaraya yardım ederdi. Doğrusu, özellikle Noel günlerinde yanına gelip avuç açan o insanlara acıyıp yardım etmemesi elde değildi. Topluma olan borcunun bir gereği olarak görüyordu bunu. Bayan Meropi Riga ile nikâhsız olarak birlikte yaşıyor olabilirdi. Ama herkesin özel yaşamı kendini ilgilendirirdi ve Haralanbitis bu hakkını kimseye çiğnetmeye niyetli değildi. Zaten kimse, bugüne kadar, fakir babası Stavros Haralanbitis'in özel yaşamını kurcalamamıştı. Aynı evde yaşadığı Meropi'nin 20 yaşındaki kızına evladıymış gibi davranması da nasıl iyi bir aile babası olduğunun kanıtıydı.

Çevresinde fakir babası olarak tanınan Haranbitis mahkeme sırasında arabasıyla çarptığı kadını aslında öldürmek istemediğini kanıtlamaya çalıştı

Birazdan işe gitmek üzere Citroen'ine binerken, aklı herhalde hediye alacağı, yardım elini uzatacağı insanlardaydı. O gün, hergünkü yol yerine, işine, sanayi bölgesindeki yoldan gidecekti. Noel arifesi olması nedeniyle, ana yolda trafik oldukça tıkalıydı. Arabanın teybine bir kaset koyuyor ve içeriyi dolduran müziğe kendisi de eşlik ederek yola koyuluyordu. Keyfi yerindeydi...

Dimitra Boyacı 33 yaşında ve iki çocuk annesiydi. Stavros Haralanbitis'in uyandığı saatlerde o işini bitirmişti bile. Sabahın kör karanlığında uyanmış, bir akşam önce yorgunluktan toplayamadığı mutfağını düzene sokmuş, bulaşıkları yıkamış, çocukların önlüklerini ütülerken, okulların kapalı olduğunu ve Noel'in gelip çattığını hatırlamıştı. Keyfi iyice kaçmıştı. Noel demek masraf demekti. Beş aylık hamile olduğundan fazla mesai de yapamıyordu. Oysa hastanedeki kocasının masrafı yüklüydü. Hiç olmazsa, iyileşip eli iş tutacağına emin olsa, her şeye belki daha rahat katlanabilirdi. Ama doktor, daha birkaç gün önce, anlamadığı bir sürü terim kullanarak ruh hastalarının tam şifa bulamayacağını kesin bir dille belirtmişti. Çocuklara şimdilik, topal olduğu için iş bulamayan ağabeyi bakıyordu ama onun da

Haralambidis'in beraber yaşadığı sevgilisi ve sevgilisinin kızı mahkeme boyunca kendisine destek vermekten kaçınmadılar.

boğazını doyurmak kolay değildi. Fabrikaya yetişmek üzere aceleyle kapıyı kapatıp dışarı fırlıyordu. Kafası öylesi dalgındı ki karşıdan karşıya geçerken sağına soluna bile bakmamıştı...

Lüks Citroen tam hızla geliyordu... Hiç fren sesi duyulmadı... Sadece arabanın hoparlörlerinden dışarı taşan müzik sesine bir an için canhıraş bir feryat eklenmişti... Kan revan içinde caddeye serilen kadın, etraftan gelenlerin yardımlarıyla karga tulumba kaldırılıyor, arabadan inen kalantor adam, talimatlar yağdırarak yaralı kadının fazla sarsılmadan koltuğa yatırılmasını sağlamaya çalışıyordu. Yaralı arabaya yüklenir yüklenmez, zengin görünüşlü adam kendinden emin bir edayla şoför mahalline yerleşiyor, yanına kimseyi almıyor ve yaralıyı en yakın hastaneye yetiştirmek üzere yola koyuluyordu.

Olaydan sonraki birkaç gün içinde ne yaralı kadından ne de şık giyimli adamdan bir haber alınabilmişti. Arabanın plakası da kimsede yoktu. Polis kazaya şahit olanların anlattıklarıyla harekete geçiyor ve arama başlıyordu. Bütün Atina köşe bucak aranmıştı. Tam umut kesilecekti ki, yaralı hamile kadının cesedi ıssız bir korulukta bulunuyordu. Ama ne ceninden eser kalmıştı, ne de hamile kadının iç organlarından. Sokak köpekleri bu avı kaçırmamışlardı. Daha sonra, şık bir örtü altında Citroen bulunuyordu. Ipucu ele geçmişti. Bir dostunun evinde saklanmakta olan Haralanbitis, çemberin daraldığını okuduğu gazetelerden anlayınca yanına avukatını da alarak teslim oluyordu.

Mahkeme heyeti, kadının henüz canlıyken terk edildiğine ikna edilememişti. Ama Haralanbitis, bunları neden yaptığını birer birer anlatmaya karar verince olay çözülüyordu. Suçlunun otomobil ehliyeti yoktu. Çünkü 20 yıldan beri asker kaçağıydı. Buna karşın, 1970 yılından beri araba kullanıyordu. İşte bu yüzden kadını hastaneye götürmeye bir türlü cesaret edememişti. Cinayet suçlaması böylelikle ortadan kalkıyor, Haralanbitis geçtiğimiz hafta sona eren mahkemede sekiz buçuk yıla mahkûm oluyordu.

Suçlunun 8,5 yıla mahkûm olması Dimitra'nın akrabalarının isyanına yol açtı.

Kararı duyanlar hayret içinde kalmışlardı. O kadar vahşete 8,5 yıl ceza çok az değil miydi? Suçlunun avukatı "8,5 yıl dile kolay, bir de yatmış olanlara sorun" derken belki haklıydı ama olaydan en zararlı çıkanlar, şüphesiz cinayete kurban giden kadının öksüz çocuklarına olmuştu. Babaları ruh hastası, dayıları işsiz ve topal olan çocuklara yetimhaneden başka gidecek yerleri yoktu. Davanın sonucunun açıklandığı günkü gazetelerde yer alan bir haberde, yetimhanede beş kişiyi iğfal eden bir çocuğun yargılandığı haberi gözönünde bulundurulduğunda öksüzleri nasıl bir geleceğin beklediği daha iyi anlaşılıyordu.

Mihail Vasiliadis/ATİNA

duru turizm

Yurtta, Dünyada

27

Uludağ'ın gururu

hotel Grand Yazıcı

Duru turizm — Tek Yetkili Satış Acentesi — duru turizm

Gönlünüzce spor, gönlünüzce eğlence, Mükemmel bir tatil. 180 oda, 800 kişilik restaurant, seminer salonu, iki amerikan bar, Kapalı yüzme havuzu, Disco, Buz pateni, sauna, jimnastik salonu, Helikopter servisi ve daha nice çeşitli Aktiviteler sizleri bekliyor.

Acente ve Tesiste Aynı Fiyatla **

Dört ve Beş Yıldızlı NEOPLAN'larla Salı, Çarş., Perşembe, Cuma, Pazar günleri KESİN HAREKETLE *

HAYDİ KIŞ KEYFİNE.!

TATİLE DURU İLE ÇIKIN GRAND YAZICI AVANTAJLARIMIZDAN YARARLANIN

- ★ *Özel Animasyon Grubu*
- ★ *Sezon, Ay ve Haftanın günlerine göre değişen fiyatlar*
- ★ *Çocuklara Mini Club (Kreş)*
- ★ *Hafta arasında Teleksi'den sınırsız ve ücretsiz yararlanma olanağı*

AKLINIZDA BULUNSUN

- ★ *Duru indirim kartınızı ve*
- ★ *Mayonuzu almayı unutmayın.*

TÜM GEZİLERİMİZİ KAPSAYAN, TURLARIMIZA AİT RENKLİ BROŞÜRLERİMİZİ GÖRMEDEN GEZİ KARARINIZI VERMEYİNİZ.

NEOPLAN veya 302 S'lerle
TAM PANSİYON

BOLU • ABANT • YALOVA
BURSA • GÖNEN

TURBAN ABANT OTELİ	: 105.000
BOLU KORU OTEL	: 75.000
YALOVA TURBAN TERMAL	: 59.000
BURSA ALMİRA(Y.P)	: 60.000
BURSA ANATOLIA(Y.P)	: 70.000
GÖNEN YILDIZ OTEL(Y.P)	: 57.000

* Yılbaşı ve Sömestr edeki ek seferlerde Neoplan garantisi yoktur.
** Sömestre döneminde geçerli değildir.

duru turizm

BEYOĞLU : İstiklal Cad. 365 — 151 59 60 (6 Hat)
HARBİYE : 141 12 84 (5 Hat)
KADIKÖY : 345 47 10 (6 Hat)
ANKARA : 134 48 44-134 48 45
BODRUM : (6141) 1413

YETKİLİ SATIŞ ACENTELERİMİZ
BAKIRKÖY : 570 13 62 (NESLİ TURİZM)
TAKSİM : 151 76 31-32-33 (LETA TURİZM)
İZMİR : 21 86 94-21 87 02 (AKIN—TUR)
BURSA : 221 881-226 943 (G. YAZICI TUR)

TURİSTİK

İSTANBUL BELEDİYESİ ŞEHİR TİYATROLARI

14-20 ARALIK 1987

HARBİYE M.ERTUĞRUL TİYATROSU (140 77 20)

Heinrich BÖLL/M Von TROTTA
KATHARİNA BLUM'UN ÇİĞNENEN ONURU
Türkçesi ve Yöneten: Yücel ERTEN
(16-17-18-19-20 Aralık)

ÇOCUK OYUNU

Muharrem BUHARA
AYININ FENDİ AVCIYI YENDİ
Yöneten: Engin GÜRMEN
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

FATİH REŞAT NURİ TİYATROSU (526 53 80)

Sam SHEPARD
VAHŞİ BATI
Türkçesi: Yıldırım TÜRKER
Yöneten: Tunç YALMAN
(16-17-18-19-20 Aralık)

ÇOCUK OYUNU

Serpil AKILLIOĞLU
SAKA KUŞU
Yöneten: Oben GÜNEY
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

ÜSKÜDAR M.CELAL TİYATROSU (333 03 97)

Reşat Nuri GÜNTEKİN
HANÇER
Yöneten: Engin ULUDAĞ
(16-17-18-19-20 Aralık)

ÇOCUK OYUNU

E. VOSS/C. GÜRZAP
DANS EDEN EŞEK
Yöneten: Hakan ALTINER
(C.tesi-Pazar: 11.00'de)

Oyun günleri: Çarşamba 15.00-20.30 / Perşembe: 20.30 / Cuma: 20.30 / C.Tesi: 15.00-20.30 / Pazar: 15.00-18.30

BUGÜN
EKSÖZ'Ü OKUYUN

Zekâsız Kul Olmaz Zeki Olan Kul Olmaz

SÖZ'de dünyanın en ilginç ve en kapsamlı "KİŞİLİK" testi. İçe dönük müsünüz, dışa dönük mü? Düşünen tip misiniz, hisseden mi, algılayan mı, sezen mi? Beraber olduklarınızla birbirinizi tamamlayabiliyor musunuz?

Ayrıca:

- **KALORİ TESTİ**
- **STRESE DAYANIKLILIK TESTİ**
- **ÇİZİKTİRME TESTİ**
- **ZEVKLERİNİZİ TARTIŞABİLİR MİSİNİZ TESTİ**

VE BULMACALAR...

Bugün SÖZ almayı unutmayın!

SÖZ

Kaliteli Gazete

İTALYA / ASKERLİĞE RAĞBET ARTIYOR

Elveda başkaldırı, hoşgeldin militarizm

Kuraldışılıklarıyla tanınan İtalyan gençleri arasında bu yıl militarizm rüzgârı esiyor. Askeri okullara yapılan müracaatlar geçen yıla oranla dört-beş kat arttı. Yüksekokul gençliği arasında yapılan anketlerde de askerlik en revaçta meslek olarak görülüyor.

Subaylık artık üniversite öğrencisi İtalyanlar için parlak bir meslek

Mussolini, günün birinde generallerinden biriyle iddiaya girmiş. Faşist lider, İtalyan ordusunun dünyanın en iyi askerlerinden oluştuğunu ve savaş gücünün çok yüksek olduğunu savunuyormuş. General ise tam aksini. Tartışma bir sonuca bağlanamamış ama general, Mussolini'den, en güvendiği alayını ertesi gün Venezia Sarayı'nın balkonunun altına getirmesini ve iddiaları kanıtlayacağını söylemiş.

Mussolini ertesi günü iple çekmiş. Sabahın köründe askerler balkonun altına dizilmişler, birazdan da Mussolini ve general balkonda görünmüş. General derhal emir vermiş: "Zanaatkârlar bir yana ayrılsın." Alayın yarısı ayrılmış. Arkasından ikinci ve üçüncü emirler gelmiş: "Mandolin çalanlar bir yana... Şiir yazanlar bir yana." Alaydan ayrılmalar artmış. Emirler ve ayrılmalar böylelikle birbirini kovalamış. Sonunda koskoca alaydan sanatın hiçbir dalıyla uğraşmayan sadece iki-üç kişinin kaldığını gören general muzip bir ifadeyle Mussoli'nin kulağına fısıldamış:

"Duçe, kalanlar da Roma'nın pezevenkleridir."

İtalyanların savaşmayı hiç sevmedikleri ve beceremediklerine ilişkin anlatılan onlarca fıkra, bugün için geçerliliğini birazcık kaybetmiş durumda. Birkaç hafta önce, ülkedeki bazı yüksekokullarda yapılan anketlerin sonuçları oldukça çarpıcıydı. Kızlar da dahil olmak üzere, öğrencilerin yüzde 70'i, asker olmak istediklerini söylemişlerdi. Asker olmak isteyen gençlerin hepsinin nedenleri de aşağı yukarı birbirinin aynısıydı. Disiplinli yaşamı, macerayı tatmak, ordunun sağladığı sosyal hizmetlerden yararlanmak istiyorlardı. Ankete katılan kızlar ise askerliğin gelecekte sadece erkekleri ilgilendirmeyeceği konusunda neredeyse sözbirliği etmişlerdi. Kızların bu tavrı, geçmişte kadınların da askerlik yapması için hayli uğraş vermiş olan, yüksek düzey bürokratlardan Bayan Rosa Russo Jervolino'nun da sesini tekrar yükseltmesine yol açıyordu. Jervolino'ya göre, kışlalar pekâlâ iki cinsi de barındırabilecek şekilde yapılabilirdi. Örneğin, eskiden mecliste sadece erkekler tuvaleti vardı, bugün iki cinsten insanlar da, burada, en doğal ihtiyaçlarını giderebiliyorlardı.

Gençlerin askerliğe ilgisini belirleyen sadece yüksekokullarda yapılan anket değildi. Bu yıl, askeri okullara girmek için başvuranların sayısı, geçen seneye oranla 4-5 katı artmıştı. İtalya'nın çeşitli kentlerinde açılan silah ya da havacılık fuarlarına gösterilen ilgi ise eskiye oranla çok daha fazlaydı.

Militarizme niye nur yağdı? Peki nasıl olmuştu da kuraldışılıklarıyla ün yapan İtalyan gençleri askerliğe giderek daha fazla ilgi duymaya başlamışlardı? Evet, 68 ruhu, özellikle 1980'li yıllarda ortalıkta hiç görünmemişti. Evet, yirmi yıl önce Milano Üniversitesi'ni işgal edenler, şimdi akıllı uslu işadamları olmuşlardı. Evet, gün yuppilerindi. Ama daha birkaç yıl öncesine kadar bu ülkedeki kışlalarda sık sık intihar olayları görülmemiş miydi? Ülkede sayıları her zaman binleri bulan grevcilerin kervanına geçtiğimiz yıllarda askerler de katılmamış mıydı?

Savunma Bakanlığı yetkilileri bile bu sorulara cevap bulamıyorlardı. Bakanlığın önde gelen bürokratlarından Valerio Zanone, gazetecilerin soruları üzerine, sadece "Bu ilgiye biz de hayret ediyoruz. Çünkü askeri yaşamda hiçbir değişiklik yapamadık" diyebilmişti.

Ülkenin önde gelen psikiyatrlarından Cesare Musatti'ye göre, askerliğe rağbetin bu kadar artmasının arkasında önü bir türlü alınamayan işsizlik sorunu vardı.

Sosyolog Franco Ferrarati ise bu konuda ayakları daha yere basan gerekçeler öne sürüyordu. Bir defa, askerlik teknolojisinin gelişmesi gençleri cezbetmiş olabilirdi.

Bir başka bilim adamına göre ise, askerliğe olan ilginin artması ile ideolojilerin gözden düşmesi arasında doğru bir orantı vardı. İdeolojilerin eskisi kadar taraftar bulmamasıyla, gençler Katoliklerin ya da Marksistlerin kendilerine empoze etmek istedikleri düşüncelerden sıyrılmışlar, böylece askeri ruh yıllar sonra eski popülaritesine kavuşmuştu.

İtalya'da askerliğin bu yıl bu kadar revaçta olmasının nedenlerin-

den biri de şüphesiz, ülkenin ünlü gençlerinin çoğunun bu yıl askerde olmalarıydı. Prens Aspreno'nun, dünyaca ünlü Bulgari mücevherlerinin, Cenovalı petrolcü Filippo Garrone'nin oğulları er olarak, Virna Lisi'nin, Fiat fabrikalarının sahibi Umberto Agnelli'nin oğulları ise yedeksubay olarak askerlik yapıyorlardı. Bunların gazete ve dergilerde üniformalı resimleri her gün yayınlanıyor, bu durum da gençleri özendiriyordu. Eski başbakanlardan Craxi'nin oğlu da yaşının henüz tutmamasına karşın askerlik modasına uyacağını bir süre önce "müjdelemişti." Küçük Craxi, askerlik mesleğini pek sevmediğini, ama yakında askere gitmek için şimdiden müracaatını yaptığını ve bu görevin barışa ve topluma yararlı olduğuna inandığını söylüyordu.

Ortada savaş olmadığına göre, askerlik modasının bugün için en çok stilistlere yaradığı söylenebilirdi.

Ülkenin ünlü modacı ve stilistlerinin çizdiği üniformayı andıran giyecekler yıl boyunca kapış kapış satılmıştı. Ama bir savaş durumunda bu modanın ne kadar sökeceğini kestirmek mümkün değildi●

Bahriyeli olup akademiye ait gemilerde denizcilik eğitimi görmek birçok İtalyan gencinin gönlünde yatıyor. Fiat patronunun oğlu Giavanni Agnelli'nin üniformalı fotoğrafları (üstte ortada) gençlerin ilgisini fazlasıyla çekiyor

Zirve, insanlık için bir umut ışığı oldu

ZİRVE

Nükleer silahlar çöpe

Salı günü, dünyanın dört bir köşesinden milyonlarca insanın televizyonlarını izlerken içlerinde bir umut ışığı belirmişti. Belki de kesin bir nükleer silahsızlanmaya kadar gidecek yolda ilk ciddi adımlar atılıyordu. ABD'nin başkenti Washington'da bir araya gelen iki süper gücün liderleri hayli samimi bir havada geçen zirveden sonra, Batı Avrupa ve Doğu Avrupa'da bulunan orta ve kısa menzilli füzelerin imha edilmesiyle sonuçlanacak anlaşmayı imzaladılar.

Zirve öncesinde insanlar işin dedikodu kısmıyla da fazlasıyla ilgilendiler. ABD televizyonunda kendisiyle söyleşi yapılan Gorbaçov'un popülaritesi ülkedeki başkanlık seçiminin adaylarınınkilerden daha fazla arttı, Kremlin'in mi yoksa Beyaz Saray'ın mı first lady'sinin daha şık ve zarif olduğu da tartışıldı.

İTALYA

Sanatın fazlası sağlığa zararlı

Floransa'ya turistik bir gezi yapıp da Uffizi ve Pitti müzelerini, Rönenans kilisesini, Michelangelo'nun heykellerini görmemek mümkün mü? Her yıl böyle düşünen 1 milyonu aşkın turist bu küçük sanat kentine doluyor, birbirlerini ite kaka, sanat eserlerini seyrediyorlar. Ama bazıları otele döndüklerinde bedensel yorgunluğun haricinde kendilerini yoğun bir psikolojik çöküntünün içinde buluyorlar ve derhal en

Stendhal bu kez hastalığa adını verdi

PORTRE

BOB GELDOF

Yine Afrika için

"Kuzey Afrika'da vahşi bir kabilede, yaşlı bir adam çadırına oturmuş, kulağında transistörlü radyo, Live Aid konserini dinliyordu. Düşünsenize ne harika bir şey..."

Afrika'daki ilk izlenimlerini böyle anlatmıştı İrlandalı şarkıcı Bob Geldof. Dünyada açlığa karşı ortak bir bilincin oluşmasına yol açan Live Aid konserlerinin yaratıcısı, 1985 yılı Nobel Barış Ödülü adayıydı. Geçtiğimiz yıl Today gazetesine yaptığı açıklamada yaptıklarının kişisel çaba boyutlarını aştığını ve yakında bu işleri bırakacağını söylüyordu.

Geldof işleri bırakamadı. Geçtiğimiz hafta içinde soluğu Afrika'da açlığın en yoğun olarak yaşandığı Etyopya'ya gitti. Birçok yeni girişimlerde bulundu. Avrupa'daki besin dağlarıyla Afrikalı insanın karnının rahatlıkla doyurulabileceğini söyledi, yardım kampanyasının ideolojilerinin üzerinde bir şey olduğunu vurguladı. Ve yavaş yavaş unutulmaya başlandığı bir sırada, büyük insanlık trajedisi olan Afrika'daki açlığı yeniden dünyanın gündemine getirmeyi başardı.

yakın hastaneye koşuyorlar.

Kentteki Santa Maria Nuova Hastanesi nöroloji servisi yetkilileri artık bu durumu kanıksamış durumdalar. Floransa kentine özgü bir psikolojik hastalığın, az zaman içersinde, kalabalık bir ortamda, yoğun bir konsantrasyonla sanat eserlerini incelemekten kaynaklandığını söylüyorlar. Hastalığın bir de ismi var: Stendhal sendromu. Ünlü Fransız yazarı, 1817 yılındaki kenti gezerken günlüğüne şu notları düşerek hastalığın isim babası olmuş: "Müzelerden birini gezerken kalbimde yoğun bir sancı hissettim. Yere düşme korkusuyla biraz yürüdüm, sonra bir yere oturabildim..."

JAPONYA

Tablolarda sarı tehlike

Ucuz ve kaliteli ihraç ürünleriyle Avrupa ve ABD pazarını hallaç pamuğu gibi atan Japonlar, bu kez Avrupa kültürünü tehdit etmeye başladılar. Geçen mart ayında, Japon sigorta şirketi Yasuda tarafından yaklaşık 40 milyar liraya satın alınan Van Gogh'un ünlü "Ayçiçekleri" tablosu, geçtiğimiz hafta şirketin Tokyo'daki şirket genel merkezinin 42. katına konuldu. Üstüne üstlük "Ayçiçekleri" tablosunun fiyatı, Japon milyarderlerinin bu sene Batı'dan sanat eseri satın almak için toplam 8 trilyon lira ödedikleri göz önünde tutulduğunda devede kulak kalıyor. Japonların, satın alarak ülkelerine götürdükleri tablolar arasında, Renoir, Nodigliani, Monet ve Cezanne'ın da tabloları bulunuyor.

Ayçiçekleri artık Yasuda genel merkezini süsleyecek

Önce biraz zayıflaması gerekti. Arkasından makyajcılar beş saatlik hummalı bir çalışma temposuna giriştiler. Ve "İngiliz gülü" Jane Seymour, sonunda Wallis Simpson oldu. Bu yılın başlarında İngiltere'nin en güzel kızı seçilen sinema oyuncusu Jane Seymour, son filminde, yüzyılın en büyük aşkının kahramanının, Prens Edward'ın uğruna İngiltere tahtından feragat ettiği Bayan Simpson'u canlandırıyor. 35 yaşındaki sinema oyuncusu, makyajla çok değiştiğini söyleyenlere katılmıyor ve kendisiyle Bayan Simpson arasında esrarengiz bir benzerlik olduğunu her fırsatta vurguluyor.

KISA... KISA...

• **Fransa'da ırkçı Ulusal Cephe'nin lideri Le** Pen, Antil Adaları'na yapacağı geziyi, halkın büyük tepki göstermesi üzerine gerçekleştiremedi.

• **Referandumun sonucunun olumsuz olmasına** karşın, Polonya hükümeti fiyat artışları ve kemer sıkmayı beraberinde getiren "ekonomik reformu" uygulamaya koydu.

• **Haftalardır siyasi gösterilerin birbirini kovaladığı** Bangladeş'te, Devlet Başkanı Muhammet Erşat parlamentoyu feshetti.

FERHAT ATALAY / NOKTA

Toplu taşıma araçlarını kullanan düşük gelirli grup taşımacılık ücretleri düşük tutularak desteklenmişti. Ya şimdi...

ULAŞIM / TOPLU TAŞIMACILIK

Toplu taşımacılığa değil özel arabaya destek...

İstanbul'da tüp geçit yerine 3. köprü düşünülüyor. Metro için "pahalı" deniliyor ve uzmanlar yeni karayollarının da pahalı olduğunu ve bunun bedelinin araba sahiplerine değil, toplu taşımacılıktan yararlananlara ödetildiğini belirtiyorlar.

Hemen seçimlerin peşinden gelen yüklü zamların toplu taşımacılıkla ilgili olanları, geçtiğimiz hafta bir ölçüde "geri' alınıyordu... Böylece toplu taşımacılıkla ilgili temel sorun bitmiş mi oluyordu? Bu bir süredir yürürlükte olan temel yaklaşımın, köklü bir değişiklik geçirmesi mi demekti? Hayır.

İstanbul'un eski belediye başkanı, yeni milletvekili (SHP'den) Aytekin Kotil "hayır" diyordu.

ODTÜ Öğretim Üyesi, şehircilik uzmanı Prof. İlhan Tekeli "hayır" diyordu...

Uzmanlar "hayır" diyordu.

Bütün bu "hayır"ların parmak bastığı en temel ortak nokta, bir süredir, belli bir bilinçle ve kararlılıkla Türkiye'de toplu taşımacılıkta ortaya çıkan bedelin, o araçları kullanan yığınlara ödetilmek istenmesiydi... Bu açıkça söylenmiyordu ama, uygulamalar ortadaydı.

Örneğin İETT, toplu taşımacılıktan:

• 1983 yılında 100 liralık gelir sağlamak için "125" lira harcama yapmak zorunda kalırken...

• Bu rakam, 1984 yılında başabaş gelmişti. "100" liralık gelir için, 100 liralık harcama...

• 1985 yılında ise, 100 liralık gelir sağlamak için "99" lira harcamaya başlamışlardı.

• 1986 yılı, 100 liralık gelir için "96" liralık maliyet tablosu getiren yıl olmuştu.

İETT yetkilileri ise sözkonusu rakamlarının "verimlilikteki artış" sayesinde "değişim" yaşadığını söylüyorlardı.

Fakat, nedense bu verimlilik artışı 1987 yılında varlığını sürdüremişti ve ilk altı ayda toplu taşımacılıktan 100 liralık bir gelir sağlamak; İETT için 126 liralık bir harcama yapmayı gerektirir olmuştu...

Yardımsız olur mu? İETT 1939 yılında tıpkı özel bir şirket gibi ça-

lışmak üzere kurulmuş. Bugün Hazine'den en ufak bir yardım almıyor. 1982'ye kadar toplu taşımacılık bütçesinde çıkan "açığı" TEK adına elektrik faturalarını toplamaktan sağladıkları "komisyonla kapattıklarını" ifade ediyorlar. Fakat 1982'de bu imkân da alınmış ellerinden. TEK aracılığı ile elde edilen fonları kullanma kapısı kapatıldıktan sonra, başka bir dönem açılmış.

Toplu taşımacılık hizmeti veren bir kuruluş -hem de İstanbul gibi bela bir kentte- hiç destek ya da yardım almadan çalışacak. Öyle bir optimum noktayı tutturacak ki, maliyet asgariye insin, hasılat azami kılınsın ve aynı zamanda vatandaşa hizmet de azami kılınsın. Bu isteniyordu İETT'den...

Konunun uzmanları ise, bu konuda gayet "net" konuşacaklardı. Yeryüzünün her yerinde, en liberal ülkelerde bile toplu taşımacılık kamu ya da yerel yönetimler tarafından sübvansiyone ediliyordu. Toplu taşımacılıkta esas kâr etmek değildi. Toplu taşıma araçlarını kullanan düşük gelirli grup, taşımacılık ücretleri düşük tutularak hep desteklenmişti.

SHP İstanbul Milletvekili eski İstanbul Belediye Başkanı Aytekin Kotil açıkça "ulaşım politikası yanlış" diyordu. "Bugünkü model, ulaşımda araçlara öncelik tanıyor. Oysa, insanların ulaşımını ön planda tutmak, esas olmalıdır.

Bedrettin Dalan İstanbul gibi bir "bela" kent için düşünüyor

MAKBULE BATUR/NOKTA

KENT İÇİ ULAŞIM, HANGİ ÜLKEDE NASIL FİNANSE EDİLİYOR?

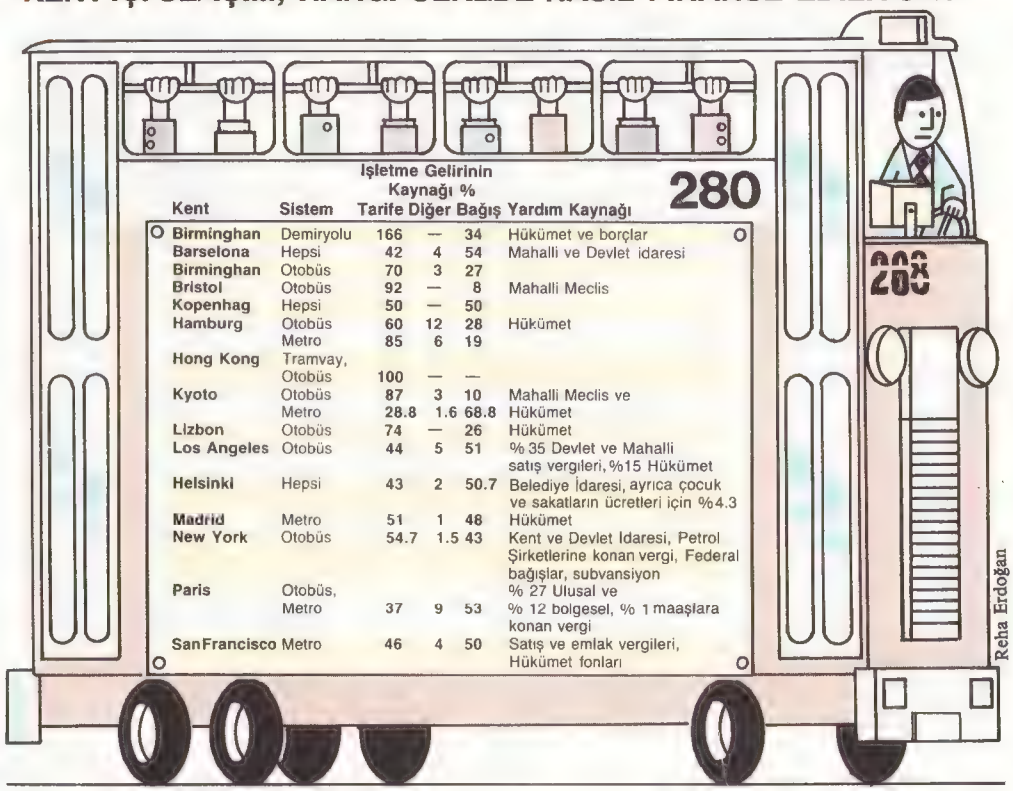

Kent	Sistem	İşletme Gelirinin Kaynağı % Tarife	Diğer	Bağış	Yardım Kaynağı
Birminghan	Demiryolu	166	—	34	Hükümet ve borçlar
Barselona	Hepsi	42	4	54	Mahalli ve Devlet idaresi
Birminghan	Otobüs	70	3	27	
Bristol	Otobüs	92	—	8	Mahalli Meclis
Kopenhag	Hepsi	50	—	50	
Hamburg	Otobüs	60	12	28	Hükümet
	Metro	85	6	19	
Hong Kong	Tramvay, Otobüs	100	—	—	
Kyoto	Otobüs	87	3	10	Mahalli Meclis ve
	Metro	28.8	1.6	68.8	Hükümet
Lizbon	Otobüs	74	—	26	Hükümet
Los Angeles	Otobüs	44	5	51	% 35 Devlet ve Mahalli satış vergileri, %15 Hükümet
Helsinki	Hepsi	43	2	50.7	Belediye İdaresi, ayrıca çocuk ve sakatların ücretleri için %4.3
Madrid	Metro	51	1	48	Hükümet
New York	Otobüs	54.7	1.5	43	Kent ve Devlet İdaresi, Petrol Şirketlerine konan vergi, Federal bağışlar, subvansiyon
Paris	Otobüs, Metro	37	9	53	% 27 Ulusal ve % 12 bolgesel, % 1 maaşlara konan vergi
SanFrancisco	Metro	46	4	50	Satış ve emlak vergileri, Hükümet fonları

Vergiler toplanamazken... İlhan Tekeli de aynı görüşü paylaşırken şu saptamayı yapacaktı. Özal kârlılık ilkesini ön plana getiriyor. Ancak, toplu taşımacılıkta bunu yaparken, bir anlamda dolaylı vergilendirme de gerçekleştirmiş oluyor ki, bu çok tehlikeli ve adil olmayan bir yöntem. Üstelik toplanması gereken vergilerin bir türlü yeterli ölçülerde toplanamadığı bir ortamda...

Tekeli'nin de Kotil'in de vardığı sonuç oydu ki, İstanbul gibi büyük kentlerde, ulaşım sorununu toplu taşımacılık yerine, özel otomobil kullanımına dönük olarak çözme formülü de birkaç yıl sonra tıkanırdı. Şimdi, birtakım yollar açılıyordu. Köprüler yapılması düşünülüyordu. Bu bir süre durumu ferahlatırdı. Ama sonra yine trafiğin tıkanması kaçınılmazdı.

Bütün bunlara ek olarak İlhan Tekeli şu noktaya da özellikle dikkat çekiyordu:

"Evet, metro gibi toplu taşımaya dönük formüller büyük yatırım gerektiriyor. Bu doğru. Ama unutmayalım ki, özel araba sahipliğini teşvik eden yol yapımları da çok büyük bir altyapı yatırımı gerektiriyor. Bunlar için de fonlar yine devletin kaynaklarından sağlanıyor.

Bütün bu itirazların vardığı en temel çıkış yolu "metro" yapımının gerekliliğine getiriyordu bizi...

Kotil "üçüncü köprüden önce raylı tüp tünel projesi gündeme gelmelidir" görüşündeydi...

Kulislerde fısıldanan ise, DPT'nin de öncelikle raylı sistemler ve tüp tünel formülü üstünde durduğu, Dalan'ın ise bu formülden usulca yan çizdiğiydi. DPT ile Dalan düpedüz karşı karşıya gelmişlerdi.

DPT'den Ertan Yülek'e bu fısıltıdan söz açtığımızda, çatışmayı tam doğrulamamakla birlikte "sonunda mutabakata vardık" diyecek ve çatışma noktasına geldiklerini bir bakıma doğrulamış olacaktı.

Ertan Yülek de büyük kent taşımacılığında arabaları değil, "insanları taşımanın" esas olduğunu söylüyor, Dalan'la nerede ve nasıl mutabakata" vardıklarını şöyle açıklıyordu:

"İstanbul'un iki yakasını yer altından birleştirmesi ve toplu taşımacılık yönünün ağır basması plannanan tüp-tünel projesi için önce

yap-işlet-devret formülü düşünülmüştü. Fakat yabancılar bu formüle ilgi göstermediler. Gerçekte Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı olan Demiryolları, Limanları, Hava Limanları Genel Müdürlüğü'nün bir Amerikan şirketine daha önce hazırlattığı bir projeydi. Söğütlüçeşme, Üsküdar, Yenikapı, Kocamustafapaşa hattının birleştirilmesi hedeflenmişti. Aynı zamanda kentin kuzeyinden Levent'ten Yenikapı'ya inen bir metro daha düşünülmüştü... Ancak bu yaklaşık 1 milyar dolar gerektiriyordu. Pahalı ve devlet yardımı gerektiren bir meblağdı. Oysa, üçüncü köprüyü yapişlet- devret modeli ile gerçekleştirmek mümkün gözüküyordu.

Şimdi yeraltı tüp geçidini sonradan başka uzantılara da elverişli olacak biçimde, sadece iki yakayı birleştirecek biçimde düşünüyoruz.

Ertan Yülek, İstanbul'da giderek bir "desantralizasyonun" gündeme geleceğini, Eminönü'nden ve Perşembe Pazarı'ndan iş yerlerinin taşınacağını da hatırlatırken, bir süre önce Başbakan'ın basında gündeme getirdiği "İstanbul'u ikiye bölme" formülüne de atıf yapıyordu. Anlaşılan, İstanbul'u iki ayrı kent haline getirme arayışı, biraz da "ulaşım sorunu" nedeniyle gündeme gelmişti. Ertan Yülek'in henüz daha Başbakan'a açma fırsatı bulamadığı bir fikri daha vardı bu çerçevede. Anadolu yakasında da bir "yeni havaalanı" yapmak. Böylece trafik yoğunluğunun iki yaka arasında bir ölçüde paylaşılacağını düşünüyordu.

Arsa rantından kaynak. Metro pahalı bulunuyordu. Yeni yollar ve köprüler yapımı içinse, büyük kaynaklar akıtmaya kimse "hayır" demiyordu.

"Yeterli kaynak yok" gerekçesine Aytekin Kotil'in getirdiği esaslı bir "karşı öneri" vardı. Boğazın iki yakasında imara açılan eski yeşil alanlarda söz konusu olduğu gibi, ortaya çıkan büyük "arsa değeri" artışlarından "belediyenin pay alması". Arsa değerleri İstanbul'un bazı yerlerinde son dönemde bire iki yüz, üç yüz ya da bire yüz artmıştı. Tüm İstanbul genelinde arsa değerinin artışından son dönemde 30-40 trilyonluk bir "rant" yaratılmıştı. Bu rantlardan belediye pay alabilse pekâlâ işin rengi değişir ve kaynak da yaratılırdı.

İlhan Tekeli ise, bir şehircilik uzmanı olarak "yeşil alanlar açılmasa daha iyi olurdu" demekten kendini alamıyor ama sonra şunu ekliyordu: "Arsalardaki değer artışını vergiyi çevirecek mekanizma, Türkiye'de kurulmamıştır ki... Aynı zamanda ciddi bir emlak vergisi uygulaması da yoktur. Oysa dünyanın gelişmiş bölgelerinde, emlak vergisi belediyeler için ciddi bir kaynaktır. Onlar Türkiye'deki gibi merkezi bütçeden kaynak almazlar.

Kentlerde doğan büyük rantlara belediyeler elkoymadığı, vergi gelirleri etkin yöntemlerle toplanamadığı, üst gelir gruplarının belli harcamaları kanalıyla toplu taşımacılığın desteklenmesi düşünülmedikçe ne olacaktı? Yeni yollar açılsa bile, onlar da bir süre sonra artan özel arabalara ve nüfusa paralel olarak tıkanacaklardı... İşinden evine gidip gelmek için insanlar yine günün üç tört saatini belki de fazlasını harcamak zorunda kalmaya devam edeceklerdi. Hem de artan ulaşım bedelini cepten ödeyerek...

Dünyaya uzandığımızda ise görünen, Hong Kong, Singapur gibi bazı garip kentler hariç, Londra'da, Paris'te ve New York'ta toplu taşımacılığın bazen yarı yarıya varan oranlarda kamu tarafından desteklendiğiydi ●

Doğuma hazırlık çocuk bakımı
Gebelikten korunma
Yazan:
Dr. Semih R. Geren

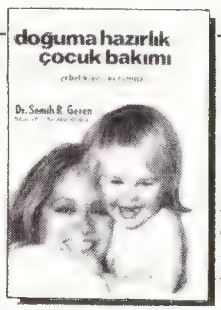

Fiyatı: 2.625 TL
160 Resimli
200 Sayfa

Dağıtımcılarımız: Selahattin, Bilgi, İlke, Kipaş, Doğuş, Derya

● Ödemeli P.K: 1 Bahariye/İST. (+450.-TL PUL)

ORTODONTİ
"çarpışık ve eğri dişlerin, ağız ve çenelerin kapanış bozukluklarının tellerle düzeltilmesi"
MEHMET ALİ ÖZER
ORTODONTİ Uzmanı Diş Doktoru
Muayene: Hafta içi: 10-19/C.tesi: 11-18
Adres: Barbaros Bulvarı Mazharpaşa S. No. 2 D. 7 BEŞİKTAŞ-İST.
Tel.: 161 57 61 - 158 03 05

EDEBİYAT · TARİH · POLİTİKA · FELSEFE
DEFTER
ARALIK · OCAK · 1987 · 1 KR
TÜRK TOPLUMUNU İNCELEME ARACI OLARAK SİVİL TOPLUM — Şerif Mardin
İNSANIN VEKARI ÜZERİNE BİR SÖYLEV — P.co della Mirandola
PERSEUS — Hilmi Yavuz
DERMATOMİYOZİT — Gülgün Avral
HASTA OLMAK ÜZERİNE — Virginia Woolf
BAROKKO — Eine Muldur
ÖLÜM ÜZERİNE SPEKÜLATİF DÜŞÜNCELER — Yaşar Çabuklu
YASAK OLUM — Philippe Aries
CAMLARDA ISLAHAT — Roni Margulies
İZMİR İLERİ EGA PAVYONU — İhsan Bilgin
BECKETT GEÇİYOR — Orhan Koçak
SON — Samuel Beckett
İLKEL CİLİK, POLİTİKA ve ORYANTALİZM — Patricia Springborn
YALNIZ KORO — Ezel Akay
ÖTEKİ HALİT ZİYA — İskender Savaşır
HALİT ZİYA, YAKUP KADRİ ve DİĞERLERİ — Leman Karaosmanoğlu İskender Savaşır
MÜZİK NEYİ ANLATIR — Bülent Aksoy
YAZI VE YABANCILAŞMA — Korhan Gümüş
METİS YAYINLARI Başmusahip Sokak 3/2 Cağaloğlu/İstanbul

Proktologie (Hemoroid, Fistül) VARİSLERİN
İNFRAROD, İĞNE İLE TEDAVİSİ
OPR. DR. HAYATİ F. KOCAL
Rumeli Cad. Ogan Apt. No: 16 Kat. 2
Nişantaşı Tel: 141 35 89 - 132 01 20

Başarılı bir yönetici ALKENT'i seçti.

Orhan GÜVEN, Kadırbeyoğlu İnşaat Grubu Genel Müdürü

Orhan Güven 1938 Çorum doğumlu, başarılı bir yönetici. İlk öğrenimini Adana'da, orta ve lise öğrenimini Tokat'ta tamamlayan Güven, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Yüksek Mühendisliği bölümünü bitirdi. Arı İnşaat'ta üç yıl çeşitli görevler alan Güven, yedek subaylığını tamamladıktan sonra, 1969'da Kadirbeyoğlu İnşaat Grubu'na girdi. 1980'den bu yana grubun genel müdürlüğünü yürüten Orhan Güven, aynı zamanda Kadirbeyoğlu İnşaat Grubu'nun yan kuruluşlarından birinin kurucusu ve ortağı.

Yoğun bir iş hayatı olan Güven, zamanının büyük bir bölümünü iş yolculuklarında geçiriyor. Mesleği ile ilgili kitapların yanısıra, Türk şair ve yazarlarının da eserlerini okuyor, klasik batı müziğinden hoşlanıyor ve zaman buldukça konserlere gidiyor. Hafta sonlarını ailesine ayıran Güven, tenis oynuyor ve dinleniyor.

Orhan Güven, evli ve üç çocuk babası. ALKENT'i çağdaş bir kentleşmenin iyi bir örneği olarak değerlendiren Güven, ALKENT'i seçme nedenlerini şöyle anlatıyor: "ALKENT modern teknolojinin eseri, yeşil alanların unutulmadığı, geniş spor tesislerinin de bulunduğu kaliteli bir uydukent projesi."

Orhan Güven... başarılı bir yönetici, mutlu bir aile babası. Seçkin bir ortamda yaşamak için ALKENT'in Begonya bloklarından bir daire seçti. **Mutlu bir yaşam için özellikle** ALKENT'i seçen diğer kişiler gibi...

ALKENT
BAHÇE ŞEHİR
MUTLU ŞEHİR

ÖZEL SANATLAR / SKATCHI & SKATCHI

ALARKO ALKENT Tepecik Yolu, ETİLER-İSTANBUL Tel: 163 19 25/157 77 00 (7 Hat)

Water

(Water = İngilizcede su)

Amerika Birleşik Devletleri, besin maddelerinin insan sağlığına etkileri konusunda en titiz yasal düzenlemelerin, araştırmaların ve uygulamaların geçerli olduğu ülkelerin başında gelir.

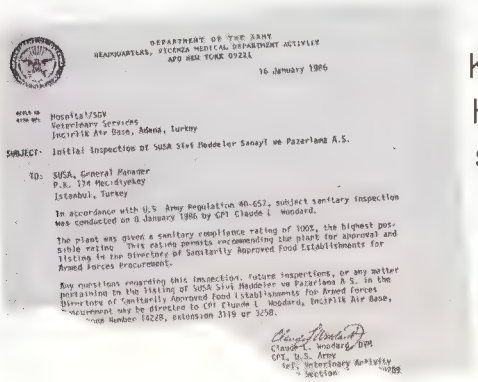

DEPARTMENT OF THE ARMY
HEADQUARTERS, VICENZA MEDICAL DEPARTMENT ACTIVITY
APO NEW YORK 09224

16 January 1986

Hospital/SGV
Veterinary Services
Incirlik Air Base, Adana, Turkey

SUBJECT: Initial Inspection of SUSA Sivi Maddeler Sanayi ve Pazarlama A.S.

TO: SUSA, General Manager
P.K. 174 Mecidiyekoy
Istanbul, Turkey

In accordance with U.S. Army Regulation 40-657, subject sanitary inspection was conducted on 8 January 1986 by CPT Claude L. Woodard.

The plant was given a sanitary compliance rating of 100%, the highest possible rating. This rating permits recommending the plant for approval and listing in the Directory of Sanitarily Approved Food Establishments for Armed Forces Procurement.

Any questions regarding this inspection, future inspections, or any matter pertaining to the listing of SUSA Sivi Maddeler ve Pazarlama A.S. in the Directory of Sanitarily Approved Food Establishments for Armed Forces Procurement may be directed to CPT Claude L. Woodard, Incirlik Air Base, [illegible] Number 14228, extension 3149 or 3250.

Claude L. Woodard, DVM
CPT, U.S. Army
Vet. Veterinary Activity
Section

İşte, A.B.D. Askeri Yönetmelikleri uyarınca, Silahlı Kuvvetler kullanımı için yapılan, Şekerpınar Kaynak Suyu Hayat'ı ve Susa tesislerini konu alan incelemenin sonuçları: (Sonuç bölümünden)

"Hayat, Avrupa ve A.B.D.'de geçerli şişelenmiş kaynak suyu standartlarına tamamıyle uymaktadır."

"Yapılan inceleme sonunda, suyun özellikleri ve tesisin nitelikleriyle ilgili hiçbir aksaklık görülmemiştir. Kalite kontrolü ve tesis yönetimi ideal düzeydedir."

"Tesis, 100 üzerinden 100 tam puan almıştır. Bu sonuca göre Hayat'ın, A.B.D. Silahlı Kuvvetleri İçin Onaylanmış Besin Maddeleri listesine alınması tavsiye edilir."

(A.B.D. Ordusu New York Vicenza Tıp Departmanı'nın 16.1.1986 tarihli raporu).

ŞEKERPINAR KAYNAK SUYU

HAYAT

mükemmel bir su...

Hayat için dünya ne diyor?

Federal Alman Fresenius Kimya ve Biyoloji Enstitüsü, Paris (Paris-Sud) Üniversitesi Farmasötik Araştırmalar Merkezi Hidroloji (Su Bilimleri) Bölümü, Amerikan Ordusu Vicenza (New York) Tıp Departmanı, Japonya Sağlık Bakanlığı Gıda Sağlığı Dairesi, Şekerpınar Kaynak Suyu Hayat'ı incelemiş ve raporlarında Hayat'ın mükemmel bir su olduğunu belirtmişlerdir.

Şekerpınar Kaynak Suyu Hayat, hiçbir toksik madde ve mikroorganizma içermeyen, Dünya Sağlık Teşkilatı standartlarına tamamıyle uyan, sağlıklı bir sudur.

Şekerpınar Kaynak Suyu Hayat'ta, her kaynak suyunda doğal olarak bulunan ve suya özel tadını, besleyici değerini ve sağlığa yararlı niteliklerini kazandıran mineraller ideal oranlarda mevcuttur.

Paris (Paris-Sud) Üniversitesi'nden Prof. Laugier, raporunda, Hayat'ın muhteviyatı ve sağlığa yararlı özellikleriyle, dünyanın en çok satılan suyu olan Fransız Evian suyundan da üstün olduğunu belirtmektedir.

Hayat, besleyicilik ve sertlik açısından mükemmel bir sudur.

Hayat, ideal oranda kalsiyum içerir. Kalsiyum insan vücudunun temel ihtiyaçlarından biridir. İnsan vücudu, kalsiyum ihtiyacının önemli bölümünü, süt, yoğurt, peynir, et gibi besinlerden, bir bölümünü de içme suyundan karşılar.

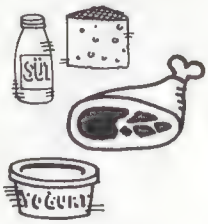

Bazı besinlerin kalsiyum muhteviyatı

1 kg ette	*100 mg*
1 kg peynirde	*8730 mg*
1 lt sütte	*1180 mg*
1 lt Hayat'ta	*23 mg*

Kalsiyum, suyun sertlik derecesini de belirler.

Dünya Sağlık Teşkilatının içme suyu sertlik sınıflaması

Yumuşak	*0-60 mg/l*
Orta sertlikte	*60-120 mg/l*
Sert	*120-180 mg/l*
Çok sert	*180 mg/l ve yukarısı*

Hayat, litrede 23 mg kalsiyum içerir. İşte bu yüzden Hayat, hem besleyicilik, hem de sertlik açısından mükemmel bir sudur.

Hayat, bebek beslenmesi için mükemmel bir sudur.

Hayat sterildir. Hiçbir mikroorganizma içermez.

Bebeklere sınırlı miktarlarda verilmesi gereken sodyum ve nitrat, Hayat'ta ideal seviyededir. Hayat dünyadaki, sodyum ve nitrat oranı en düşük sulardan biridir (Sodyum: 3,7 mg/l - Nitrat: 1,3 mg/l).

Bebeklerin kemik yapısının gelişmesi için en gerekli mineral olan kalsiyum da Hayat'ta ideal oranda bulunur.

Hayat, kemik ve diş sağlığı için mükemmel bir sudur.

Hayat'ın içerdiği ideal orandaki kalsiyum (23 mg/l) yetişkinlerin de kemik ve diş sağlığı için gerekli bir mineraldir.

Hayat, mide asidine karşı mükemmel bir sudur.

Hayat'ın muhteviyatında ideal oranda bulunan karbonat (107 mg/l), mide asidinin dengelenmesinde önemli rol oynar.

Hayat, yüksek tansiyona, böbrek ve kalp-damar hastalıklarına karşı mükemmel bir sudur.

Böbrek ve kalp-damar hastaları, yüksek tansiyondan şikayetçi kişiler, sodyum oranı düşük sular içmelidir. Hayat, litrede yalnızca 3,7 mg ile dünyadaki, sodyum oranı en düşük sulardan biridir.

Hayat, safra kesesi, böbrek ve mesane taşlarına karşı mükemmel bir sudur.

Hayat'ın muhteviyatındaki sülfat (8,2 mg/l), idrar sökücü etkisiyle, safra kesesi, böbrek ve mesanede taş oluşmasını engeller, oluşmuş taşların vücuttan kolaylıkla atılmasını sağlar.

Hayat, neden PET şişede satılır?

PET şişe, ABD, Japonya gibi gelişmiş ülkelerde kullanılması uygun görülen, sağlıklı bir ambalaj türüdür.

Su alırken, şişesinin PET olup olmadığına bakın. Unutmayın!.. Her şişe PET değildir!
PET şişe tamamen şeffaf ve renksizdir.
PET şişenin altında PET yazar.
Hayat, yalnız PET şişede sunulur.

SUSA

SIVI MADDELER SANAYİ VE PAZARLAMA A.Ş.

SUSA bir Hacı Ömer SABANCI Holding kuruluşudur.

BR Birleşik Reklamcılar A.Ş.

dünya böyle diyor.

Kanuni Yarışması'nın birincisi Hüseyin Hulki Birol İstanbul Valisi'nin damadı oluyordu. (Solda)

KURAYI VALİ'NİN DAMADI ÇEKİNCE...

"Amerika'da açılan ilk büyük Türk sergisi" diye nitelenen Kanuni Sultan Süleyman Sergisi'ni finanse eden Philip Morris şirketinin bu vesileyle düzenlediği "bilgi yarışması" sonuçlandı. Yarışmada, soruları "doğru" yanıtlayanlar arasından çekilen kurayı kazanan üç kişi, Philip Morris'in özel davetlisi olacaktı.

İşin hoş yanı, yapılan çekilişte, torbanın içinden ilk çıkan ismin, İstanbul Valisi'nin damadına ait olmasıydı. Kendisi bu sayede eşiyle birlikte bir hafta New York'ta ağırlanacaktı.

"Aaa... Yoksa bu işte bir iş mi var?" demeye yeltenenlere AB halkla ilişkiler - den **Alaaddin Asna** şu yanıtı veriyordu:

"Basın mensuplarını çağırmıştık, onlar da biliyorlar. Çekilişi yapacak olan 22. Beyoğlu Noteri, o gün tamamen bir tesadüf eseri olarak oraya arkadaşı olan 12. Beyoğlu Noteri ile birlikte gelmişti. İlk kura çekilir çekilmez, birden bizim arkadaşların çığlık attığını duydum. Ne olduğunu tam anlayamamıştım. Meğer kuradan ilk çıkan kişi, valinin damadı oluyormuş. Bizim arkadaşlar da valinin kızını tanıdıkları için çığlığı basmışlar. Böylesine sevinirken, bir yandan da "İstanbul Valisi'nin adı geçeceği için, bu şimdi 'basında iyi haber olur' diye düşünüyorlarmış. Doğrusunu isterseniz ben de ilk şaşkınlık anını atlattıktan sonra 'Allahtan' dedim. 'O sırada bir değil iki tane birden noter vardı. Kimse bu rastlantıya bir şey diyemez artık..."

AIR-FRANCE TÜRKİYE'DEN MEMNUN

Şikâyet etmek esas. Değişmenin ve gelişmenin de temel bir şartı bu galiba: Durumu beğenmemek... Fakat ne kadar beğenmesek, durumumuzdan şikâyet etsek ve bazı ağır bedeller ödesek de Türkiye'de bir şeyler kıpırdıyor.

Bakıyorsunuz, American Express kartı Türkiye'de büro açmış. Gerekçesini soruyorsunuz: İç piyasaya ve Türk iş adına yönelik olmadıkları anlaşılıyor. -Türkiye'de iki bin tane American Express kartı taşıyan kişi varmış- Buna karşılık Türkiye üstünde dönen işadamları trafiği ve turizm American Express kartını Türkiye'de büro açmaya yöneltmiş...

Buna benzer bir başka örnek de Air-France'ın Türkiye ile ilişkileri üstüne verilebilir. Son olarak Air-France'ın Başkanı **M. Sauvon** geçen hafta Türkiye'yi ziyaret edecek ve gazetecilerle sabah kahvaltısı yapacaktı.

Sauvon: "Türkiye'ye her gün gelmekten çok memnunuz" diyordu.

Kuşkusuz Türkiye'ye hergün gelen kendisi değil, uçaklarıydı. İstanbul'un yanı sıra Ankara'ya da direkt uçuşlar düzenlemeye başlamışlardı. Gelecek yaz da İzmir hattını açmak niyetindeydiler.

Sauvon, tabii ki, "Türkiye'ye her gün gelmekten memnunuz" derdi. Çünkü: Air-France'ın Türkiye satışları 1987'de yüzde 35 artmıştı. Buna karşın yine aynı Air-France tüm dünyada satışlarını ancak yüzde 7 oranında kımıldatabilmişti. Avrupa'daki satışlarını ise, yüzde 12 dolayında artırabilmişti...

M. Sauvon, kendi Fransa'da, gönlü Türkiye'de

Genco Erkal'ın kızları ve ödenekli damatlar

ERZADE ERTEM / NOKTA

"ÖDENEKLİ DAMATLAR"

Dostlar Tiyatrosu, bu sezon Brecht'in "Bay Puntilla ve Uşağı Matti" oyununu sahneliyor.

Talat Halman'ın kızı olan **Defne Dümer,** piyeste bir türlü kendine koca seçemeyen, "hangisine varsa daha iyi olur"u bilemeyen bir tipi oynuyor. Sahnede sergilediği "kararsızlığa" karşın, Defne Dümer, bu yıl gerçek bir "kararlılık" örneği göstererek, Şehir Tiyatrosu sanatçısı **Yalçın Dümer**'le evlenmişti...

USLU BİR KUZUCUK

On yıldır Paris'te tiyatro çalışmalarını sürdüren **Işıl Kasapoğlu,** bu yakınlarda, uslu ve tatlı bir kuzucuk arıyor.

Kasapoğlu, bu kuzucuk uğruna Paris'ten vazgeçmiş gibi... Ama tiyatrodan asla... Macerası, bir süre önce İstanbul Şehir Tiyatroları Genel Müdürü **Gencay Gürün**'den aldığı çağrıya "evet" demekle başladı...

"Evet" dedi ve kendisini Goldoni'nin "İki Efendinin Uşağı" piyesi için kolları sıvamış buldu.

Piyes, 30 Aralık'tan itibaren sahnelenmeye başlanacak. Provalar hızla sürüyor. İki Efendi'nin Uşağı'nda oynayacak oyunculardan biri, ünlü **Hazım Körmükçü**'nün torunu olan **Hazım Körmükçü.**

Oyunun ünlü yemek sahnesinin bir yerinde Hazım Körmükçü'nün içeri girip "yemeğinizi getirdim efendim" demesi gerekiyor.

Oyunun yönetmeni Işıl Kasapoğlu, işte bu sahnede Körmükçü'nün sırtına "canlı bir kuzucuk" alarak içeri girmesini ve o haliyle, "yemeğinizi getirdim efendim" demesini istiyor.

İstediği için de kuzucuğu aramakta kararlı.

Ber tek küçük koşulu var: Uslu ve uysal bir kuzucuk olsun yeter.

İşin hoş yanı, oyunun öteki hanım oyuncularından biri olan **Jülide Kural** da kendisini TV'deki Gönül Dostları dizisinin Emine'si olarak hatırlayacaksınız, Defne Dümer gibi bu yıl dünya evine girdi ve Devlet Tiyatrosu'ndan **Ali Sürmeli** ile evlendi.

Dostlar Tiyatrosu'na giren hanım oyuncuların kısmeti mi açılıyordu, nedir?

Genco Erkal'a böyle sorduğumuzda her zamanki tatlı hınzır gülüşü ile "Ooo, bu bir şey mi? Bir tane de sırada bekliyor" diyecekti. Evet piyesin bir başka kadın oyuncusu, **Güliz Canbulat** da İstanbul Devlet Tiyatrosu'ndan **Nişan Şiriyan** ile nişanlanmıştı ve o da evlenmek üzereydi.

Dostlar Tiyatrosu'na yeni giren bu üç hanım oyuncunun "hızla evliliğe gitmekten" bir başka "ortak" yanı daha vardı... Özel tiyatroda çalışıp, "ödenekli tiyatro" sanatçıları ile evlenmek... Evet Dostlar Tiyatrosu'na ödenekli tiyatrodan damat geliyordu hep... Neden mi? Orası pek belli değil.

Genco Erkal'a sorarsanız bu evlilikler aracılığı ile enteresan bir özel ve ödenekli tiyatro "koalisyonu" oluşuyordu.

Mehmet Pesen pes etmedi. Ve kazandı...

BİR YILLIK GECİKME...

Öykümüzün başlangıcı, biraz gerilere dayanıyor. Yıl 1982. Ressam **Mehmet Pesen,** Vakko'nun Ankara'daki galerisinde bir sergi açar. O sırada, UNICEF Kartpostal Komitesi'nin Genel Sekreteri de Ankara'dadır! Pesen'in sergisini gezer ve etkilenir. "Neden eserlerinizin UNICEF kartpostalları arasında basılması için başvuru yapmadınız?" der... Ve süreç başlar. Pesen'in çalışmalarına ait slaytlar Danimarka'ya gönderilir. UNICEF'in 46 temsilcisi karar verir ki, 1986 yılında basılacak UNICEF kartpostallarından bir tanesi de Pesen'e ait bir tablo olacaktır. Karar uygulamaya geçer. Pesen'in eseri kartpostal olarak basılır ve dünyanın her yerine dağıtılır... Türkiye hariç.

Türkiye, hariç kalmıştır. Çünkü, bizim yerli UNICEF komitemiz böyle uygun görmüştür. Bu müthiş kararı verirken de "daha ekonomik davranmak" gibi oldukça "enteresan" bir gerekçeden yola çıkılmıştır.

Zira, UNICEF kartları ilk piyasaya çıkarıldıkları yıl, daha pahalı satılmaktadır. İkinci yıl ise "depo" fiyatına daha ucuza kartpostal almak mümkün olabilmektedir.

Tabii, Türk kamuoyu böyle bir gariplikten tümüyle habersiz kalır. Macera burada bitmez. UNICEF, eserleri kartpostal olarak basılan ressamlara 400 tane kendi kartpostalından "hediye" yollamayı ilke edinmiştir. Pesen de, "Türkiye'ye benim kartlarımı getirtmediniz, bari hakkım olan 400 kartpostalı verin" der. Bu sorusuna da cevap verirler:

"Hayır efendim, böyle bir şey gelmedi" derler.

Mehmet Pesen "pes" etmez. Uğraşır, savaşır. Sonunda kartpostallarının geldiğini ve kendisine haber verilmeyip unutulduğunu anlar, hakkını da söke söke alır.

"Böyle şey olur mu?" demeyin, olmuştur.

Mesela!..

Besinlerimiz konuşuyor: Ben domatesim, kalp, karaciğer ve şeker hastalarına çok iyi gelirim... Ben armutum, idrar söktürerek kanı temizler, tansiyon düşürürüm... Ben kurufasulyeyim, hem enerji verir, hem de sinirlerinizi kuvvetlendiririm. Yalnız şunu unutmayınız ki, biz bütün bunları yaratıcımızın izni ile yaparız...

Zaman gazetesi
18 Kasım 1987

İSLAMDA KADIN TARTIŞMASI

TÜRBANLI FEMİNİSTLER

"Türban" ve "Feminizm"... Apayrı iki dünyanın kadınlarını simgeleyen bu iki sözcüğün buluşmasına ve şaşırtıcı bir "sentez" oluşturmasına sahne oluyor Türkiye. Şimdi artık radikal feministlerimizin, sosyalist feministlerimizin yanı sıra bir de "Türbanlı feministlerimiz" var.

Her şey, Mualla Gülnaz'ın yazdığı o ilk makale ile başlamıştı:

"O gün, Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla çıkarılacağını öğrendiğim Feminist adlı dergiyi bayilerden sorarken yüreğim kıpır kıpırdı. 'Mutlaka iyi şeyler yazacaklar' inancı 'İnşallah iyi şeyler yazarlar' temennisi ile karışıyor, korkuyor, merak ediyordum. Onların bu toplumda horlanmışlıklarının farkında olan, bunu kabullenmeyen kırgın, küskün hüzünlü fakat cesur kadınlar olduklarını düşünüyor, tanımak istiyordum. Ve kuşkusuz çok akıllıydılar."

Feminist adlı dergiyi almak için yüreği kıpır kıpır gazete bayiine koşan, o "cesur ve akıllı" kadınları daha yakından tanımak isteği ile

yanıp tutuşan bu genç kadın, Asr-ı Saadet özlemiyle dolu, dilinden Allah adını düşürmeyen, namazında niyazında bir türbanlıydı. Makalesini yazdığı yayın organı ise Zaman gazetesi...

Ankara'da bir üniversitede araştırma görevlisi olarak çalışan Mualla Gülnaz, yaratılan "feminizm umacısı"na da şu sözlerle karşı çıkıyordu: "Evet! Feminizm, kadını erkek tahakkümüne karşı ayaklanmaya çağırır. Evde, işte, sokakta. Bundan bu kadar korkmak niye? Laf cambazlığı yerine tahakkümden vazgeçmek düşünülemez mi?"

Makale, İslami kesimde kadınların yıllardır içlerinde biriktirdikleri öfkelerinin, bastırdıkları fikirlerinin ve isteklerinin dışa vurulması için bir "start" işaretiydi sanki. Yazının yayınlanması ile birlikte ortalık toz duman oluyor ve art arda sesler yükseliyordu Müslüman kadınlardan. Kimisi, kadının ev köleliğine karşı çıkıyor, kimisi "kadınsı" ve "erkeksi" özellikler denen şeyi sorguluyor, kimisi kadının "cinsel nesne" oluşuna başkaldırıyordu. Geleneksel kesimin faltaşı gibi açılmış gözleri önünde önemli bir olay yaşanmaktaydı: Artık Türkiye'de, sosyalist feministlerin, radikal feministlerin yanı sıra, bir de "Türbanlı Feministler" vardı. Evet, "türban" ve "feminizm" gibi apayrı iki dünyanın kadınlarını simgeleyen iki sözcük buluşmuş, şaşırtıcı bir "sentez" oluşturmuştu. Çoğunluğu yüksek öğrenim görmüş, zeki ve kültürlü olan bu genç kız ve kadınlar, "hem modernizme, hem de geleneksele karşı çıkan Müslüman kadının yeni bir kimlik arayışını" temsil ediyorlardı.

"Şimdiye kadar hiçbir tartışma bu kadar ilgi çekmemişti" diye anlatıyordu Zaman'ın "İnsanlar ve Hayat" sayfası sorumlusu Ali Sali. Sali'ye göre, gazetenin illegal bir feminist sayfa çıkardığı yolundaki dedikodular kısa zamanda ortalığı sarmış, okur mektupları yağmaya başlamıştı. Ve ne ilginçtir ki, suçlayıcı mektupların tümü erkeklerden geliyordu: "Namussuzlar, davaya ihanet ettiniz", "Ailemizin huzurunu bozdunuz", "Tabii ki kadının da hakkı var, ama ben bunu ona istediğim zaman hatırlatırım." "Anladığım kadarı ile evli değilsiniz, hele bir evlenin, burnunuz sürtülsün, sonra görelim." Bu arada çok sayıda kadın da erkeklerin bu celallenişine kıs kıs gülüyor ve "Elinize sağlık, Allah sizden razı olsun" yollu mektuplar yazıyorlardı.

Gazete sayfalarında başlayan bu tartışma, kısa sürede bir yayın organının boyutlarını aşacak ve ev sohbetlerinden panellere kadar tüm İslami kesime yayılacaktı. İslami yayınevleri "İslamda Kadın" ve "Şeriat Düzeninde Kadın" konulu kitapları art arda piyasaya çıkartırken,"geleneksel kesimin"yayın organı olarak nitelenen Kadın ve Aile Dergisi de son sayısında Ali Bulaç'ın "Kadın Siyasal Katılım ve Feminizm" konulu yazısıyla tartışmaya katılıyor, bu arada kadınların örgütlenmesine ilişkin bazı çalışmaların da filizlendiği görülüyordu. İslami kesimin tanınmış isimlerinden Asiye Dilipak **Nokta**'ya yaptığı açıklamada, bir dernek kurma çalışması içinde olduklarını belirtiyor ve şöyle diyordu: "Hiç değilse kendi cemaatimizi toplayıp hanımları bilinçlendirmek için çeşitli seminerler, paneller, tartışma toplantıları yapmak istiyoruz." Yakında kurulacak olan derneğin ilk seminer konularından biri feminizm olacaktı!

Neden şimdi? Peki ne olmuştu Müslüman kadınlara da böyle birdenbire başkaldırmışlardı? Yüzyıllardır "saçı uzun aklı kısa" diye aşağılanan, "erkeklerin istedikleri gibi ekebilecekleri tarlaları" olarak görülen, hayattaki fonksiyonları çocuk üretimine ve kocaya hizmete indirgenen bu insanlar neden şimdi bu role "hayır" diyorlardı? İnsan Yayınları yöneticisi Ali Bulaç'a göre, bu hareket, İslami kesimlerde yaşanan şehirleşmenin bir sonucuydu. Şöyle diyordu Bulaç "Sanıyorum, diğer ideolojiler gibi İslami düşünce de şehirleşiyor. Ve

"Kadın aile içinde erkeğin hâkimiyetini kabul ederken, ona vaat edilen bir cennet mevcuttur. Bu durum, kadına bir huzur ve mutluluk vermektedir" türünden İslami yaklaşımlar artık sorgulanıyor.

ELİF ERİM / NOKTA

Fatmagül Meriç: "Anladık ki, bugün geleneksel ailede yaşanan hiçbir sorundan İslam sorumlu değildir."

şehirde yeni bir söylem gelişiyor." Bulaç'a göre, Anadolu'nun küçük kasabalarında, köylerinde yaşayan Müslüman kadın için yeni bir kimlik arayışı söz konusu olamazdı. Ama genç kuşağın şehirli Müslüman kadını, geleneksel Müslümanlık ile bugünkü Müslümanlığın birbirine benzemediğini görmüştü. Yeni sorunlar vardı ortada. Geleneksel ilişkiler şehirde devam ettirilemiyor, her şeyin yeniden tanımlanması gerekiyordu. Şehirli Müslüman kadın, okumak, çalışmak, sosyal hayata katılmak istiyordu. Peki, bütün bu isteklerini geleneksel İslam'la nasıl bağdaştıracaktı? İşte bugünkü arayışın ardında yatan temel etken buydu.

Ve bir de, geçen yıl yaşanan türban hareketinin etkileri vardı kuşkusuz. Bu mücadele sırasında o güne kadar hayatlarında polisle karşılaşmamış, karakoldan içeri adımını atmamış, basınla muhatap olmamış genç kızlar, birdenberi ön plana çıkmışlar, polisle, rektörle, mahkemeyle, basınla karşı karşıya gelmişlerdi. Bu eylemlerin onlarda yarattığı bilincin toplumdaki konumlarının ve kimliklerinin sorgulanmasına dönüşmesi bir anlamda kaçınılmazdı.

Fatmagül Meriç adlı İlahiyat öğrencisi ise "Neden şimdi" sorusuna daha farklı bir yanıt veriyordu. Meriç'e göre, temel neden, Müslüman kadınların da artık erkekler gibi, "kaynağa" yani Kuran'a ve diğer temel metinlere dönebilecek bilgi düzeyine ulaşmış olmalarıydı. Şöyle diyordu Meriç: "Daha önceleri, bilgi erkeğin elindeydi. Dolayısıyla, kaynakları bilen oydu. Tabii, bilgi erkeğin elinde olunca, yorumlama imkânı da onun elinde oldu. Oysa son dönemde kadın bilgilenme yönünde önemli merhale katetti. Yani kadın da bilgi kaynağına ulaştığı için, onu yorumlama imkânını elde etti. Ve aslında, bugün geleneksel ailede yaşanan hiçbir sorundan İslam'ın sorumlu olmadığını gördü. İslam'ın kadına verdiği hakları öğrendi."

Ama, bu tartışmayı, Müslüman kadınların Batıcıların yönelttikleri eleştiriler karşısında girdikleri "öykünmeci mantıkla" ve "aşağılık duygusuyla" açıklayanlar da vardı. Bu görüşü savunanlardan Melike Aydın, bu tartışmada geleneksele yönelik bir kısım eleştirilere hak vermekle birlikte çıkış noktasına karşı olduğunu söylüyor ve şöyle devam ediyordu: "Sözümona kendilerinin de entelektüel ve özgürlükçü olduklarını Batıcı/ modernist/ feminist çevrelere kabul ettirmek sevdasında olan kimselerin; ne bütün bütüne İslami olan, ne de bütün bütüne feminist olan ama "İslamcı Feminist" olan garip bir sentezi, gülünç bir söylemi dile getirmeleri dolayısıyla bir tartışmadır başlamıştır. Şimdiye kadar hiçbir Marksist'in kalkıp da ben "Marksist İslamcıyım" veya bir feministin ben "feminist İslamcıyım" dediğine şahit olmadım. Nedense İslamcı kesimden bazı kadınlar kendilerini "İslamcı feministler"

"Feminizmi kısmen onaylarım"

Cihan Aktaş, genç kuşak Müslüman kadın yazarların en eskilerinden. Uzun süre Yeni Devir gazetesinin kadın sayfasını yöneten ve köşe yazıları yazan Aktaş mimar ama tesettürü nedeniyle mesleğini yapamıyor. Son yayımladığı Kadının Serüveni isimli kitabının kaynakçasında, İslami eserlerin dışında A. Altındal, A. Bebel, Beauvoir, Fromm, Freud, J. Mitchell, E. Reed, Ş. Tekeli gibi isimlerin kitapları da bulunan Aktaş'a göre "feminizmin serüveni insan ve kadının doğasına aykırı", ayrıca "kendilerini kabullendirici ortamlara ihtiyaç duyan birçok sapık için feminizm biçilmiş kaftan." Evli, bir çocuk annesi olan Aktaş, **Nokta'***nın sorularını yanıtladı:*

Nokta: Zaman'da çıkan kadın sorunu üzerine yazıları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aktaş: Bugün toplumumuzda bir kadın sorunu var gözüküyor ve çeşitli çevreler bu konuda kafa yoruyor. Ama Müslümanlar bu konuda çok duyarlı olmalı. Çünkü bizde geleneksellikle din konusu birbirine karıştırılmış durumda. Aslında kadın sorunu, Batı toplumlarının nesnel koşullarının ürünü. Bizim toplumumuzda Müslüman kadınların iki tür sorunu var. Birincisi kendi Müslümanlıklarıyla ilgili, diğeri kadının toplumdaki sorunları.

Nokta: Bu ikinci tür sorunları somutlaştırır mısınız?

Aktaş: Birincisi Müslüman erkeklerin kadına yaklaşımlarının tutarlı olmayışı. Bütün toplumlarda bu vardır. Dinle ilişkisi olmayan, ulusal, kültürel, yerel değerlerin dinle karışması sonucu kadın yüzyıllar boyu ezilegelmiş. İnsanı sömürmüşler ama kadın daha çok sömürülmüş.

Nokta: Ezen erkek, bunu yaparken, İslam adına yaptığını söylüyor değil mi?

Aktaş: Zaten çelişki burdan

kaynaklanıyor. İslam tarihinde, kadının gerçek İslami anlamda toplumda yerini aldığı dönemler fazla değildir. Düzenin yıprattığı erkek, kadından öcünü alıyor.

Nokta: Yani erkek egemen toplum...

Aktaş: Hayır erkek egemenlikten gelmiyor. Bunu kabul etmiyorum. Bu sistemden kaynaklanıyor. Aslında erkek daha çok eziliyor çünkü o evini geçindirmek zorunda, kadın bunun dışında. Erkek daha çok itilip kakılıyor dışarda. Yani mesele insan hakları meselesi. İslam, kadın ve erkeği birbirini bütünleyici olarak görüyor. Kadını ayırmanın anlamı yok.

Nokta: En önemli noktalardan biri dayak galiba...

Aktaş: Evet, bu hiç olumlanacak bir şey değildir. Ama burdan "erkekler zalimdir" tespitine varmak tutarlı değil. Tekrarlıyorum bir insanı kendisini kuşatan sosyo-ekonomik koşullardan soyutlamamalıyız.

Nokta: Yani erkekleri hoş mu görmeli?

Aktaş: Hoşgörmemeli, eleştirmeliyiz. Ama son tahlilde suçlu olarak karşımıza onları almamalıyız.

Nokta: O zaman Müslümanlardan feminizme yaklaşanları niye eleştiriyorsunuz?

Aktaş: Bence Müslümanların feminizm tanımına ihtiyacı yoktur. İslam'ın kadın-erkek olayına nasıl yaklaştığına kafa yormadan, bir takım sloganların cazibesine kapılmayı onaylamıyorum.

Nokta: Bildiğim kadarıyla feministlerle, Müslümanlar birçok aynı şeye karşı çıkıyorsunuz...

Aktaş: Karşı çıkabilirler. Aslında ben feministlerin birçok şeyini tek tek olumlayabilirim. Diyelim ki fuhuşa, dayağa, genelevlerin kurumlaşmasına karşı çıkmaları. Ayrıldığımız nokta, biz erkekleri karşımıza almak istemiyoruz. Benim yola çıktığım insan ve kadınla feministlerinki farklı. Mesela ben kadının ana oluş özelliğine çok önem veriyorum. Feministler son tahlilde kadınların hamile kalmayacağı bir toplumu bile düşleyebiliyorlar.

Nokta: Siz evlisiniz ama kendi soyadınızı kullanıyorsunuz...

Aktaş: Evet ben bunu savunuyorum.

Nokta: Burda da feministlerle benzeşiyorsunuz.

Aktaş: Hayır hiç öyle değil, kadınların haklarını savunmak feminist olmak anlamına gelmez ki! Feministler Batı'da kendi mücadelelerini vermişler. Ben Doğulu bir Müslaman kadın olarak kendi mücadelemi veririm. Benzeşme yoktur, çünkü bu İslam'da zaten vardır. İslam sonrası Arap toplumunda kadınlar hiçbir zaman kocalarının soyadlarını almadılar. Ben feministlerin mücadelelerini desteklemem ama onaylarım bazı noktalarda. Ben feminizmi sağlıklı bir hareket olarak görmüyorum. Ben mücadelemi kesin olarak da erkekle beraber yürütmek isterim.

olarak adlandırabiliyorlar. Erkekler de öyle. Onlar da kendilerini mesela "İslamcı demokratlar" olarak adlandırabiliyorlar. Sanıyorum bu garip sentezlere hem feministler, hem de demokratlar gülüyorlardır..."

Ölülerden medet umanlar Sevim K. tam on yıldır evliydi. Ve on yıldır gül gibi geçinip gittiği kocasıyla ilk ciddi kavgasını bundan birkaç hafta önce yapmıştı. "Bütün suçum, bir iş bulup çalışmak istememe" diyordu üzüntülü ama isyankâr bir sesle. Çocuğu artık büyümüştü. Okul dönüşlerinde anneannesi göz kulak olabilirdi pekâlâ. Ama ne hafifmeşrepliğini koymuştu kocası, ne de gözüdoymazlığını. Sonunda susmuştu ama o günden beri de pek konuşmuyor, ancak birşey söylerse cevap veriyordu. "Vallahi sinir hastası oldum evin içinde. Elimde toz bezi bütün gün toz alıyorum. Artık çıldıracağım" diyordu.

Müslüman kadınların isyan ettikleri konuların başında, ev işleri ve çocuk bakımı ile sınırlanmak geliyordu. Mualla Gülnaz'a göre, "Kendisine hiçbir şey kazandırmayan, zekâsını, yaşama sevincini günden güne yitirmesine neden olan temizlik, çamaşır, yemek, bulaşık, ütü gibi bir yığın rutin iş arasında sıkıştırılmıştı kadın". Ve bugün çoğu ev kadınının nedenini bir türlü anlayamadığı iç sıkıntıla-

İslami kesimin önde gelen düşünürü Ali Bulaç: "Diğer ideolojiler gibi İslami düşünce de şehirleşiyor."

HERMÈS HORLOGER.

Modèle "Arceau" homme, acier et acier plaqué or, cadran ivoire, bracelet en cuir fjord naturel.
Modèle "Croisière" homme, acier et acier plaqué or, cadran blanc, bracelet en veau grainé naturel.
Modèle "Croisière" dame, acier et acier plaqué or, cadran doré, bracelet en cuir fjord naturel.

DISTRIBUTEUR EXCLUSIV
POUR LA TURQUIE :
DJAMANTSTAVN
İstiklal Caddesi 391
Beyoğlu-İstanbul
Tel: 144 90 73

Sorununuz Cildiniz ya da Saçlarınız mı

Saçlarınızda;
- Yağlanma
- Dökülme
- Kepeklenme mi var?

Cildinizde;
- Yağlanma
- Kuruma
- Kırışıklık
- Akne
- Alerji var mı?

Ya, Selülit sorunu?

VICHY'nin uzman doktor ve eczacılardan oluşan ekibi Pazar hariç, haftanın her günü, Ücretsiz olarak hizmetinizdedir.

Cildiniz ve saçlarınızdaki sorunların nedenini öğrenmek ve çözüm bulmak isteğindeyseniz, Pazartesiden Cumaya her gün saat 10.00-17.00 arası ya da Cumartesi günleri saat 10.00-12.30 arası bizzat gelerek, uzmanlarımızın önerilerinden yararlanabilirsiniz.

Size yardımcı olmak, bizi mutlu edecektir.

(Telefon numarası ve adres aşağıdaki gibidir.)

VICHY

INSTITUT DERMATOLOGIQUE DE VICHY

Sertaş: Ergenekon Cad. 100, Şe-Tat İş Merkezi Kat: 3 Feriköy-İstanbul Tel: 141 27 77 - 141 16 58 - 146 97 42

"Asıl arayış modern Asr-ı Saadet"

Müslüman aydınların kadın sorunu tartışmaları aslında bir dizi tartışmanın bir ayağı. Platform ise tabii ki Mehmet Şevket Eygi operasyonu öncesinin Zaman gazetesinde gençler tarafından yönlendirilen İnsanlar ve Hayat, Genç Satırlar, Bilim, Tartışma, Çevre gibi sayfalar. Bugün bu sayfalar artık yok. Zaman'ın eski yayın koordinatörü iletişim bilimleri doktoru Nabi Avcı ile Çevre sayfası sorumlusu psikiyatri doktoru Deniz Gürsel, İslam entelijansiyasının kadın, bilim ve teknoloji, eğitim, çevre, cinsellik gibi konuları nasıl tartıştığı konusunda **Nokta** *ile söyleştiler.*

Nokta: Zaman sayfalarındaki tartışmalar nasıl başladı ve gelişti?

Avcı: Aslında, bir bütün olan bu tartışma konuları Türkiye'de ve İslam dünyasında uzun süredir var. Yeni gibi görülmelerinin nedeni, belki de Müslümanların artık tartışmalarını dışardaki insanların da paylaşabileceğini kavramlarla sürdürmelerinden. Özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Batı kendini sorgulamaya başladı. İslam dünyasındaki düşünce akımları da yeni konjonktürle, özür dilemeci ve savunmacı üslubu bıraktılar. Batı'nın temellerini sorgulamaya ve kendi dayanabilecekleri temelleri araştırmaya başladılar.

Gürsel: İlk olarak özellikle ABD'deki Müslümanlar bilim ve teknolojiyi sorgulamaya başlamıştı. Bunlar Türkiye'ye süratle yansımıştı. Bugün ise Türkiye Batı'daki Müslümanlar da dahil olmak üzere, İslam dünyasında bu tür tartışmaları en uç noktalarda sürdürüyor.

Nokta: İslami çevreler Batılı kavramların kullanılmasından rahatsız olmuyorlar mı?

Avcı: Yok, bu o kadar çok eleştirilmedi. Daha çok zamanlama konusunda eleştiriler oldu. Bazıları Müslümanların önünde daha acil, siyasi sorunlar olduğunu düşünüyor. Ayrıca, örneğin kadın sorunu gibi kimi sorunların İslam toplumlarıyla yakından ilişkili olduğu, gayri İslami yaşam biçimlerini, hâkim olduğu toplumlarda İslam'ın kadına bakışının konulamayacağı kimilerince öne sürülüyor.

Nokta: Birçok Müslüman kadın "feminist" sıfatını şiddetle reddediyor. Kavramları kullanmaya evet, ama öyle adlandırılmaya hayır mı?

Avcı: Onların bu tepkileri çok makul. Çünkü yalnızca kadın sorununu tartışmıyorlar. Belki siz onları yalnızca kadın sorununu tartışırken görüyorsunuz.

Nokta: O zaman, "İslami bir çizgiyi savunan filan kadın, kadın sorununa feministçe yaklaşıyor" dersek...

Avcı: Siz, o kadının söylediklerini kendi kavramlarınıza tercüme edip onu adlandırmış olursunuz. Oysa Müslüman kadınların böyle bir tercümeye kendi açılarından ihtiyaçları yok. Anlama kolaylığı açısından sizin böyle bir adlandırmaya ihtiyacınız olabilir.

Nabi Avcı

Gürsel: Feminizm eğer Virginia Woolf'un androjeni önermesi temelinde gelişseydi, sanıyorum Müslümanlar, kendilerini feminist olarak adlandırmaktan rahatsız olmazlardı. Mesela Zaman'da ilk yazıyı yazan arkadaş, Feminist dergisini savunmuştu. Sonra bazıları kendisine o dergiden bazı yazılar gösterdi, o zaman sustu. Bazı Müslümanlar, feministlerin çıkışını destekliyorlardı ama o çıkışlarda Müslüman kadınların vicdani söylemleriyle uyuşması imkânsız yerler vardı. Tekrarlıyorum, feminizm türler arasındaki eşitliğin bireysel yaşamda oluşmasına yönelik bir çıkış gösterseydi, Müslümanlar arasında daha iyi yankı bulabilirdi.

Nokta: İslami kesimde, bütün bu tartışmaların taşıyıcıları kimler?

Avcı: Şöyle bir genelleme belki yapılabilir: Çoğunlukla Müslüman ailelerden gelme, ama getirdikleri İslami kültürü yaşadıkları ortama tercüme etmekte güçlük çeken, dolayısıyla o tercümeyi başka kavramlarla daha rahat yapabileceklerine inanan üniversite öğrencileri, üniversite bitirmiş erkek ve kadınlar. Muhtemelen kırsal geçmişleri çok geriye gitmeyen insanlar. Dolayısıyla bu tartışmalarda kent kültürüne adapte olma çabalarının izlerini görmek de mümkün. Bunların Batı ile alışverişleri daha fazla. Diğer aydınlardan belki de tek farkları Batı'ya daha eleştirel bakabilmeleri.

Nokta: Bu gençlerin yaşlı kuşakla çelişkileri olmuyor mu? Bir de savunduklarını hayata geçir-

mekte sorunlarla karşılaşmıyorlar mı?

Avcı: Kuşaklararası etkileşimlerin boyutları zamanla ortaya çıkar. Bu insanlar tartıştıklarını hayata geçirme çabasında tabii sancı çekiyorlar. Ama bu iki ayrı İslami anlayışın çelişkisinden çok her kesimde görülebilen kuşaklararası bir çatışma biçiminde görülmeli.

Nokta: Bir de gelenekçi çizgiye daha yakın olan aydınlar ve yayın organları var. Mesela Kadın ve Aile dergisi, kadın sorununu tartışırken Batılı söylemleri kullananları eleştiriyor...

Avcı: Biz, onların bizimle ve bu tartışmalarla ilgili eleştirilerine emniyet süpabı gibi baktık. Onları hiçbir zaman gerimizde kalmış insanlar olarak görmedik. Bizim asıl arkamız onlar ve biz onların içindeyiz. Yani içerik değil üslup farkı var aramızda. Entelektüel düzlemde ne kadar gerilim doğarsa doğsun, pratikte hepimiz aynı camide namaz kılıyoruz. Bazı sert tepkiler varsa bunun nedeni İslam'dan çok köylülükle ilintili.

Gürsel: Bir de Müslümanlar modern hayat içinde kıyıda yaşayan marjinaller. Yani alan belli, bizden olanlar belli, böyle olunca kıyıdan ortalara doğru kayanlara tahammül yok.

Nokta: Bütün bu tartışmaların hedefi ne?

Gürsel: Bütün Müslümanlar "İslami yaşamak bütün sorunların çözümüdür" diyor. Asr-ı Saadet'e göndermeler yapılıyor. Ama tartışılan modern Asr-ı Saadet'in nasıl yaşanacağı. Benim kafamda İslami hayat nasıldır konusunda bir yığın soru işareti var. Asıl arayış da şimdiki hayat tarzına alternatif bulmak. Referans belli ama nasıl'ı tartışıyoruz.

Nokta: Bugün İslami entelijansiya oluşmuş durumda mı?

Avcı: Bu her zaman vardı, şimdi kendi dışındaki entelijansiya ile ilişki kurma yolunu buldu. Bu ilişki sonucunda Türkiye'nin entelektüel kadastrosu yeniden oluşacak. Bugüne dek İstanbul'da hazırlanmış Nuh Nebi'den kalma haritalar kullanılıyordu. Bu haritaların çizelgeleri, enlemleri, boylamları yanlıştı. Balta girmemiş ormanlar gibi görülegelen Müslüman kesim bu haritadaki gerçek yerini alıyor. Bundan sonra insanlar birbirlerini daha rahat bulup konuşabilecekler.

Gürsel: Bence bu diyalog Batı'daki alternatif akımların asıl sahipçilerinin belirlenmesi diyaloğudur. Türkiye'de solun Fromm'a sahip çıkması, 68'in devamı olarak görülmesi abestir. Alternatif söylemlere yatkın olan Müslümanlar bunlara hep sahip çıktılar. Batı'ya, modern dünyaya karşı çıkarken Doğu'dan esin alıyorlardı. Biz, kendimizi onların devamı olmaktan ziyade, onların esinlendiği kaynakların temsilcisi olarak görüyoruz. Böyle giderse 68'e Frankfurt Okulu'na, anti- psikiyatriye Müslümanlar sahip çıkacak. Buna çok hazır bir kitle var. Mesela Capra, İllich, Fouccault gibi isimler Müslümanlar arasında çok saygın ve popülerdir.

Nokta: Ama aynı Fouccault'nun eşcinsel olduğunu ve AIDS'ten öldüğünü yazmıştınız Zaman'da. Bu handikap olmuyor mu?

Gürsel: Hayır. Çünkü bir hafta sonraki bir yazıda Fouccault göklere çıkartılıyordu. Bu tartışmalar sırasında Müslümanların asıl meselelerinin "yeryüzü iktidarları" olduğu ortaya çıktı. Biz her şeyden önce Fouccault'nun cinselliğe bakışını biliyorduk. "Ruhun satıldığı bir dünyada bedensel özgürlükten başka bir şey kalmadı" demesini biliyorduk. Böylelikle onun hemoseksüelliği açıklanabilir bir şeydi bizim için ve onu ayıplamıyorduk.

Nokta: Kadın sorununa dönersek...

Gürsel: Cemil Meriç on beş yıl önce kadın sorunu üzerine daha çok Fromm'a dayalı bir yazı yazdı. Ama pek tartışılmadı. Aslında benzer şeyler Mehmet Akif'te, Said Nursi'de de var. Ama jargon değişik olduğu için bugüne pek ulaşamadı. Yani Müslümanlar, kadınların bu toplumda çektikleri zulme karşı çıkmak için gerekli referanslara sahiptirler. Mesela **Nokta** geçen sayısında "orgazm mitine" karşı bir yazı yayınladı. Cinselliğin orgazm çerçevesinde görülmemesi geleneksel düşüncenin içinde var. Yine Cemil Meriç'te androjeniye çok yakın şeyler vardır. Zaten androjeni biz Müslümanlara hiç de uzak değildir.

ELİF ERİM / NOKTA

Fatma Kuru; "Aile içinde erkeğe üstünlük değil, idarecilik verilmiştir"

rı, ani patlamaları marazi-cadısal tepkileri bu tekdüze hiçbir üreticiliği olmayan hayattan kaynaklanıyordu. "Hele bir de çocuklar büyümüşse," diyordu Tuba Tuncer, "Hangi makul ve mantıklı işler yapabilirdi kadın?" Yeni kek ve pasta formülleri bulmaktan, çeşit çeşit masa örtüleri üretmekten, kabul günleri ve mevlitlerle vakit geçirmekten ve türbe önlerinde sıraya girmekten başka! Ve soruyordu "O kadınlar niçin ölülerden medet umacak haldedirler?"

"Biz de çalışma hayatına atılmak ve ev işlerini eşlerimizle paylaşmak istiyoruz" diyorlardı özetle. İslam, ne kadınların çalışmasıyla, ne de kocaların ev işlerini paylaşmasıyla çelişmiyordu onlara göre. İşte, Hz. Muhammed, ev işleriyle meşgul olmamış, kendi söküklerini kendi dikmemiş miydi? "Aslında İslam'a göre kadın hukuken ev işlerini yapmakla yükümlü değildir" diyordu Hatice Öncül. Öncül'e göre, İslam, bunu yalnızca tavsiye etmişti. Erkeğin hanımına yardımcı bulamadığında bizzat kendisinin işleri paylaşması da İslami bir yükümlülüktü. Asiye Dilipak, İslamiyet'i iyi bilen eşlerin ev işlerini ve çocuk bakımını zaten sorun çıkarmadan paylaşacaklarını vurguluyor ve kendi yaşamından örnek veriyordu: "Eşim, ev işlerinde hep yardımcı olmuştur. Her fırsatta bulaşık yıkar, çamaşır yıkar, hatta yerleri, camları bile siler. Ben sosyal faaliyetlerim için çıkıp gittiğim zaman

İslamı bir hayat tarzı olarak benimsemiş çok sayıda kadın artık evden çıkıp sosyal mücadeleye katılıyor

çocukların bütün işleriyle o ilgilenir. Hatta beyim benim işimin olduğu bir gün imza gününe kızı ile gitmiş, bütün gün kızını kucağında oturtarak kitap imzalamıştır.''

Ama, ''kadın da çalışabilir'' demekle de bitmiyordu iş. Müslüman bir kadının, erkeklerle aynı mekânda çalışması caiz miydi, değil mi? Bu konuda yorumlar muhtelifti. Örneğin, Hatice Öncül, kadınla erkeğin bir arada çalışamayacağını savunanlardandı. Öncül'e, liseyi bitirdikten sonra, bundan beş yıl önce ''hidayet nasıp olmuş''tu. Geçen yıl, Marmara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu'nun Radyo Televizyon Bölümü'nü bitirmişti ve şimdi Zaman'da gazetecilik yapıyordu. Ama sadece kadınlarla görüşerek! ''Peki ya bir erkekle röportaj yapmanız gerektiğinde ne oluyor?'' sorumuza gülerek şu cevabı veriyordu: ''Ya telefonla yaparım söyleşiyi, ya yazılı olarak bırakırım soruları, ya da bir erkek arkadaşıma konuyu anlatır onu yollarım.'' Aslında, ideali, televizyonda çalışmaktı. Ne olurdu sanki, yalnızca kadınların çalıştığı bir oda ayırsalardı da metin yazarlığı yapsaydı, ya da kadın kameremanlarla birlikte program çekebilseydi! Bir başka gazeteci kadın, Halime Sevil ise, erkeklerle birlikte çalışmakta İslami bir sakınca görmemiş, ama bu nedenle yoğun eleştirilere konu olmuştu. Sevil, önceleri köşe yazıları yazıyordu. Daha sonra Zaman'ın magazin sayfası sorumlusu olmuş ve saha çalışması yapmak istemişti. Ali Sali ile eskiye dayanan aile ve dostluk ilişkileri vardı. Bu yüzden birlikte habere çıkmakta bir sakınca görmemişlerdi. Ama, okuyucunun tepkisi farklı olacaktı. Gazete yönetimine gelen mektuplarda, ''Ne yaptığınızın farkında mısınız'' deniliyor ve Halime Sevil ile Ali Sali'nin akrabalık ilişkisi soruluyordu. Sonunda, gazetenin Halkla İlişkiler Müdürü Hayati Kalaycı, Ali Sali'yi bir kenera çekecek ve ''Rahatsız oluyorum, o bizim kız kardeşimizdir. Otursun yazılarını evinde yazsın'' diyecekti.

Ali Sali: ''Şimdiye kadar hiçbir tartışma bu kadar ilgi çekmemişti''

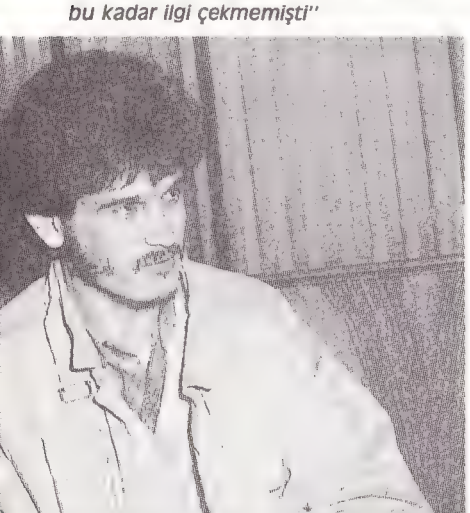

ADEM ALTAN / NOKTA

Av. Kezban Hatemi, Müslüman kadının erkeklerle aynı mekânda çalışamayacağı fikrine kesinlikle karşı olanlardandı. ''Bazen sabaha karşı saat 4'te evden çıkıp arabama atlayıp Bursa'ya duruşmaya yetişiyorum. Gece saat 1'de Adana'dan dönüyorum. Bu yaşam tarzının İslam'a aykırı olduğuna katılmıyorum'' diyor ve örnek veriyordu: İslam'da kadınlar erkekle omuz omuza savaşa gitmişlerdi. Hz. Hatice ticaretle uğraşmış, Hz. Ayşe politikada aktif bir şekilde rol almıştı.

Kadının özel hayatı. ''Kadının kendi hayatı olmalı, kendine ait özel şeyleri mutlaka bulunmalı. Başka özel hayatlara karışmamalı. Çocuk doğunca kendi hayatından vazgeçmemeli. Ama halihazırdaki şartlar, 'ya çocuk ya kendin' diyorsa kadına; düşünen, çalışan, yaşayan kadın çocuğunu ihmal etmek, çocuğunu ihmal etmeyen kadın kendinden vazgeçmek durumunda kalıyorsa, niye bu şartların değişmesi düşünülmüyor? En azından, çocuk sayısı sınırlanmalı, tohumları ile övünen babalar kadının yükünü paylaşmalı, kreşler, okullar artırılmalı.''

İşte, Mualla Gülnaz'ın en tehlikeli bulunan, en büyük tepki çeken fikirleri bunlar olacaktı. Zaman yazarlarından Arif Aslan, ''Bu ne demek! Kadının görevlerinden en önemlisi çocuk üretmektir'' diye saldırıya geçiyor, bir başka yazar

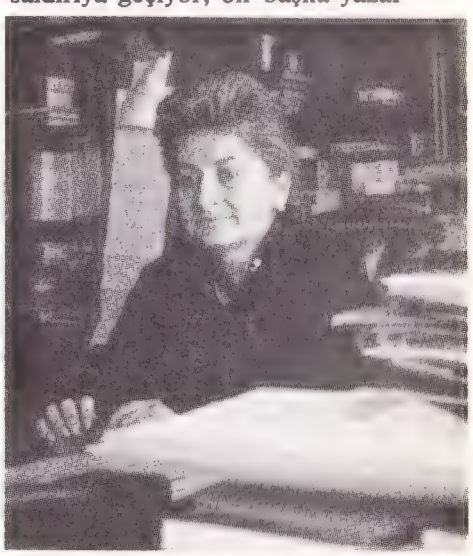

ELİF ERİM / NOKTA

Kezban Hatemi, Müslüman kadının erkekle aynı mekânda çalışamayacağı fikrine karşı

Güneş Kökoğlu ''Kreşler artırılacakmış, peki siz necisiniz?'' diye soruyordu. ''Siz necisiniz'' sorusunu cevaplayan Tuba Tuncer'di. Şöyle diyordu Tuncer: ''Annenin çocuk gelişimindeki rolü, bilimsellikten çıkıp bir efsane halini almıştır. Yapılan pek çok araştırma evde yalnız başına annenin aşırı ilgisiyle büyüyen çocukların sorumsuz, bencil, başkalarıyla işbirliği yapmayı bilmeyen, içe kapalı bireyler olarak yetiştiğini ortaya koymuştur. Asrı Saadet'te var olan sütannelik müessesesi yadırganmamıştır. Kimse o insanlara 'Peki siz necisiniz' dememiştir de şimdi neden böyle denil-

"Yeni bir kimlik arayışı"

İslamcı kadınlar arasında başlayan "Kadın hakları" tartışmasını en yakından izleyenler, kuşkusuz feministler. **Nokta,** *Türkiye'de feminist faaliyetin başladığı 1980'lerden beri bu çalışmanın içinde yer alan, Yaprak Zihnioğlu ile Müslüman kadınlar arasındaki bu tartışma üzerine konuştu:*

Nokta: Bu tartışmadan nasıl haberiniz oldu ve ilk anda nasıl karşıladınız?

Zihnioğlu: Zaman gazetesi, benim okuduğum bir gazete değildi. Bir arkadaşım dikkatimi çekti ve toplayıp okudum. Ve okuduğumda müthiş bir sempati duydum. Hatta hemen, "Türbanlı kızkardeşlerimiz" diye bir yazı yazmayı düşündüm. Bizi, biz kadınları olmadık bir şekilde savunuyorlardı bu yazılarda. Tanışmıyorduk ama aramızda bir köprü doğmuştu. Daha sonra bu arkadaşlarla yapılan bir grup tartışmasına katılma imkânım oldu. Daha yakından tanıdım.

Nokta: Siz, dışardan bir gözle nasıl tanımlıyorsunuz bu kesimin verdiği mücadeleyi?

Zihnioğlu: Bu kadınlar, evin dışında bir var olma mücadelesi veriyorlar. Özellikle bazıları, kadın meselesinde son derece radikaller. İnanılmaz bir şekilde feminizmin öngördüğü düşüncelere açıklar. Toplumsal duyarlılıkları var ve toplumsal hayatta yer almak istiyorlar. Ve her şeyden önemlisi, ümmete dayanan bir din olan Müslümanlıkta, bir bakıma bireyselleşmeyi ifade ediyorlar. Dikkatinizi çekerim: "Biz kimiz?" "Ben kimim?" sorusuyla başlıyor sorgulama. Yeni bir kimlik, yeni bir Müslüman kadın kimliği arayışı söz konusu. Erkeğin, kadını bu toplumda koyduğu bir yer var; bu reddedildiği zaman yeni bir kimlik arayışı başlıyor. Zaten, bütün feministler de böyle başlamıyor mu işe?

Nokta: Bu tartışmaların türban eylemleri ile ilgisi var mı sizce?

Zihnioğlu: Evet, tabii. Bunlar aslında politik bir kesim. Müslümanlığı savunma uğruna, türban takma uğruna da olsa, bir politizasyon yaşadılar ve artık bu arkadaşların tümüyle eski tarzlarına, eski yaşam biçimlerine dönmeleri mümkün değil. Düşünün ki, içlerindeki kimileri ailelerine başkaldırarak türban takıyorlar.

Nokta: Siz bir feminist olarak kendinizi bu kesime mi yoksa Kemalist kadın hakları savunucularına mı daha yakın hissediyorsunuz?

Zihnioğlu: Diğer feminist arkadaşlar ne düşünür bilmem ama ben bu radikal yazıları yazan kadınlara kendimi daha yakın hissediyorum. Çünkü Kemalist kadın hakları savunucuları, toplumu böyle sorgulamıyorlar, aksine geleneksel bir rolü kabulleniyorlar. Oysa, bunlar Müslüman bir kesim içinde kadının yerini sorguluyorlar. Bu yüzden ben onlarla dayanışma içinde hissediyorum kendimi. Neden olmasın, ortak eylemlere, ortak çalışmalara girişilebilir de... Nitekim içlerinden bir grup dayağa karşı protesto kampanyasına katıldılar, TÜYAP'ta stand'daki panoya yazılar yazdılar, Kadın Şenliği'ne geldiler.

Nokta: Bu hareketin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Zihnioğlu: Benim kanımca, İslam dini, kadına baskı uyguluyor. Bu kişiler ise, "kadınları İslam'ın asıl kaynaklarına dönmek, Asr-ı Saadete dönmek kurtaracaktır" diyorlar. Bu bir antoganizmadır ve her zaman karşılarına çıkacaktır. Bu çelişkiyi nasıl çözerler, buradan nereye giderler sorusunu cevaplamak gerçekten güç. Ama şu kadarını söyleyebilirim ki, bugün ortaya çıkan bu kuşak, politikleşmiş, söyleyecek sözü olan bir kuşak. Bu kuşağa yenileri eklenecek. Ve belki de bunlar, İslam'ın reformize edilmesinin itici güçleri olacaklar...

---

mektedir?"

Feminizmin her ülkede başlıca konularından biri olan dayak ve kendi soyadını taşıma meseleleri, İslamcı feministlerin de gündemine girmişti kaçınılmaz olarak. Kuran'ın dayak konusundaki hükümleri geniş tartışmalara yol açıyordu. Kadın hakları savunucuları, "Allah'ın 'Kadın kullarına vurmayınız' hadis-i şerefini çiğneyerek eften püften bahanelerle kalkan kollara artık birilerinin dur bakalım demesi gerekiyor" diye isyan ederlerken, karşılarında Nisa Suresi'ni buluyorlardı: "Serkeşliğinden yıldığınız kadınlara (önce) öğüt verin, sonra yataklarında yalnız bırakın, yine fayda vermezse dövün." Bu noktadan sonra da, serkeşlikten ne anlamak gerektiği, "dövün" sözcüğünün gerçek anlamda mı, mecazi anlamda mı kullanıldığı tartışması başlıyordu. Kezban Hatemi'ye göre, burada kullanılan "dövün" sözcüğünü "aile içindeki itişip kakışma, kadından gelecek bir tecavüzü önlemek amacıyla erkeğin meşru müdafaası şeklinde" anlamak gerekiyordu.

Kendi soyadını taşımak konusunda, İslamcı feministlerin diğer feministlere oranla avantajlı durumda olduğu, çünkü İslam dininin bunu öngördüğü belirtiliyordu. "Kendi soyadımızı kullanmak için, erkeklerden hak almak için bağırıp çağırmamıza gerek kalmıyor" diyordu Elif H. Toros. Ve şöyle devam ediyordu: "Zira, hepimizin bildiği gibi dinimizde kız olsun, erkek olsun babanın evladıdır ve ölünceye kadar onun lakabını taşır."

Evlilik kölelik midir? Mısırlı kadın hakları savunucusu Neval El Seddavi'nin roman kahramanı Firdevs bir fahişedir. Saygıdeğer bir kadın olmak için fahişeliği bırakıp küçük bir memuriyete girdiğinde, başka kadınların kendisinden hiç de

BÜYÜKŞEHİR'E KATILMAK

Beylikdüzü'nde gerçekleşen 21. yüzyılın yaşam beldesi BÜYÜKŞEHİR'e ortak olmak hem Türkiye'nin çağdaş ve ilk uydu kentinde modern bir konut, hem de değeri giderek artan güvenceli ve kârlı bir yatırım sahibi olmaktır.

Büyükşehir Konut Yapı Kooperatifinin 8000 konutluk 1.kısım ortak kayıtları bitmiştir. D ve E mahallelerinde inşa edilecek son 2500 konutluk 2.kısım için de ortak kayıtları hızla devam etmektedir. Az peşinatlı, uzun vadeli yeni ödeme planları 31 Aralık 1987 tarihine kadar uygulanacaktır.

BÜYÜKŞEHİR KONUT YAPI KOOPERATİFİ

Neden öncü, kararlı, güvencelidir?

- *Büyükşehir'in inşaatı hızla devam etmektedir*
- *Büyükşehir, ortaklarından aldığı parayı derhal inşaatına yatırır.*
- *Büyükşehir'de arsa ve inşaat payları dışındaki tüm harcamaların toplam maliyet içindeki payı sadece % 1'dir.*
- *İleri inşaat teknolojisiyle gerçekleşen Büyükşehir, 1988'den itibaren ortaklarının hizmetine girecektir*
- *Büyükşehir, İş Merkezleri gelirlerinden ve arsa değer artış farklarından ortaklarını yararlandırarak konut maliyetlerini azaltmaktadır*
- *Büyükşehir, modern altyapısı, sosyal tesisleri ve sağlıklı çevresiyle 1. ve 2. kısımlar birlikte 1990 yılında tamamlanacaktır.*

Ayrıntılı bilgi için: *Kooperatif Merkezi ve şantiyesi ile Anadolu Bankası (Beyoğlu), Esbank-Merkez (Tepebaşı), Pamukbank (Elmadağ), Türkiye Emlak Kredi Bankası (Bakırköy, Caddebostan), Türkiye İş Bankası (Yenicami), şubelerinden broşürlerimizi temin edebilirsiniz*

Uluslararası Konut Bilimi Birliğinin Ekim 87'de Berlin'de düzenlediği 14. Dünya Konut Kongresinin büyük ödülüne BÜYÜKŞEHİR Konut Yapı Kooperatifi layık görülmüştür.

Sınırlı Sorumlu

BÜYÜKŞEHİR

KONUT YAPI KOOPERATİFİ

"Öncü, Kararlı, Güvenceli"

Merkez: Beyoğlu İstiklal Caddesi Odakule İş Merkezi Kat:7 80050 İstanbul Tel: 144 89 78 (7 Hat) Telex: 24368 BKYK/TR

Şantiye: Beylikdüzü E-5 Karayolu (Büyükşehir) Tel: 9-1881-8136/37

daha saygıdeğer olmadığını, aslında onların da aynı çarkta yer aldığını fark eder. Başından geçen evliliklere bakarak şu sonuca ulaşır: "Köleliğe boyun eğmiş bir fahişe olacağıma, özgür fahişe olurum." Ve eski mesleğine döner. Özgürlüğünü engelleyen belalısını bıçaklayarak hayatını idam cezasıyla noktalar.

Seddavi'nin bu kitabını, Zaman'ın sayfalarında tanıtan Mualla Gülnaz, böylece, feminizmin en can alıcı sorgulamasına geliyor ve şu soruları ortaya atıyordu: Evli olmak gerçekten köleliğe boyun eğmek midir, ya da burda köle olan sadece kadın mıdır? Gülnaz, mevcut ailenin zaaflarını sıraladıktan sonra şöyle devam ediyordu: "Erkek, kadına bir şahsiyet, bir insan, bir yol arkadaşı olarak bakmadığı; her türlü hizmet ve ihtiyacını görmekle yükümlü birisi gibi baktığı sürece; evlilik kurumu meşrulaşmış, toplumca onaylanmış bir kölelik, hatta fuhuş yuvasıdır. Kadın erkeği hizmetleri ve vücudu karşılığında kendisine ve çocuklarına bakıp beslemeye mecbur bir nesne olarak gördükçe köle, hatta fahişedir."

Evlilik kurumunun böylesine radikal bir biçimde sorgulanması, İslami çevrelerde büyük tepki yaratması kaçınılmazdı. Nitekim, konuştuğumuz birçok Müslüman erkek ve kadın, "meşrulaşmış fahişelik", "kadının cinsel meta haline gelmesi" gibi fikirlerin İslam'a aykırı olduğunu vurguluyorlardı. "Kocası tarafından yatağa davet edildiği halde bu teklifi reddeden kadına bütün melekler lanet okumazlar mıydı?" Hatice Öncül, "Yol göstericimiz, Resulullah'ın (SAV) sözleridir. Eşinin yatağa çağrısına karşı sırt çevirerek onu protestoya bilinçlendiren feministler değil. Zulme uğramaya razı olamayacağımız gibi zulmeden de olmamalıyız" diyordu.

İslamiyet'in evlilik kurumu içinde kadından erkeğe tam itaat bekleyen hükümleri nereye oturtulacak, nasıl açıklanacaktı? Ali Bulaç, bunun Kuran'ın amir hükmü olmayıp gelenek ve kültürden gelen bir anlayış olduğunu söylüyordu. İlahiyat öğrencisi Fatma Kuru ise, evlilik içinde erkeğe üstün değil, fakat idareci bir konum verildiğini öne sürdükten sonra şöyle açıklıyordu fikrini: "Erkeğin idareci olarak tayin edilmesi sadece anarşi çıkmaması içindir. Bu idareciliği kabul etmemek, hayatın diğer alanlarında da idareciliği kabul etmemek demektir. Nasıl, bir işyerinde sizin bir amiriniz sizden üstün olduğu için size amir olmamıştır ve amir olmasının gerektirdiği gibi davranmadığı zaman o görevden alınır ve siz ona isyan ederseniz, erkeğin aile içindeki yöneticiliği de aynen bunun gibidir."

Asiye Dilipak: "Eşim, her fırsatta bulaşık yıkar, çamaşır yıkar, hatta camları bile siler"

Fikriye Akyol: "Bizim ailede erkek çocuk, kız çocuk ayrımı yapılmaz"

ELİF ERİM / NOKTA

İpekböcekleri gibi. Ev işlerinin paylaşılmasından başlayıp çalışma hakkına, annelik rolünden dayağa, kocaya itaate, soyadı seçme özgürlüğüne ve nihayet evlilik içinde cinsel yaşamın eleştirisine kadar uzanan bütün bu sorunların tartışılmasında kadın haklarını savunan Müslüman kadınların üzerinde birleştikleri nokta şuydu: Aslında İslam'ın özünde bütün bu haksızlıklar yoktu. İslam dini, kadın ve erkek arasında adil bir düzen kurmuştu. Ne olmuşsa ondan sonraki dönemde olmuş, tertemiz İslam, erkeğin oluşturup kadının boyun eğdiği gelenek ve görenekle karışıp yozlaşmıştı. Şimdi, bilinçli kadın ve erkeklerin, yeniden kaynağa dönmeleri, Asr-ı Saadet'i yeniden yaşatmaları gerekiyordu...

İşte türbanlı feministlerimizin geldikleri fikri nokta bugün buydu. Peki bundan sonra nereye gidebilirdi bu akım? Kimilerinin düşündüğü gibi, İslam'da reformist bir hareketin itici güçlerinden biri mi olacaktı? Yoksa, yaşanan gerçeklerle dogmaların çatışması inanç sorgulamalarını ve kopmaları mı gündeme getirecekti?

Ama sonuç ne olursa, olsun, "bilinçi suskunluk" bitmişti artık. Kadınlar, "kurgusal bir yarın için, bugün yaşayan insanların somut varlıklarına, var oluşlarına ve var oluş koşullarına ilişkin problemlerin yokmuş gibi davranılmasına" hayır demişlerdi. Yıldız Kavuncu'nun deyişiyle, erkekler, "kozasını örüp içinde sessiz çığlıklarla ölen kadınlara kulak vermeliydiler."

Ya kozayı korumak ve kurtarmak için ipekböcekleri kaynar sularla öldürülecek; ya da, evet ya da ipekböcekleri kozalarını delip çıkacaklardı...

Gülay GÖKTÜRK, Ruşen ÇAKIR

SAĞLIK / AĞRI

Çeken bir pişman çekmeyen bin...

Tıbbın en çaresiz kaldığı alanlardan biri ağrı... Dünyada çok ender rastlanan "ağrı duymama" hastalığının küçük kurbanlarını bulan **Nokta**, ağrı olgusunu araştırdı.

Düştüğü zaman ağlamayan, dişçiden korkmayan, enjektörü gördüğünde gözlerini faltaşı gibi açıp korku krizleri geçirmeyen bir çocuğunuz olmasını ister miydiniz? İlk bakışta, hiçbir fiziksel ağrıyı tanımayan ve bundan ötürü de korku nedir bilmeyen çocuklarımız olması cazip görünüyor değil mi? Ancak beş buçuk yaşındaki Güngör'le iki buçuk yaşındaki Güven'in anneleri Nural Güngör'ü dinlediğiniz ve çocukların kopuk parmaklarını, yanık ellerini, dökülmüş dişlerini gördüğünüz zaman kafanızdaki bu cazip düşünce o anda bir kâbusla yer değiştiriyor.

Güngör ailesi, ilk çocukları Güngör Güngör doğduğu zaman, ilk çocuğa kavuşan bütün aileler gibi büyük bir sevinçle karşılamışlardı bu doğumu. Ancak sürekli ateşler içinde geçen bir buçuk yılın sonuna doğru, Güngör'ün sorunlu bir çocuk olduğunu ve hiç ağrı duymadığını öğrendikleri zaman karı-koca tam bir şaşkınlık içine düşüyorlardı. Ne ailelerinde ne de tanıdıkları insanlarda böyle bir hastalık işitmemişlerdi. Hiç ağrı duymamak gibi genetik bir rahatsızlığın bütün dünyada sadece on beş kişide görüldüğünü ve tıbbın bu konuda tam bir çaresizlik içinde olduğunu öğrendiklerinde ise, ikinci bir çocuğa umutlanmaktan başka yapacak hiçbir şeyleri kalmamıştı artık. Ancak, ikinci oğulları da aynı ağrısızlık felaketi ile doğunca Güngör ailesi gerçek bir çöküntü içine giriyordu.

Ağrı koruyucudur: Ağrı araştırmaları ile ünlü Amerikalı Doktor Allen Basbaum "Hiç ağrı duymamak büyük felaket olurdu" derken elbette bu felaketi en yakından yaşayan İstanbullu aileyi tanımıyor-

du. Uzmanlara göre ağrı, insanın doğaya ve çevreye karşı uyarıcı ve koruyucu işlevi ile vazgeçilmezdi. Ne var ki bu vazgeçilmezlik elbette ağrının kronikleşmesi durumunda, tam tersine bir felaket olarak çıkıyordu insanın karşısına.

Nural Güngör acıya duyarsız çocuklarından söz ederken, acısını dolu dolu yaşıyordu. Doktorların, ikinci kuşaktan akraba olmaları gibi genetik bir açıklama dışında, hiçbir neden gösteremedikleri bu hastalık, aile için gerçek bir karabasandı. Çocukları balkondan düşüyor, parmaklarını kapılara sıkıştırıyor, avuçlarını sobada yakıyor, bıçakla vücutlarını kesiyorlardı. Çocukların dişleri tümüyle dökülüyor, tırnakları düşüyordu. "Bir gün kan kaybından ya da düşmek gibi basit bir nedenden ölecekler diye korkuyorum" diyordu Nural Güngör. "Geçenlerde Güngör yanımda yürüyordu. Bir ara gelmez oldu. Döndüm baktım, parmaklarını bahçenin demir kapısına sıkıştırmış. Eli kan içinde. Ama onun hiç sesi çıkmıyor. Görmesem eli kopacak. Böyle çaresiz bir dert bu."

SÜLEYMAN TEL / NOKTA

Nural Güngör dünyadaki on beş ağrı duymayan insandan ikisinin annesi. Çocuklarının yaralarının, kopuk parmaklarının, dökülmüş tırnaklarının ağrısını o çekiyor.

Ağrısızlığı bilemeyen tıp, ağrıyı da bilmiyor: Küçük Güngör'lerin derdine çaresiz gözlerle bakmaktan başka bir çözüm getiremeyen ve ağrısızlık kavramını açıklayamayan tıp, ağrıyı açıklamakta da pek ileri gidemiyordu.

Durumun vehametini ortaya koyan sayılar doktorları ürkütüyordu. Amerika'da yapılan araştırmalar eklem iltihabı ağrısı çekenlerin 36 milyon, sırt ağrısı çekenlerin 70 milyon, migrenle yaşayanların ise 20 milyon olduğunu gösteriyordu. Ağrının en yoğun alanı olan kanserde ise tüm dünyada 18 milyon kişi bu dayanılmaz acı ile birlikte sürdürüyordu yaşamını.

Hastanelere ağrı için başvuranların sayısı diğer hastalıklar için başvuranların üç katıydı. Ağrı kesici ilaçların satışı ise diğer ilaçların satışının dokuz katıydı.

Binlerce yıl önce Mısırlıların, afyonun ağrı kesici özelliği olduğunu keşfetmesinden 1960'ların sonuna kadar, ağrı konusunda bir arpa boyu yol alamayan bilim şimdilik tüm dünyadaki onbeş ağrısız insana ağrısızlıkları ile yaşamayı önerirken, ağrı ile karşı karşıya bulunan beş milyara da ağrı ile yaşamayı önermekten başka bir yol göstermiyordu. Ağrı bütün gizemi ile ayakta duruyordu. Ağrı hakkındaki bilgiler bir eldeki parmakların sayısını geçmiyor: Ünlü İsviçreli bilim adamı Albert Schweitzer "İnsanoğlu denilen kölenin ölümünden bile beter ve acımasız efendisi ağrıdır" diyordu. Bu acımasız efendinin çeşitli boyutları bilinenler arasındaydı. Doktorlar akut ağrı denilen doğum ve diş ağrıları gibi geçici ağrılara bu dünyanın mutlu azınlığı olarak bakıyorlardı. Bilinçli reçetelerle bunları azaltmak veya gidermek çoğu kez mümkün oluyordu.

Hayalet ağrısı olarak adlandırılan fantom ağrılar ise kronikleşmedikleri sürece çözüm bulunabilen türdendi. Kol veya bacak gibi organların kopması veya kesilmesi halinde, beyinde ağrı sinyalleri bir süre daha devam ediyordu. İşin beteri, uyum süresi denilen bu dönem

Lufthansa şimdi Türkiye'de dört yere birden uçuyor: Ankara, Antalya, İstanbul ve İzmir.

Hiç bir yabancı havayolu bu kadar çok şehre uğramıyor ve hiç bir hava-yolu, Türkiye'yi, Federal Almanya ile bu denli yakınlaştırmıyor.

Şimdi, Ankara, Antalya, İstanbul ve İzmir'den Almanya'ya haftada 28 direkt bağlantı sunuyoruz. Ayrıca, Frankfurt yoluyla Lufthansa size, bütün dünya ile daha iyi bağlantı sağlıyor. Uçağımıza hoş geldiniz. Lufthansa'dan memnun kalacaği-nizdan eminiz.

Lufthansa

"Ağrı"dan mutluluğa

İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Ağrı Bölüm Başkanı Doçent Kadriye Bilge **Nokta'***nın ağrı ile ilgili sorularını yanıtladı.*

Nokta: Ağrı nedir, ağrının kaynakları konusunda yapılan araştırmaların bugün geldiği noktayı anlatır mısınız?

Bilge: Ağrı vücudun alarm sistemini meydana getirmektedir. Ağrı duyusu çoğu zaman bir nedene bağlı, bazen de nedeni bilinmeden ortaya çıkan sübjektif ve karmaşık bir deneyimdir. Yaralandığımız veya hastalandığımız zaman doktora gitmemizi, ilaç almamızı sağlamakta ve bizi hareketsiz bırakarak bir an evvel iyileşmemize yardım etmektedir. Ağrıyı meydana getiren neden ortadan kalkınca iyileşebilen ağrıya akut ağrı diyoruz. Alarm olayının sona ermemesi ve akut ağrının yararlı işlevini yitirmesi durumunda ağrı kronik bir şekil alır.

Bu konudaki bilgilerimizin niteliğine gelince, Mayo Kliniği'nden Dr. Wang'a göre ağrı tıbbın en zayıf noktasıdır. Ancak 1965'te kapı-kontrol teorisinin ortaya atılması, morfin ve benzeri etki yapan ilaçların beyne etki biçiminin öğrenilmesi ve nihayet 1975'te beyin ve omurilikte salgılanan çok güçlü ağrı giderici maddeler olan endojen morfin ve endorfinlerin keşfedilmesi ve beyin mekanizmalarının bulunmuş olması ile ağrıya ilişkin karanlık noktalar aydınlanmaya başlamıştır.

Nokta: Modern tıpta ağrı ile başa çıkma yöntemleri nelerdir?

Bilge: Ağrı tedavisinin ilk basamağı basit analjezik ilaçlardır. Aspirin, asetaminofen gibi.

Fizik tedaviler de yalnızca ağrının geçmesinde etkili olmayıp hastanın hareketli olmasını da sağlamaktadır. Hastanın kendi kendisini eğitme ve gevşetme esasına dayanan biofeedback uygulaması gibi yöntemler gün geçtikçe tedavide önemli bir yer tutmaktadır. Kanser ağrılarını kontrol altına almak ve tedavi etmek için daha etkin tedbirler gerekmektedir. Ayrıca ağrı kliniklerinde artık ağrı tedavicilerle psikologların birlikte bir çözüm getirmeleri ön plana gelmiştir.

Nokta: Akupunktur ve ağrı ilişkisi üstüne neler söyleyebilirsiniz?

Bilge: İnsanlar ağrı sözcüğünü duydukları zaman akupunkturu da beraberinde kullanır hale geldiler. Ağrıyı geçiren tek yöntem akupunktur gibi anlaşılıyor.

500 yıldan bu yana Çin'de, ne bu yöntem terk edilebilmiş ne de yerine yeni bir yöntem geliştirilebilmiş. Biz akupunkturu baş ağrılarında bir yöntem olarak kullanıyoruz, sonuçta dayanılmaz migren ağrıları şiddetini kaybetmekte, krizlerin arası uzamakta ağrı basit bir ağrıya dönüşebilmektedir.

Nokta: Nedeni bilinmeyen ağrılarda ne yapılabilir?

Bilge: Durup dururken bir gece kolda başlayan yanıcı tipte dayanılmaz ağrıyı, bir kurşunun delip geçtiği bir atardamarın tamir edildikten sonra meydana getirdiği ağrıyı anlamak ve fizyolojik sınırı ile psikolojik ilişkisini çözümlemek oldukça güçtür. Çok eskiden bu ağrılar için büyücülere, şamanlara gidilirdi.

Burada üzerinde durulması gereken bir diğer nokta ise hafızada yerleşmiş ağrı bilgisinin yok edilmesidir. Hekim için en önemli nokta ağrının kaynağına inebilmek ve hastanın psikolojisini kavrayıp onu mutlu edecek bir uğraşa kanalize edebilmektir.

atlatılmadan, organın yok olmasına karşın ağrıları yok olmuyordu.

Sinir uçlarında veya hemen yakınında depolanmış bulunan bazı kimyasal maddeler, belirli bir etki ile karşılaştıklarında salgılanıyorlar ve beyne uyarıcı sinyaller gönderiyorlardı. İşte bu sinyallerin beyne ulaşması ağrının başlangıcı oluyordu. Ancak, uzmanlar, beyne giden bu sinyallerin çoğaltılması halinde işleyişin tam tersine döndüğünü, yani beynin bu sinyallere tepki veremediğini söylüyorlardı. Bu yöntem belli bir teknikle uygulandığı zaman karşımıza ağrıyla başetmenin yollarından biri çıkıyordu. Nitekim savaşta vurulduğunu anlamayan bir askerde veya omzunun çıktığını fark etmeyen bir güreşçide görüldüğü gibi spontane psikolojik tepkilerin altında beyindeki bu sinyal karışıklığı yatıyordu.

Tercih ağrıdan yana. Başının mengene ile sıkıldığını sanacak kadar şiddetli bir ağrı çeken insanın yine de bütün vücudu yara içinde, kopuk parmaklı ve dökülmüş dişleri ile içleracısı bir görüntü sunan Güngör kardeşlerin yerinde olmak istemeyeceğini düşünmemek elde değildi.

Çünkü her şeye karşın uzmanlar, insanın duyduğu ağrının boyutlarını psikolojik algılama çerçeveleri içinde tayin etmelerinin mümkün olduğunu ileri sürüyordu. Örneğin aynı yoğunluktaki bir ağrıyı, iyileşmeye istekli kişi az, isteksiz kişi ise daha şiddetli hissedebiliyordu.

Öte yandan fiziksel acıları hissetmemek, beraberinde duygusal acılara duyarsızlığı da getirmiyordu. Nural Güngör üç-beş yıllık ömürlerinde, uğramadık kaza kalmamış çocuklarının çok duygusal olduklarını söyleyerek şunları anlatıyordu: "Evde uzun veya acıklı bir türkü çalındı mı ikisi de ağlar. Babası biraz çok bağırsa Güngör hemen içine kapanır. Bir gün dolmuşta gidiyorduk. Bir adamın dudağı patlamış, kanıyor. 'Senin dudağın acıyor mu, acıyor mu?' diyor adama. Kendileri acı duymuyorlar ama acı duyulması gerektiğini biliyorlar. Düşmekten, çarpmaktan duymadıkları acının katbekat fazlasını duygusallıklarında gösteriyorlar."

Ayşe BAŞTÜRK

EMRE ULAŞ / NOKTA

YAŞAM / TELEMANYAKLAR

Telefonla gelen kâbus

Özellikle büyük kentlerde "telemanyak"ların sayısı hızla artıyor. Uzmanlar bu tür kişilerin psikopat ya da geri zekâlı olduklarını vurgularken, PTT yetkilileri rahatsız edilenlerin mutlaka savcılığa başvurmalarını öneriyor.

Telefonun keskin sesiyle yataklarından fırladıklarında uykuya dalalı henüz yarım saat olmuştu. Ahizeyi kaldıran evin genç kadını A.K. önce kızarıp bozardı, sonra hırsla kapattı telefonu. Karşısındaki ses, hiçbir ahlaki sınır kaygısı taşımayan bir telemanyağa aitti. A.K.'nın duyduğu küfürler ve sesler öylesine inanılmazdı ki, telefonu kapattıktan sonra bunları kocasına aktarmakta epey güçlük çekti. Genç kadın henüz sözlerini yeni tamamlamaya fırsat bulamadan, telefon yeniden çalmaya başladı. Telemanyağın karşısına bu kez evin erkeğinin çıkması durumu değiştirmedi. Adam cins ayrımı yapmıyordu. Aynı sunturlu küfürleri bu kez de ona savurdu. Küfürlerine küfürle karşılık verilmesi ise telemanyağı daha da çileden çıkarmaktan başka bir işe yaramadı. Sonunda ahize açık bırakıldı ama, genç karıkocanın çilesi yalnızca ertesi geceye kadar bitmişti.

O gece başlayan telemanyak serüveni "K" ailesi için tam bir buçuk yıl sürecek bir kâbusa dönüşmüş, istisnasız her gece aranan A.K. "Seni s...", "Or..." gibi küfürlerle rahatsız edilmişti. Beladan kurtulamayacağını anlayan A.K. sonunda savcılığa müracaat etmeye karar verdi. Savcılık PTT'yle işbirliği yaptı, arayan telefonun tesbiti yapıldı ama, sonuç sıfırdı. Telemanyak işinin ehli bir manyaktı ve yerinin tespit edilememesi için sürekli olarak kulübeleri kullanıyordu. Aile son çare olarak telefon numarasını değiştirdiyse de, telemanyak bu numarayı da "yemedi". Yeni telefon numarası kısa süre içinde keşfedildi ve kâbus tekrar başladı.

Tehdit sırası şimdi ailedeydi. Bulurlarsa, "canına okuyacaklar"dı manyağın. Tehdide cevap birkaç gün sonra geldi: Özel bir okulda öğretmen olan A.K. bir sabah işe giderken arabasının kankırmızı bir boyayla tamamen kapandığını gördü. Tabii boyanın üzerine de artık hiç yabancısı olmadığı küfürler yazılmıştı özenle. Telemanyak, kendisini ifade etmek için yeni bir olanağa kavuşmuş olmasını da ayrıca değerlendirmiş, yazıların etrafını pornografik resimlerle süslemişti. Araba, sinir krizleri geçiren aile tarafından o gün satışa çıkarıldı. Telemanyak, yarattığı havadan çok keyiflenmiş olacaktı ki, bu kez de K.'ların daire kapısı nasibini aldı porno yazı ve resimlerden.

Aile, tam tele kâbusu ömür boyu yaşama fikrine kendini hazırlamaya başlamıştı ki, her şey, başladığı gibi bir anda kesildi. Belli ki telemanyak bu maceradan usanmış, kendisine yeni heyecanlar aramaya başlamıştı.

Gözde numaralar. Telemanyaklarla ilgili dikkat çekici bir nokta, hemen tümünün insanları rahatsız etmek için cinsel eyleme dayanan sözcükleri seçmeleriydi. Bu açıdan telemanyakların ikiye ayrıldığı da söylenebilirdi. Bir kısmı "meseleye" doğrudan doğruya küfürle giriyor, bir kısmı da belli bir senaryo kurarak sürdürüyordu çalışmasını. Daha yaratıcı olan bu ikinci tip telemanyakların sıkça başvurduğu bir yöntem "diş macunu reklamı"ydı. Senaryoya göre, karşıdaki erkek sesi bir diş macunu firmasından aradığını ve evde kullanılan diş macununu öğrenmek istediğini söylüyor, cevabı öğrendikten sonra da kendisinin o firmada çalıştığını belirtiyordu. Hikâye daha sonra diş macunu paketinin üzerindeki yazıları okuyan bayan müşteriye büyük bir paket içinde hediye gönderileceği vaadiyle devam ediyor ve şöyle sona eriyordu: "İyi okudunuz. Şimdi macununuzu alın da..... sokunuz." Telemanyaklar, esprilerini uygulayacakları kadının yaşına ya da başka özelliklerine de bakmıyorlardı. Daha kısa süre önce Meserret Y. adlı 58 yaşındaki bir kadın muhatap olmuştu macun senaryosuna.

Başka bir yaygın numara "telefon tamircisi"ydi. Bu numarayı uygulayan telemanyak kendisini tamirci olarak tanıtıp karşıdakinin

ahizeye üflemesini istiyor, tekrarlanan "püf" sesleri sonunda da "Oh, ne güzel üflüyorsun, hadi bir daha" diye memnuniyetini dile getiriyordu.

Nasıl bir tatmin? Birçok psikiyatrist gibi Erdoğan Noyan da telemanyaklığı tipik bir davranış bozukluğu olarak tanımlamaktan yanaydı. Özellikle saldırı niteliğinde konuşmalar yapan insanları "psikopat, geri zekâlı ve kompleksli" olarak niteleyen Noyan, genellikle bu gruba giren insanların daha çok cinsel saldırıyı hedeflediklerini belirtiyordu. Bunda, yetersiz cinsel eğitimin de payı vardı. Noyan'a göre, ikili ilişki geliştirme konusunda güçlük çeken bu insanlar telefon yoluyla cinsel ilişki kurabilecekleri bir eş bulma umudu taşıyorlardı. Bir kısmı için ise doğrudan doğruya telefonun kendisi bir cinsel ilişki aracıydı. Ancak, böylesine uç noktalarda cinsel sorunlar yaşamadan da telemanyak olmak mümkündü. Daha masum olan bu tipler can sıkıntılarını gidermek için başvuruyorlardı bu yola.

Baltayı "müdüre" vuran telemanyak. Özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerde o kadar çok sayıda telemanyak vardı ki, bu şehirlerde oturup da evinde telefonu olan herkesin en azından bir telemanyak öyküsü mevcut-

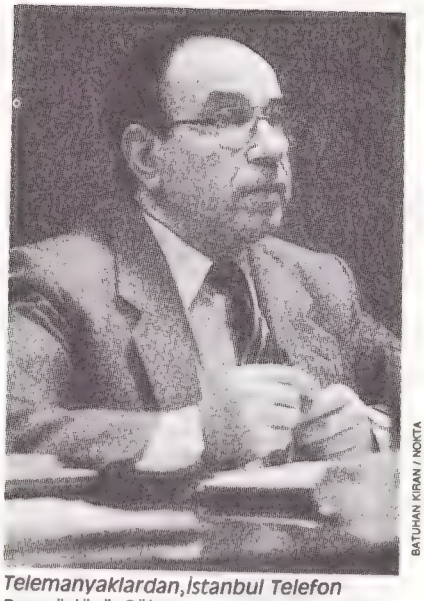

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Telemanyaklardan,İstanbul Telefon Başmüdürü Sökmener de nasibini aldı.

tu. İstanbul Telefon Başmüdürü de onlardan biriydi. **Nokta**'nın konuyla ilgili araştırma yaptığını öğrenen Fehmi Sökmener, "Daha dün gece beni öyle biri aradı" diyor, şöyle devam ediyordu: "Gece 11'di. Adam kendisini PTT memuru olarak tanıttı ve savcılık emriyle evimin telefonlarının dinlendiğini söyledi. Ben kimliğimi söyleyince apar topar kapadı telefonu. Anında tespit yapıldı ama, pek bir sonuç çıkmadı. Numara bir hana aitti ve o gece de handa pek çok kişi mesai yapıyordu çünkü."

Eski eş yeni eşi arayınca... Telefonla rahatsız edilme olaylarında karşı tarafta her zaman bir manyak olmayabiliyordu. Karşı tarafla bir problemi olan biri yüz yüze gelmeyi göze alamıyorsa çareyi telefona sarılmada buluyordu. Neşe Uygur bunlardan biriydi. Uygur, ayrıldığı kocası Oktay Tirli'nin yeniden evlenmesini bir türlü hazmedememiş, sonunda da telefona başvurma kararı vermişti. Ancak, Uygur kadın olduğu için klasik telemanyak literatüründe küçük bir değişiklik yapıyor, "Seni s....rim" yerine, "seni kardeşime s....tiririm" tehdidini savuruyordu. Tirli ailesinin şikâyeti üzerine yapılan soruşturmada telefonları Neşe Uygur'un ettiği ispatlanmış, genç kadın 30 bin lira para cezasına çarptırılmıştı.

Ne var ki, herkes Tirli'ler kadar şanslı değildi. Neşe Uygur ev telefonunu kullandığı için kolayca yakalanmıştı. Oysa kulübe telefonlarını kullananların böylesine kolayca yakalanmaları söz konusu değildi. Gene de, bu tür vakalarda bile iyi bir takiple polisin suçüstü yaptığı çok olmuştu.

İstanbul Telefon Başmüdürü Fehmi Sökmener, telefonla rahatsız edilen insanların mutlaka savcılığa başvurmalarını, gece bile olsa PTT'nin 166 99 26 no'lu telefonundan tespit yaptırmalarını istiyordu. Sakin olup sinirlenmemek de telemanyaklarla baş etmenin başka bir yoluydu. Ancak, asıl unutulmaması gereken şey, "gülü seven dikenine katlanır" özdeyişini hiç unutmadan telefonun nimetlerinden yararlanırken telemanyaklarla da yaşamaya alışmaktı. ●

EMRE ULAŞ / NOKTA

SÖYLEŞİ / HİLMİ YAVUZ

Tedirgin ve sessizlikten yana

"bir gün yaprakları keşfedecekler/derinin altında/keşfetmek? kuşkusuz, mutlaka.../-niye olmasın?" Felsefeci, eleştirmen, öğretim görevlisi ve her şeyden önce şair Hilmi Yavuz'un son şiirinden bu dizeler... Kültür dünyamızın büyük ödüllerinden Sedat Simavi Vakfı 1987 Edebiyat Ödülü Hilmi Yavuz'a verildi. **Nokta,** ***yıllardır dergi yayın kurulu üyeliğini de sürdüren şairle biraz "değişik" bir söyleşi yapmayı yeğledi. Bu kez yapıtlarından değil kendisinden söz etmesini istedi Yavuz'dan. Tabii, bir çırpıda bir şairi böyle "keşfe" çıkmak olacak şey değildi. Ama iş bir yerden başlamaksa, niye olmasın?.***

Nokta: Bilinen şair ve felsefeci kimliğinin dışında kimdir Hilmi Yavuz, nasıl bir insandır?

Yavuz: Doğrusu ben kendim hakkında çok fazla nesnel olabileceğimi sanmıyorum. "Ben nasıl bir insanım?" sorusunu çok sormuşumdur kendi kendime. Bu soruya verdiğim yanıtlar ise çok parlak olmamıştır. Kendisiyle müthiş meselesi olan, sürekli kendisiyle didişen bir insanım bir kere. Dünyadaki var oluşuyla çok fazla uyum içinde olmayan bir insan diyebilirim kendime. Tüm bu rahat görünümümün arkasında çok rahatsız bir insan yatıyor. Kendi başıma kaldığım zaman ne kerte tedirgin bir insan olduğumun ayırdındayım.

Çok fazla mutlu bir insan olduğumu, çevremdekileri mutlu ettiğimi de söyleyemem. Çok yakınlarım da yakınmışlardır. Tedirginliğim bulaşıcı bir hastalık gibi başkalarına da yansıyor. Yani gayrı-memnun bir insanım. Gayrı-memnunluğum sadece benimle kalsa gam değil. Ne yazık ki başkalarına da yansıyor ve bunun için benimle birlikte olmaktan mutlu değil bazı insanlar...

Nokta: Ev içinde nasıl bir insansınız?

Yavuz: Genellikle sevinçli olduğum zamanlarda çok konuşurum. Onun dışında koltuğa gömülüp hiç konuşmadan dışarıya bakmak benim yapıma daha uygun. Zaman zaman tekkesiz bir mutasavvıf gibi düşünüyorum kendimi. Çünkü söze, kelâma gereksinme duymuyorum. "Hal" ehli olmak vardır ya, birbirimizi konuşmadan da anlayabilmeliyiz diye düşünüyorum. Daha çok sessizlikten yanayımdır. Sessizlik çok besleyici bir şey bana kalırsa.

Nokta: Peki sinirlenince neler yaparsınız, nasıl davranırsınız çevrenizdekilere?

Yavuz: Doğrusu sinirlenince bende kantarın topuzu kaçıyor. Yakınlarım başka şeyden yakınıyorlar ama ben kendime daha yakın birisi olarak asıl bundan yakınıyorum. Spesifik bir tavrım yoktur ama bağırırım sinirlenince. Önemli özelliklerimden birisi bağırmaktır. Fakat düşünün bir kere, Türkiye'de insanın çileden çıkmaması mümkün mü?

Nokta: Ya kırılınca ya da hüzünlenince...

Yavuz: Somurturum... Önce kendime kızarım. Ondan sonra da somurturum. Ama bu somurtma çevremde bulunanlar tarafından genellikle yanlış anlaşılır. Çevremdeki insanlar bu somurtmaları görünce, bunu doğallıkla kendilerine yönelik sayıyorlar.

Nokta: Şiirlerinizi ne zaman yazarsınız? Günün hangi saati daha elverişlidir sizin için?

Yavuz: Geceyarıları benim için çok fazla bir şey ifade etmez. Çünkü ben şiirlerimi geceyarıları yazamıyorum. Günün yorgunluğu gecenin şiirini götürür benden. Ben şiirlerimi daha çok sabahın erken saatlerinde yazarım. Sözgelişi sabah 11 benim için ideal bir şiir yazma saatidir. Gece okuma saatimdir benim.

Nokta: Kitaplarla olan ilişkiniz nasıldır, sözgelimi neye değişmezsiniz kitaplarınızı?

Yavuz: Kitaplarımı hiçbir şeye değişmem. Borges kadar abartılı bir biçimde dile getirmek, yani "Ben yaşamadım, okudum" demek yanlış olabilir. Çünkü ben yaşadım da. Ama bende kitapla yaşam arasında bir koşutluk vardır doğrusu. Malarme gibi söylersek, "Dünya benim için bir kitap olmak üzere vardır."

Nokta: Kitaplara olan bu ilgi nasıl başladı sizde?

Yavuz: Kitaplığı bulunan bir evde büyümüş olmanın büyük payı var bunda. Ben böyle ayrıcalıklı bir evde doğmuşum. Sonra iyi hocalarda okudum. Başta Behçet Necatigil olmak üzere hocalarımın büyük ilgi ve yakınlığını gördüm. Ama iyi

Hilmi Yavuz, Mücap Ofluoğlu, Ali Ulvi ve Sabahattin Kudret Aksal'la birlikte...

Hilmi Yavuz: "Günün yorgunluğu gecenin şiirini götürür benden." Evde eşi Nuran Hanım'la çocuklarının doğum gününde... (yanda)

mi oldu, kötü mü oldu doğrusu onu bilmiyorum... Çünkü bundan 35 yıl önce insanların değer yargıları çok farklıydı. O zamanlarda para kazanmak tek ideal değildi.

Nokta: Bunun böyle olacağını bilseydiniz aynı yolu yürümez miydiniz?

Yavuz: Yürürdüm... Çünkü, zaten elimden başka bir şey de gelmezdi galiba... Çünkü insanın genç yaşta yapabilecekleri konusunda belli bir bilince varması önemli. Benden, iyi bir mühendis, herhalde çıkmazdı. Bunu söylemekte bir sakınca yok, şimdi tam sırası. "Zaman Şiirleri" çıktığı zaman ben espri olarak "Son otuz yılın en iyi şiir kitabı..." demiştim. Bu çok ciddiye alındı. Söylediği her şeyin ciddiye alındığı bir insan olmak elbette hoş bir şey. Bir ara tekzip edeyim diye düşündüm. Sonra dedim ki, "Niye olmasın?."

Madem ki açık açık her şeyi konuşuyoruz, bir itirafta da bulunayım. Ben roman yazmayı da denedim. Ve ağzıma yüzüme bulaştırdım. Yazdıklarımı bir başkası bana getirseydi kasıklarımı tuta tuta gülerdim. Demek ki, insan bazı şeyleri iyi yapabildiğini söylüyorsa, bu onun bazı şeyleri ancak kötü yapabildiğinin bilincinde olması anlamına da gelir.

Nokta: Yazarken vazgeçemediğiniz alışkanlıklar nelerdir?

Yavuz: Sigara içtiğim dönemde, şiir yazma süreci benim en çok sigara içtiğim zamanlardı. 14 Aralık 1980'de sigarayı bıraktım. Bana soranlara, "ağzımda tütmüyor ama gözümde tütüyor" diyorum. Sigarayı bıraktıktan sonra "Artık şiir yazamaz mıyım?" diye ciddi bir paniğe kapıldım. Çünkü inanılmaz bir boşluk çıktı ortaya. Bunun üzerine enfiye çekmeye başladım. Nikotini öyle hallettim ama elimde yanmamış bir sigarayla dolaşmaktan da asla vazgeçmedim... Şimdi artık çay içiyorum. Demek ki bir uyarıcının olması gerekiyor. Çok çay ve kahve içerim. Belki genç şairler coca-cola içerek yazıyorlardır...

Nokta: "Keşke ben yazsaydım" dediğiniz bir kitap ya da mısra oldu mu?

Yavuz: Oldu... Cevap bu kadar. Kitapların adını vermemekte ve mısraları söylememekte mazurum.

Nokta: Hiç intiharı düşündüğünüz oldu mu?

Yavuz: Yeniyetmelik yıllarımda bir kez çok ciddi olarak intihar etmeyi düşündüm. On dokuz ya da yirmi yaşındaydım. O zaman için çok ciddi bir meseleydi benim için. Bir kız meselesiydi...

Nokta: Nasıl intihar etmeyi düşünmüştünüz, kendinizi asarak mı?

Yavuz: Yok, hayır, aspirin içerek intihar edecektim. On dokuz yaşında insan aspirinle intihar eder. Bugün intihar etmeye kalksa, koskoca Hilmi Yavuz hiç aspirinle intihar eder mi?.

Nokta: Şairlikle evlilik birbiriyle bağdaşıyor mu sizce?

Yavuz: Şair evlenmeli mi? Hayır... Benim söylediklerim çoğu şair için geçerliyse, bunlardan şairlerin evlenmemesi gerektiği konusunda bir genellemeye varabiliriz. Şair madem ki yalnız kalmaya bir anlamda yargılıdır, birtakım şeyleri başkalarıyla paylaşmak istemeyebilir. Ama evlilik paylaşmaktır. Karınızın bir arkadaşı kocasıyla size yemeğe gelecektir. "Git arkadaşınla bir pastanede otur" diyemezsiniz. Buna katlanmak zorundasınız. Şair hem kendi bencilliğini yaşamak durumundadır, hem de bunu olumsuzlamak... Dolayısıyla, şairin işi evlilikte büsbütün zordur ●

Yunanlıların "ulusal zevcemiz" dediği yılların Aliki'si hiç değişmemiş gibi, aynı canlılık ve tazelikte tiyatrosunu, rol arkadaşlarını, seyircilerini çok seviyor

SİNEMA / ALİKİ VUYUKLAKİ

Bir zamanlar, bir sarışın...

1960'ların başında Yunanistan'dan gelen sevimli, canlı bir kadın oyuncu Yeşilçam'ın gözdesi olmuştu. Türk sinemaseverinin adını Filiz Akın, Belgin Doruk'la birlikte anımsayacağı Aliki Vuyuklaki bugün de bir yıldız. Hâlâ güzel, hâlâ genç.

Atina'da Sonbahar... Öğleden sonraları inceden bir yağmur kaldırımları yıkıyor. Ardından karanlık basar basmaz farların ve renkli neonların ışıkları geceleri allayıp pulluyor. Sinema ve tiyatrolar tıklım tıklım. Oyunların hemen hepsinde Başbakan Papandreu'ya verip veriştiriliyor. Sinema ve tiyatroda politik eleştiriden bıkanların sığınacakları bir liman da var: Aliki Vuyuklaki tiyatrosu. Hani şu, 1960'ların başında "Dayak Cennetten Çıkma" filmiyle Ege'nin karşı kıyısından gelip Türkiye'deki seyircinin gönlüne yerleşiveren sarışın "fındıkçı kız"ın tiyatrosu. Eskilerin yazlık sinemaların altın çağında, Fenerbahçe gazozu, kabak çekirdeği ve bir tutam "hoş hayal"le anımsayacağı Aliki hâlâ yıldız...

Adı birlikte anılan Belgin Doruk, Filiz Akın sinemayı bırakıp ortalıktan çekileli çok oldu. Aliki ise hayranları arasında yaşamayı seviyor. Tam otuz yılını verdiği sinemada olmasa da, tiyatroda hayranlarıyla çevrili bir yıldız olarak yaşamayı seviyor. "Oyunculuk bir meslek filan değil benim için. Çocukluğumda tanıdığım dünyayı sevmedim, haşindi, sertti, hiç insancıl bir yanı yoktu" diyor. Haksız sayılmaz, çünkü Yunanistan tarihinin en acılı döneminde, 1937'de doğmuş. Çocukluğu II. Dünya Savaşı, işgal yılları içinde geçiyor ve dünyayı o korkunç İç Savaş sırasında yavaş yavaş tanımaya başlıyor. O yüzden de diyor Aliki, "İstedim ki yaşamımı sürdürebileceğim büyülü bir dünyam olsun. Yani artistlik benim için bir yaşam biçimi."

"Tiyatroda seyirciyle girilen ilişki önemli benim için. Tıpkı bir aşk ilişkisi. Soluk alıp verirken birliktesinizdir..." diyen Aliki Vuyuklaki'nin kendi malı olan 600 kişilik bir tiyatrosu var. Bugünlerde 45'lik bir "taze"nin 22'lik bir gençle çılgınlıklarla dolu aşkını oynuyor, kapalı gişe. Kendi yaşamında da aşk hayatı çok farklı değil. Bir kez evlendi, bu evlilikten 18 yaşında bir oğlu var. Gönül maceralarına gelince, birçok kez âşık olmuş. "Herkes gibi çok şeyler verdim, yaralandım, acı çektim" diye anlatıyor Aliki. Ya genç sevgililer? "Ben nüfus kâğıdımın değil, bedenimin söylediği

1963'te Aliki Vuyuklaki, Belgin Doruk'la birlikte

50'lik Aliki'nin yedi yıldır birlikte olduğu sevgilisi Vlassis bir müzisyen

yaştayım'' diyor, ''Asıl olan kalp atışlarını duyabilmek. Ötesi fasa fiso...''

Yıllar, yıllar önce Türk sinema seyircisini şaşırtan bir yanı vardı Aliki Vuyuklaki'nin: Acılı, hüzünlü esmerler ve soğuk, burnu büyük sarışınlara alışılmıştı. Oysa Aliki pırıl pırıl gözleri, sevimli gülümseyişiyle öylesine canlı ve şirindi ki... Orhan Günşiray'lı ünlü ''Sıralardaki Heyecan''ın hareketli Aliki'si hiç değişmedi. Yine canlı, yine sıcacık gülümsüyor. Üstelik alçakgönüllü. ''Öyle ahım şahım bir yeteneğim olmadığını sıkça söylemişimdir. Boşluklarımı sevgiyle ve inatla kapatıyorum'' diyor. Bir TV programında ''50'lerde, 60'larda, 70'lerde, 80'lerde farklı Aliki'ler var. Sizin favoriniz hangi Aliki?'' sorusunu şöyle yanıtlıyor: ''2000'lerin Aliki'si...''

Hemen her hafta iki magazin dergisinin kapağında boygöstermeyi sürdüren Aliki Vuyuklaki, yine de kendini bir ''yıldız'' gibi hissetmiyor. ''Benim için mutluluk, oğlum işten geldiğinde kalkıp ona yemek hazırlamak'' diyor. Politikayla da ilgileniyor, yakından izliyor. Favori politikacısı Gorbaçov. ''Başarır mı?'' sorusuna yanıtı: ''Zor kuşkusuz. Ama zorluklar cesur insanlar içindir. Gorbaçov iyi şeyler yapıyor.''

Gelelim saçlarını nostalji rüzgârlarına tutmayı seven Egeli okurlar için notumuza. Yılbaşında Yunan televizyonunda Aliki var...

Frango KARAOĞLAN

"İstanbul yeryüzü cenneti"

20. yüzyıla damgasını vuran ve şehircilik mimari alanında hâlâ aşılmamış bir isim olarak gösterilen Le Corbusier'nin İstanbul'daki izlenimlerini de kapsayan günlüğü bulundu ve bütün dünyada üç bin tane basılarak dağıtıldı.

Elinde çantası, boynunda fotoğraf makinesiyle İstanbul'a gelen İsviçreli genç seyyah şaşkına dönmüştü. Karşısında duran kent büyülemişti onu. Bir an Budapeşte'yi düşündü, o koca başkentin tepelerindeki yapılar, güzel bir tanrıçanın bedenini kaplayan çıbanlar gibi canlandı gözünde. "İstanbul", diye mırıldandı "Bu kent dünyadaki bütün diğer kentlerin bir çekirdeği."

Doğup büyüdüğü kentin sınırları dar gelince, yürüye yürüye bütün Avrupa'yı dolaşmaya başlayan ve 1911 yılında, bir sürü ülkeyi gezmiş olarak, boğaz kıyılarına düşen 23 yaşındaki seyyahın adı o günlerde henüz Charles Edouard Jeanneret'di, ve bu ad yakın çevresi dışında kimse için fazla bir anlam ifade etmiyordu. Ancak çok değil, birkaç yıl sonra bütün dünya onu ilk önce yazıları ve daha sonra yaptığı binalarla Le Corbusier olarak tanıyacaktı. 20. yüzyılda endüstrileşmeyle değişen şehircilik ve mimari anlayışa, damgasını vuran Corbusier'nin kayıp olduğu sanılan, altı defterlik günlüğünün ortaya çıkmasıyla bu ünlü İsviçre asıllı Fransız mimar yeniden gündeme geldi. Bu defterler onun Türkiye günlerini ve burayla ilgili eskizlerini de kapsıyordu.

İstanbul günleri. Genç Doğu gezgini İstanbul'da kaldığı dönemde Türk giysilerine bürünerek yabancı bir çevrenin düşünce yapısına uyum sağlamaya çalışmış. Günlüklerinde İstanbul ve Bursa camilerini kapsayan uzun bir maratondan sonra, bu kez ilgisinin kapalı çarşılarla, mezarlıklara yöneldiğini ve bunlara hayran kaldığını anlatıyor. Corbusier'nin bütün bu incelemeleri sırasındaki bir özelliği de miyop olduğu için sürekli dürbün kullanması. Corbusier uzmanları bu sayede onun yapıların en ince ayrıntılarını bile görme imkânı elde ettiğini ve bunun gelecekte çok işine yaradığını söylüyorlar.

Genç seyyah geziye çıkmadan önce Cupido 80 modeli bir fotoğraf makinesi almış. Ancak bunu pek de kullandığı söylenemez. "Fotoğraf makinesi tembellerin aletidir" diyor günlüklerinin birinde. O hep kendi gözüyle gördüğünü, kendi eliyle çizmeyi yeğlemiş. Ancak bu sayede "keşfedici" ve "yaratıcı" çalışabildiğini söylüyor. Defterinde mimari taslakların yanı sıra halı deseni ya da tombul kadın eskizlerine de rastlanıyor. Corbusier'nin bu gezilerindeki tüm izlenimlerini aktaran defterler ne yazık ki geç bulunmuş ve fazla çoğaltılmamış durumda. Paris'teki Le Corbusier Vakfı tarafından yayımlanan defterlerin toplam baskısı üç bin adet. Doğaldır ki az bulunan şeyin fiyatı da yüksek oluyor. Bu nadide günlüğün değeri de Türk parasıyla yaklaşık 300 bin lira dolayında.

Le Corbusier belki de 20. yüzyılın en büyük mimarıydı.

Bursa gezisinden bir desen: Yeşil Türbe

Toplu konut, geniş yol. Genç yaşta yaptığı bu seyahat ve özellikle İstanbul'da gördüklerinin etkisi, Corbusier'nin gelecekteki yolunu çizmesinde en büyük faktörler olmuş. Genç mimar geçmişin arabesk mimari anlayışının terk edilmesi gerektiğini, bunun yerini endüstrileşmeyle değişen dünyanın mimarisinin alması gerektiğini öne sürer sonraki yıllarda. Bu anlayışın doğal sonucu olarak işçiler için toplu konut ve arabalar için geniş yollar ilkesini benimseyecektir. Onun mimarisinde gereksiz lükslere, süslere yer yoktur, her şey fonksiyoneldir. Geçmiş mimariyi de hep bu gözle incelemiş ve onun fonksiyonel yanlarını alarak kendi görüşü içinde eritmiştir. 1923 yılında yayınlanan "Yeni Bir Mimarlığa Doğru" kitabında bu yeni anlayışı şöyle özetler: "... Birden bana dokunursunuz ve beni iyileştirirsiniz. O zaman mutlu olurum, ve derim ki: 'İşte bu çok güzel.' Mimarlık budur ve sanat onunla birliktedir. Bir şey bir ihtiyaca cevap veriyorsa güzeldir."

Devrimci mimar. 1887'de İsviçre'de doğan Corbusier, oymacılık ve kakmacılık eğitimi gördü. Mimariye eğilimi olmasına karşın bu alanda bir eğitime yanaşmadı, ancak zamanının hemen hemen tamamını devrin ünlü mimarlarının bürolarında geçirdi. 23 yaşında çıktığı yolculuk bütün yaşamını değiş

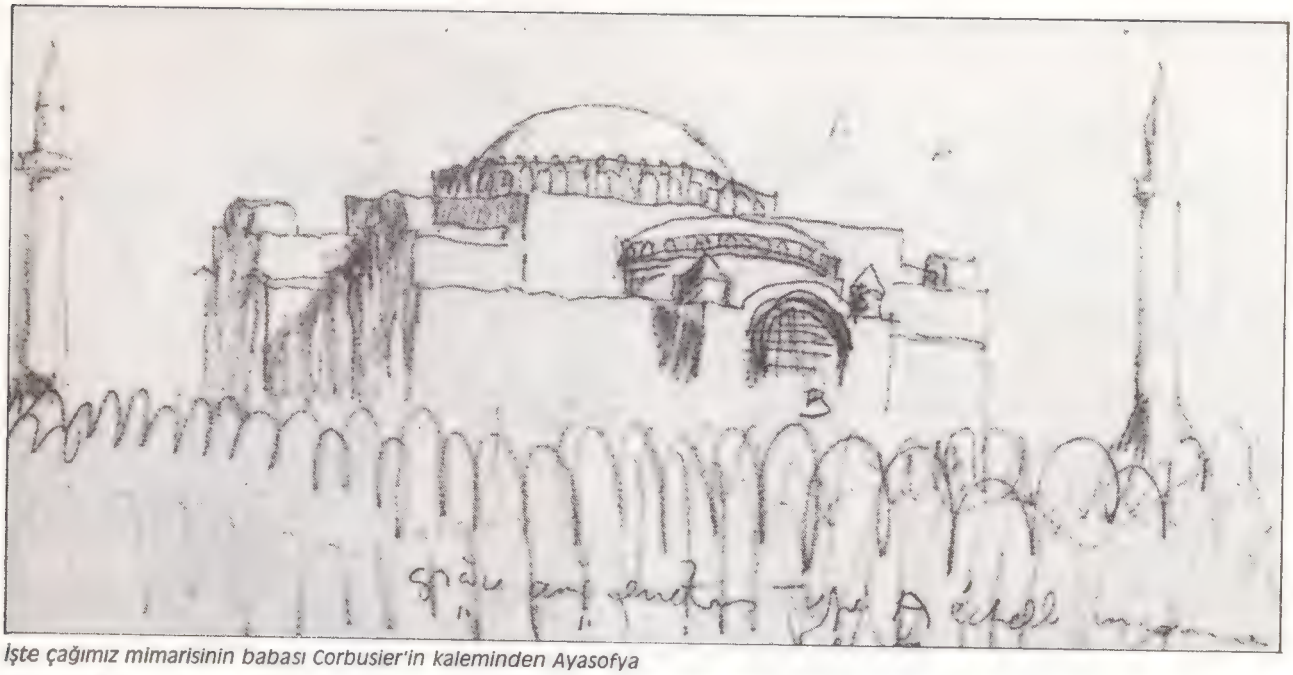

İşte çağımız mimarisinin babası Corbusier'in kaleminden Ayasofya

tirdi ve İsviçre'ye döndükten sonra burada edindiği izlenimler ve şekillendirdiği görüşlerle kaleme aldığı makaleler, onun "devrimci mimar" olarak anılmasına yol açtı. 1965 yılındaki ölümüne kadar Paris'ten Moskova'ya, Stutgart'tan Rio de Jenerio'ya kadar birçok yerde çalışmalar yapan ve bugün hâlâ gerek mimari gerekse şehircilik açısından aşılamamış bir isim olarak kabul edilen Le Corbusier'yi en çok etkileyen şehir ise kuşkusuz, o bir zamanların İstanbul'uydu.

Nitekim İstanbul'la New York'u karşılaştırdığı bir yazı da şunları söyler: "Şimdi New York ile İstanbul'u karşılaştırırsak diyebiliriz ki, birincisi kıyamettir, ikincisiyse bir yeryüzü cenneti... Bir Türk atasözü şöyle der: 'Ev kuran önüne ağaç dikmeli' -bizse söküp duruyoruz ağaçları. İstanbul bir meyve bahçesidir, bizim kentlerimizse taş ocakları. Geleceğin kocaman kenti, ağaçlıklar içine kurulabilir. Ayrıntılarda birlik; bütünlüğünde kocaman bir 'karmaşa' - 'insan' olgusu ile 'doğa' olgusu arasında bir ortak ölçek. Şimdi gerekli olan bu..."

Masal gibi geliyor insana. Acaba Corbusier daha sonraki yıllarda da gelip gördü mü İstanbul'u? Görünce gözleri yuvalarından mı fırladı, yoksa yanlış bir kente geldiği izlenimine mi kapıldı? Kimbilir, belki de gizlice gelip, gitmiştir. Ne de olsa bir yeryüzü cennetinin inanılmaz bir hızla katledilişinden de alınacak dersler ve öğrenilecek şeyler vardır ●

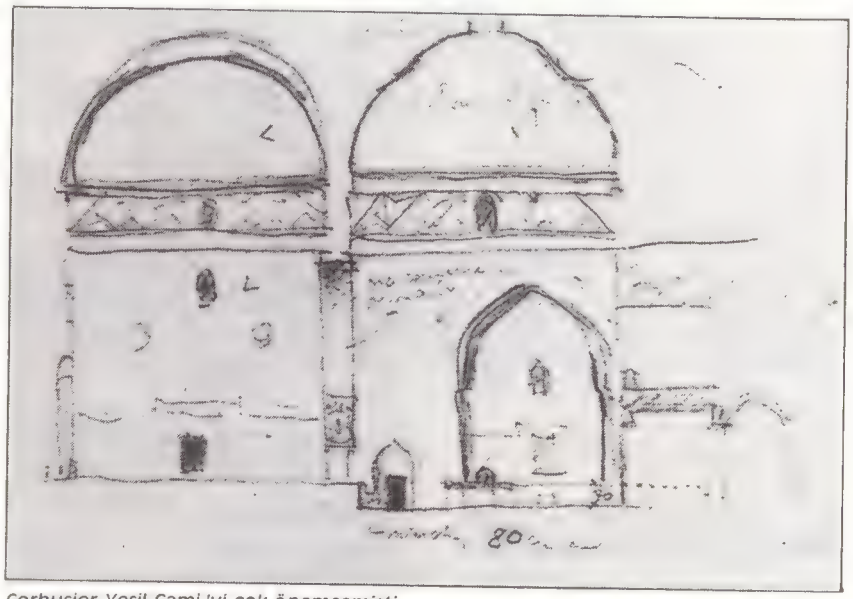

Corbusier Yeşil Cami 'yi çok önemsemişti

1920'lerden bir İstanbul sokağı

NOKTA'NIN GELENEKSEL ANKETİ

Doruktakiler '87

Doruktakiler '87 anketimiz devam ediyor. Politika, edebiyat, basın, televizyon, sinema, tiyatro, iş dünyası, bilim, müzik, plastik sanatlar, spor ve çalışma alanlarında yılın en başarılı kişilerini bu yıl da **Nokta** okuyucuları seçecek. Her dalda seçtiğiniz üç adayı tercih sırasına göre yazıp, kuponları "Doruktakiler '87" **Nokta** Dergisi Levent-İstanbul adresine göndermenizi rica ediyoruz. Anketin sonunda "Doruktakiler '87" listesine en çok yaklaşan okurlarımız arasında çekilecek kura sonunda on okurumuz bir yıllık **Nokta** abonesi kazanacak. Yanıtlarınızı 21 Aralık Pazartesi tarihine kadar göndermenizi rica ediyor, katılımınız için şimdiden teşekkür ediyoruz.

POLİTİKA

Hasan Celal GÜZEL
Erdal İNÖNÜ
Adnan KAHVECİ
Turgut ÖZAL

EDEBİYAT

Duygu ASENA
Nevzat ÇELİK
Fazıl Hüsnü DAĞLARCA
Nazlı ERAY
Murathan MUNGAN

BASIN

Çetin ALTAN
Emin ÇÖLAŞAN
Yavuz DONAT
Uğur DÜNDAR
Uğur MUMCU
Zafer MUTLU
Yener SÜSOY

TELEVİZYON

Mehmet Ali BIRAND - Ali KIRCA
Orhan BORAN
Haldun DORMEN
Kandemir KONDUK – Perran KUTMAN

SİNEMA

Ömer KAVUR
Şener ŞEN
Türkan ŞORAY
Serra YILMAZ

TİYATRO

Zeki ALASYA – Metin AKPINAR
İsmet AY
Gencay GÜRÜN
Ferhan ŞENSOY

İŞ DÜNYASI

Ömer DİNÇKÖK
Rahmi KOÇ
Cevher ÖZDEN
Rüşdü SARACOĞLU
Bülent ŞEMİLER

BİLİM

Nilüfer GÖLE
Prof. Dr. Korkut ÖZERKAN
Doç. Dr. Sıddık YARMAN

MÜZİK

Zülfü LİVANELİ
Atilla ÖZDEMİROĞLU
Mazhar-Fuat-Özkan
Güher-Süher PEKİNEL
Yeni Türkü

ÇALIŞMA

Zafer BOYAR
Aynur KARAASLAN
Yener KAYA

PLASTİK SANATLAR

Erol AKYAVAŞ
Bedri BAYKAM
Mehmet GÜN
Ergin İNAN
Balkan Naci İSLİMYELİ
KOMET

SPOR

Tunç ÇAPA
Mustafa DENİZLİ
Ali GÜLTİKEN
Zeki ÖZTÜRK
Mehmet TERZİ
Tennur YERLİSU

DORUKTAKİLER '87

Politika..... İş dünyası.....
Edebiyat..... Bilim.....
Basın..... Müzik.....
Televizyon..... Plastik sanatlar .....
Sinema..... Spor.....
Tiyatro..... Çalışma.....

Adı, Soyadı:.....
Adres:.....

Not: Bu kupon bir örnek. Eğer derginizi kesmek istemezseniz aynı sırayla bir kâğıda yazıp gönderebilirsiniz.

Millî Piyango'dan

Yılın Büyük Olayı!

Yılbaşı Özel Çekilişi'nde

TAM BİLET ON BİN LİRA

5 Bir kişiye MİLYAR

1 Bir kişiye MİLYAR

dahası

2 Adet ___ 500.000.000.-
4 Adet ___ 200.000.000.-
5 Adet ___ 100.000.000.-

10 Adet ___ 50.000.000.-
10 Adet ___ 40.000.000.-
10 Adet ___ 30.000.000.-
10 Adet ___ 20.000.000.-
10 Adet ___ 15.000.000.-
15 Adet ___ 10.000.000.-
20 Adet ___ 8.000.000.-
25 Adet ___ 6.000.000.-
30 Adet ___ 4.000.000.-

60 Adet ___ 2.000.000.-
200 Adet ___ 1.000.000.-
250 Adet ___ 500.000.-
1200 Adet ___ 200.000.-
6000 Adet ___ 100.000.-
30000 Adet ___ 50.000.-
60000 Adet ___ 40.000.-
240000 Adet ___ 20.000.-
1200000 Adet ___ 10.000.-

59 Adet Teselli ___ 25.000.000.-

MİLLİ PİYANGO

"Milyarderlik daveti"

devekuşu

OĞUZ ATAY'I HATIRLAMAK...

Yazar denen garip yaratık

Oğuz Atay tam 10 yıl önce ölmüştü, 13 Aralık 1977 günü... Kıymeti şimdi şimdi anlaşılıyor!

İSA ÇELİK

Tükenmezin mürekkebi dağılmış, artık sararmış sayfalarda kalan adın, kâğıdın suyu yönünde hareleniyor Oğuz.

Sırtı birkaç yerinden kırık, arka kapağı aya izleriyle sapsarı, fiyatı yirmi eski lira olan bir kitap bu. O zamanın parasıyla! Abdülhamid zamanı değil, senin son birkaç yılın... Ön kapakta Sevin'in ahşap kaplamalı, penceresi fesleğenli, dantel tığ işi perdeli resmi de solmakta. Hayati'nin bastığı bir kitap, artık olmayan Sinan Yayınları'nın, artık olmayan bir Cağaloğlu sokağının bir hanının kaçıncı katında, artık dudaklarımızdan eksik gülümsemelerle ve kimbilir kaçıncı çay bardağıyla ısıttığımız bir odada kitaplarını üst üste yığılı görüyorum... Matbaa kokusu uçmuş, kitaplar kenarlarından başlayıp içe doğru sonbahara kesiyorlar, o sıra Bic tükenmezi mi modaydı, senin tükenmez satırların usul usul ve sessizce sayfada yayılıyor: Engin Ardıç için Albay'dan sevgilerle, Oğuz Atay...

Emekli Albay Hüsamettin Tambay. En çok onu seviyorduk. Albay Hüsamettin'in yanına Hikmet Benol gibi posta neferi yazılmış, küskün yalnızlığımızı meyhane meyhane gezdiriyorduk değil mi? Akşamları Papirüs'te buluşuyorduk. Pakize de birazdan gelecekti, onu beklerken iki tane yuvarlayabilirdik, zaten bizi hangi kadın doğru dürüst anlamıştı ki, sıcaklardan neler vardı?

Bu Papirüs, "eski" Papirüs. Ertuğrul daha güler yüzlü o yıllarda, Papirüs'ün masalarında telefon prizi bile var, en büyük keyfimiz dışarıdan telefon geldiğinde garsonun elinde makineyle masaya seğirtmesi, oturduğun yerden konuşabiliyorsun, o gülünç yıldızlı jetonlar henüz icat edilmemiş...

Herkes oradaydı. Mustafa Gürsel o sıra TRT'de, Hilmi Yavuz Bedreddin'in ilk baskısına hazırlanıyor, Halit Çapın Bay Alkol ile flörtünü sürdürmektedir. Nurer Uğurlu amansız Adana kahkahaları arasında Demirtaş Ceyhun'la söyleşmektedir. Tanju Cılızoğlu Papirüs'ten adam toplayıp Nişantaşı'na kahveye götürüyor, kumpas kurulmuş, Paşa Demirtaş ile Sarı

"Bizi kimse anlamadı, biz de kimseyi anlamıyoruz... Canım insanlar! Sonunda, bana, bunu da yaptınız!"

Babası Cemil Bey ağır ceza reisi ve CHP milletvekiliydi... "Yıllar önce, bazı zamanlar, sen olmasaydın birçok şey yapabileceğimi düşünürdüm. Şimdi artık suçun kendimde olduğunu görmek zorundayım."

Bülent'i (Tanla) her akşam bir güzel ütecek.

Biz daha uzak duruyorduk Oğuz, hatırlarsın. Biz o sıra rakı içerdik de kimseciklerin okumadığı kitaplardan, kimseciklere dönüp bakmayan kadınlardan ve hüzünlerden söz ederdik. Uzun saç modası vardı, kara kıvırcık saçlarımız enselerimize dökülüyordu yanılmıyorsam, ben daha göbek salmamıştım o sıralar, sen de dağlar gibi bir adamdın... Kısık sesin cüssene yakışmıyordu, sesinde kırık bir şeyler vardı galiba, günlük sıkıntıların, köklü öfkelerin, müzmin yalnızlıkların kırdığı bir şeyler vardı. "Seni anlamıyorlardı." Keçi sakallı ressamların, boyun atkılı sinema yönetmenlerinin, ince hastalıklı şairlerin ağzına pelesenk olmuş bu iki banal kelime sana hiç yakışmıyordu, ama gerçek bal gibi buydu işte ve ben senin ne demek istediğini yıllar, yıllar sonra, günün birinde beni de anlamadıkları zaman anlayacaktım.

Kahverengi plastik kaplı, sıradan, kalınca bir deftere günlük tuttuğunu nereden bilebilirdim? Bütün kitaplarını ezberime almış, "Eylembilim"in bir an önce bitmesini bekliyordum. Sen de bana baba gibi edebiyat talim ettiriyordun, Conrad, Hesse, Nabokov okutuyordun. Hatırlar mısın, "Tutunamayanlar"daki Süleyman Kargı'nın şarkılarını Nabokov'un "Soluk Alev"inden arakladığını söylediğim vakit nasıl kan beynine sıçramıştı, nereden bilebilirdim Oğuz, seni üzeceğime Allah'ın benim bin belamı vermesi gerektiğini nereden bilebilirdim, günün birinde o gizli kıvrımlarında kıvılcımlar çakan beyninin sana oyunların en kötüsünü edeceğini, tıpkı bir Selim Işık, tıpkı bir Hikmet Benol, tıpkı bir Turgut Özben gibi dehşetiyle gülünçlüğü at başı giden bir ölümle, Altay'ın evinde, aptesanede, elinde günün gazetesi kaykılıp gideceğini nereden bilebilirdim?

Öleceğini nereden bilebilirdim? Birlikte bir resim çektirmek bile aklımıza gelmemişti. Londra'dan gönderdiğin mektuplarda umutlu görünüyordun, bizim kafamıza dank ettikten sonra senden kaçar olmuştuk. İşin ucuz çeviri romanlara dönmesini, ölümcül olduğunu bildiğin hastanın karşısında iyimser budala oyunları oynamanın o hiç de şirin olmayan komikliğine sıvanmayı istemiyorduk (Aşağı Muvar vadisinin iki muvannit serserisi!)...

Tuhaf, çevremizi ölüler kuşatmıştı da biz ölümü pek umursar değildik, Altay'ın oğlu yirmi bir yaşında kanserden gitmişti, benim sevgilim otuz dört yaşında saçma sapan bir ameliyatta ölmüştü, Se-

lim Işık tabancayı seçiyor, Hikmet kuşkulu bir şekilde balkondan atlıyordu. Dağ gibi adamların kırk üç yaşında şiddetli baş ağrılarıyla uç veren beyin urlarından gürleyip gidebilecekleri hangi kitapta yazıyordu Oğuz?

Aramızda eşşek gibi yaş farkı vardı ama iki koca bebek, iki oyun arkadaşıydık. "Tutunamayanlar" çıktığı zaman, "Her mühendisin çekmecesinde birkaç roman taslağı vardır" yumurtlayan çok aziz bir dostumu nasıl döveyazdım sen bilmiyordun; Pakize'yle nikâh davetiyenizi eve getirdiğinde pek sevdiğin pederin "Eh evladım, sonunda bir yere tutundun demek..." lafına nasıl da gülmüştün, Beyoğlu Evlendirme Dairesi'nin o zamanlar soğuk ve sevimsiz griliklerinde nikâh şekerini ben tutmuştum, likörlü çikolata akmış, senin ve Pakize'nin şerefine Beymen'den aldığım yeni pantolonu berbat etmişti, şekeri, evde kalmış kızlara tuttururlarmış meğer, kısmeti açılsın diye, nasıl kızmıştım... Ali'nin (Poyrazoğlu) o başörtülü nineleri, akraba ve tallukatı dehşete düşüren, ortalığa bir bomba gibi düşen şakasını hatırlıyor musun Oğuz? Ya Bodrum'a "müteveccihen" yola çıkışınızda ucuz bir Amerikan filminden öğrendiğimiz üzere senin beyaz Renault'nun tamponuna konserve tenekesi bağladığımızı? O Renault ile kaç kere yolda kalmıştık, Kumkapı'ya gümüş balığı yemeye giderken kaç kere açlıktan midemiz guruldamıştı, süper benzin pahalıydı, normal doldurtuyorduk, "tıkanma yapıyordu!"

Ne hınzır heriflerdik... Hayatta başarabildiğimiz en önemli şeylerden birisi kendi kendimizi göz hapsine almaktı, düşman kazanmaktan ben gizli zevkler mi alıyordum ne, senin ciddi ciddi kırıldığını görüyordum, kafasızlar, dangalaklar, cahiller ordusu bütün kalelerini zaptetmeye, bütün tersanelerine girmeye çalışıyordu, beyaz mantolu adamı, Ubor Metenga'dan mektup yiyen aydını, oyunlarla yaşayan zavallı suretlerimizi durduğun yerde uydurmamıştın ya...

İzninle gene bir "banallik" yapacağım ve sen çok kızacaksın Oğuz, on yıl ne çabuk geçmiş... Şimdi dışarıda gene soğuk ve sevimsiz yağmurlar yağıyor, o cami avlusunda da yağıyordu, kimsenin ağzını bıçak açmıyordu, hep akşam meyhaneye gitmek üzere ön buluşma yeri olarak kullandığımız o cami avlularında herkes işin fecaatini ilk kez o gün anlamıştı, suratlarımızdan düşen bin parçaydı, utanmasak ağlayacaktık, keşke utanmasaydık da ağlasaydık. Senin, şimdi iki metle ıslak toprak altında, yüzündeki buruk gülümsemeyi zamanın silemediği bir iskelete dönüşmüş olmanı düşünmek istemiyorum, öyle değil mi Yorick, öyledir efendimiz, beni kısık sesli, torbalı gözlü ve hüzünlü bir adam olarak hatırlayınız. Sen de beni, sevgili Oğuz, Yeniköy'deki evin kitaplığında "Topoğrafya" kitabını görünce "Deneysel bir roman mı üstat?" diye soran ve mutfağa kadar kovaladığın genç ve istikbal vaat eden yazar adayı olarak hatırla...

Muhteşem yalnızlığımızı yan yana yaşarken bıraktın ve gittin sonunda, bayrağı ben taşıyorum. Sen gittin gideli James Joyce ile Kemal Tahir'i birbirine tokuşturmayı öğrendim, içine bir tutam deneme, iki ölçek köşe yazısı, bir fırt röportaj, bir ölçü duygusallık, üç kalem malumatfuruşluk kattığım yazılar yazmaya çalışıyorum, hanımlar pek beğeniyor, giderayak "yaz" diye el verdin de sanki iyi halt ettin Oğuz... Ne olurdu ben de senin gibi mühendis, doktor, avukat olsaydım... Kırkımdan sonra gizli yazarlık yeteneklerim keşfedilir, artık beyin tümöründen mi, böbrek kanserinden mi neyse vakitlice çekip giderdim, şimdi beni insanların nankörlüğü, ahmakların ahmaklığı ve hayatın güzelliği öldürecek oysa. İkimiz de aykırı adamlardık, neden beni piç gibi bıraktın Oğuz? Ben şimdi esas olarak ifade etmek istediğim hususları, suların kesilmesini, nakil vasıtalarındaki izdihamı, sinemalarda kuyrukların teşkilini, çöp kamyonlarının seyrek uğramasını, dilekçelerimin resmi dairelerde sürünüp kalmasını, umumi mahallerde ahlaka mugayir hareketleri, sokak köpeklerinin itlafını, maaşlarımızın tediyesindeki teehhürü, turistlere gösterilmesi icap eden kolaylıkları, radyo ve televizyonda kelimelerin yanlış telaffuzunu, gıda maddelerinin keyfi satışını, vatandaşın denize girecek yer bulamamasını, bazı fıkra muharrirlerini takdir ve/veya tekdirimi, gazinolarda muhatap olduğumuz fahiş hesap pusulalarını, kahvelerde vakit öldüren işsizleri, seyrüsefer kazalarının asgari hadde indirilmesi için riayet edilmesi lazım gelen kaideleri, yirmi üçüncü fırkanın taarruzu esnasında meydana gelen vaziyet hakkında muharebeyi yerinde müşahade etmiş bir zatın hatıratını, yollara kâfi miktarda meyil verilmemesi sebebiyle kaldırım kenarlarında toplanan suların geçen vasıtalar tarafından yayalara sıçratılmasını, falanı filanı kiminle tartışacağım?

Yoksa benim için de günün birinde gazetelerde "elim bir ziya" başlıklı ilanlar mı çıkacak? Salihat-ı nisvandan olamayacağımıza göre, adımızın yanına parantez içinde "Beyefendi" yazan da bulunmaz. Filmin sonunda çocuk ölüyor işte, muharrir, Oğuz abisi gibi en verimli çağında, kendisinden henüz çok şey beklenen bir yaşta aramızdan ayrılmıştır... Babana yazdığın bir mektupta "Ne yani, babacığım," demiştin, "Ben de senin gibi ölecek miyim?"

Ne yani Oğuz, ben de senin gibi ölecek miyim?

Engin ARDIÇ

İSA ÇELİK

"Düşüncem geç gelişti, biraz geç başladım, biraz da erken bırakmak durumunda kalıyorum. Geleceğimi kaybetmek, yaşanan zamanı da boşlaştırıyor." (Ölümünden iki ay kadar önce günlüğüne yazdığı son satırlar...)

SIGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.

SATRANÇ / SİNİR SAVAŞI

Parapsikolojiye karşı yoga

Satranç zekâ değil konsantrasyon sporu. Ustalar geliştirdikleri yöntemlerle bir yandan kendi sinirlerine hâkim olmaya çalışırken, bir yandan da konsantrasyonunu bozmaya çalışıyorlar

"Alexander Alehin çok sarhoş. Oynayacak durumda değil. Bu nedenle maçın ertelenmesini rica ediyorum." 1935 dünya şampiyonluğu maçı Max Euwe'nin talebiyle erteleniyordu. Euwe'nin alkolizmden muzdarip rakibine yaptığı bu jest ve 1972'de Boris Spasski'nin, Bobby Fischer'in dahiyane oyununu ayakta alkışlaması satranç tarihinin nadir centilmenlik örnekleri.

Satrançta centilmenliğe yer yok. Satranç tahtası 64 karelik bir savaş alanı. Bu savaşta psikolojik silahlar da hayati rol oynuyor. Taraflar bir yandan kendi konsantrasyonlarını korumaya çalışırken, bir yandan da rakiplerinin konsantrasyonunu bozmak için çaba sarfediyorlar.

Satranç bir zihin sporu. Ancak, yalnızca kıvrak zekâ yeterli değil. Olağanüstü bir konsantrasyon yeteneğine ve çelik gibi bir sinir sistemine sahip olmak gerekiyor. Gerilimi en yüksek sporlardan biri satranç.

Yüksek gerilim. "Gömleğiniz sırılsıklam oluyor, oranızda buranızda tikler başlıyor. Aniden sırıtmaya başlıyorsunuz veya durup dururken ayağa fırlıyorsunuz." Eski şampiyonlardan Boris Spasski, satrancın verdiği gerilimi böyle tarif ediyor. Kendisi de bir dünya şampiyonasında, birdenbire ayağa fırlayıp, perdenin arkasına geçmiş ve hüngür hüngür ağlamıştı. Ağlamasının nedeni oyunu kaybetme korkusu değildi. Gerilimini boşaltmak için bu yola başvurmuştu.

Bobby Fischer ise şampiyon olduğu an sinir krizi geçirmişti. Oysa minyatür satranç takımını hiçbir zaman yanından eksik etmez, sinirlerini yatıştırmak için sürekli satranç oynardı. Ancak sinir sistemi şampiyonluk maçının gerilimine dayanamamıştı. Fischer 1975'te Anatoli Karpov'la şampiyonluk maçı oynamayı reddedip unvanını gönüllü olarak Karpov'a devrederek satrancı bıraktı. Sinirlerinin tahammül gücü kalmamıştı.

Kasparov-Karpov, ikisi de büyük usta. Sinirlerine hâkim olan karşılaşmadan galip ayrılıyor

Eylül 84'te başlayıp, Şubat 85'e dek süren gelmiş geçmiş en uzun şampiyona "oyuncuların ruhsal ve fiziksel açıdan bitap düşmeleri" gerekçesiyle yarıda kesiliyordu. Son oyunlarda gerginlik iyice artmış ve taraflar sinir gösterilerine başlamışlardı.

Satranç tarihinin en gerilimli maçlarından biri, 1978'de Karpov'la Viktor Korçnoy arasında oynandı. Bu maçın en önemli özelliği, Sovyetler Birliği'nde ciddi çalışmalara konu olan parapsikolojinin satrançta bir silah olarak kullanılmasıydı.

"İki sevgilim var: Marksizm ve satranç" deyişiyle ünlü Karpov, Filipinler'de yapılan şampiyonaya bir parapsikologla birlikte geliyor ve bu şahsı ön sıraya oturtuyordu. Turnuva boyunca, Vladmir Zukhar adındaki parapsikolog Korçnoy'u delici bakışlarla süzüyordu. Bu arada organizasyon komitesi her gün toplanarak, Zukhar'ın kaçıncı sırada oturması gerektiğini tartışıyordu.

Bu Drakulavari parapsikoloğun etkisi tam olarak anlaşılamadı ama, Zukhar'ın salondaki varlığı Korçnoy'u çileden çıkartmaya yetti. Parapsikoloji doğrudan olmasa bile dolaylı olarak Korçnoy'u etkilemiş ve maçı Karpov kazanmıştı.

Karpov'la Korçnoy'un ikinci karşılaşması 1981'de İtalya'da oldu. Bu kez Korçnoy hazırlıklıydı. Parapsikolojiye karşı tedbirini almıştı. Amerika'daki Ananda Man-

ga tarikatından bir yoga uzmanıyla gelmişti. Victoria Shepherd, Karpov'u rahatsız etmek için yoga giysileri içinde ön sıraya oturarak maçları izledi. Ne var ki, Zukhar bu şampiyonaya gelmedi. Sovyet Satranç Federasyonu, Korçnoy'un sinirlendiği zaman daha iyi performans gösterdiğini tespit etmişti. Dolayısıyla Karpov "temiz" bir maç oynamayı yeğleyerek sakin ve nazik bir tavır sergilemiş ve Korçnoy'un planları bozulmuştu. Bu

durum Korçnoy'un asabını iyice bozmuş ve Karpov'un sandalyesinde hafifçe kıpırdanmasına tepkisi "solucan herif" diye bağırmak olmuştu. Korçnoy sinirlerine hâkim olamayarak yoga desteğine rağmen maçı kaybetmişti.

1984'ten beri süren Karpov-Kasporov mücadelesinde ise sinirlerine hâkim olan taraf Kasporov. Zaman zaman sinir gösterilerinde bulunsa da, bu daha çok Karpov'u sinirlendirmek amacına yönelik. Zaten Karpov da önceki turnuvalarda Kasporov'u sahte sinir gösterilerinde bulunmakla suçluyordu.

Sevilla'daki 4. unvan maçı şimdilik başa baş ve sükunet içinde devam ediyor. Düşman ilan edilen Karpov'la Kasporov arasındaki buzlar erimiş gözüküyor. Bunda biraz da "Glasnost"un payı var gibi.

Yücel GÖKTÜRK

Gene mi Bab-ı Ali?.

Siz sormadan ben sorayım dedim, bu soruyu kendi kendime.. Gene Bab-ı Ali ya.. Siz okumaktan, ben yazmaktan, bıktık ama, Bab-ı Ali, Bab-ı Ali olmaktan bıkmadı.. Ne yapalım?.

Doğrudur.. Bu ülkenin yığınla sorunu varken, durmadan Bab-ı Ali ile uğraşılır mı? Ama şunu da unutmayın.. Bu sorunlarının pek çoğunun sebebi de Bab-ı Ali'dir, düzelmemesinin sorumlusu da.. Bu Bab-ı Ali, böyle sürdükçe, biz onlarla uğraşmaya devam edeceğiz..

★ ★ ★

Telefondaki ses bir gazeteci kardeşimin.. Adını yazmıyorum.. Çünkü bu Bab-ı Ali'nin gücü bana yetmese de ona yetebilir.. Diyor ki?.

"—Hıncal Ağabey.. Olayın tonla şahidi var.. Eyüp Belediye Başkanı basına bir yemek vermişti.. Yeşilköy Hasır Restoran'da.. Evleri Florya'da olan Galatasaraylı futbolcular hep burada yemek yerler.. Sarıyerli Erdal da.. O gece de ordaydılar.. Resimler çekildi.. Haftalar oluyor.. Şimdi bu resimler, Galatasaray yenildi diye, yeniymiş gibi, suçmuş gibi birbiri ardına gazetelerde yayınlanıyor.."

Sormadık, dedektiflik de yapmadık.. "Orada başka gazeteciler vardı, dedin, kimdi onlar, kimden soruşturalım?" diye.. Bize ne.. Hasır Restoran bir et lokantası.. Eğlence yeri değil.. Orda sadece yemek yenir ve Derwall, Mustafa Denizli dahil tüm Galatasaraylı yöneticiler için ayak altıdır. Buraya keyif için kadın kız götürülmez bir.. Götüren de, bu kadar ayak altına götürecek kadar geri zekâlı değildir, iki.. Ama şimdi bu resme bakıp, haberi okuyan, diyelim Hakkâri'de vatandaş, bilir mi, Hasır'ın ne olduğunu, çocukların orda ne yaptığını?.

İnanılmaz bir saldırı, inanılmaz boyutlarda sürüp gidiyor Galatasaray'a. Eleştirecek şey yok mu? Tonla var.. Kafanı biraz çalıştırsan, olaya haftalık skandal gazetesi değil de, spor yazarı gibi baksan, Galatasaray'da her gün tonla eleştirecek şey bulursun.. Yazarsın.. Okuyan "Helal olsun" der.. Kulüpte yazın ciddiye alınır. Millet önlem düşünmeye başlar. Ama hayır.. Amaç Galatasaray'da işleri düzeltmek değil, fırsat bu fırsat diye iyice batırmak.. Taraftar da iki yenilgiden öfkeli zaten.. Al eline kalem, yalan yanlış, aklına gelen her şeyi yaz..

★ ★ ★

Size daha acısını söyleyeyim mi?. Bu yazıları yazanlar, Galatasaray'ı kıskananlar, Galatasaray'a saldırarak satış yapacağını hesaplayanlar, Galatasaray'da bugünkü düzeni yıkıp, yeni düzende kendine bir arpalık kapmaya çalışanlar, kendilerini ciddi gazetelerde değil, rezillik basında görevli sananlar. Tamam.. Hepsi doğru.. Hepsini biliyoruz.. Ama daha acısı öyle bir grup var ki, insanın aklı duruyor..

Galatasaray'ın bugünkü Yönetim Kurulu'nda görevli olup, sırf kuruldaki başka arkadaşlarını yıpratmak için, acemi ve hevesli gazetecileri kullananlar var.. Yani Genel Kurul'daki dazlaklar, Divan'daki ıslak beyinlilerden sonra, Yönetim Kurulu'ndaki köstebekler.. Kanınız dondu mu?. Adlarını burada yazmayayım. Çünkü onlar da, kullandıkları gazeteciler de kendilerini biliyorlar.. Üstelik, benim onları bildiğimi de biliyorlar. Bu, hesap günü gelir, Kongre'de sorulur. Gazete sütunlarında değil..

Söylemek istediğimiz şu.. Hiçbir Galatasaraylı, bu kulübü dışardan vuranlara kızmasın.. Galatasaray'a en büyük darbeyi, göğüslerinde Galatasaray rozeti taşıyanlar vuruyor.

Ama, Galatasaray da maşallah Osmanlı gibi.. İçerden, dışardan herkes çökertmeye çalışırken, dimdik ayakta.. Trilyonları zorlayan mal varlığı, hemen her branş ve kategoride şampiyonluğa oynayan, onlarla takımı, binlerce sporcusu ile, geri kalan İstanbul kulüplerinin toplamından daha büyük olduğunu her fırsatta ve alanda gösteriyor. Kıskançlıkların da, mansıp kapma heveslerinin de sebebi bu zaten..

Hemen hemen tüm Bab-ı Ali'nin içerdeki köstebeklerle işbirliği ederek Mukaddes Cihat ilan etmesine rağmen, Galatasaray'da tek taşı yerinden sarsamamasının sebebi de bu büyüklük değil mi zaten?

Hıncal ULUÇ

Türkiye'de kara büyü

Nokta'nın "kara büyü" ile ilgili kapağını bir solukta okuduk. Anlatılanlar gerçekten ilgi çekici. Ama içinde yaşadığımız çağda insanların hâlâ böyle şeylerle uğraşmaları biraz garip değil mi? Kılık ve kıyafetleriyle Amerika'daki zenci düşmanlarını anımsatan bu topluluklar yarın eyleme geçtiklerinde acaba neler yapabilirler? Alın işte size çağ atlayan Türkiye'den insan manzaraları...

İsmet Gürbüz-İSTANBUL

Çocuklara kıymayın...

Sübyan koğuşlarının ortadan kaldırılması geç kalınmış olsa bile son derece yerinde ve sevindirici bir haber. **Nokta**'nın konuyla ilgili kapağını okuduğumuzda insanlığımızdan utanmıştık. Pek çok şeyin hasır altı edildiği ülkemizde ilgililerin bu konuda hassas davranmaları benim gibi pek çok kişiyi mutlu etti. Aynı ilginin, yüzümüzü kızartan diğer kurumlar için de gösterilmesi en büyük dileğimizdir.

Ayşe Üstün-ANKARA

Boşa giden emekler

Biz yurdumuzdan uzaklarda Türkiye'nin çağdaşlığını, diğer Müslüman ülkelerden farklılığını anlata duralım. Kadın ve Aile dergisi de otobüslerde haremlik-selamlık isteyerek bizim bu çabalarımıza yürekten katılıyor... Ya bu talebi destekleyen belediye başkanlarına ne demeli?..Araç ayrılığıyla uğraşırlarken hırsızlık yapanın da elini kesme kararı alsınlar da hepsi bir arada ortadan kalksın.

Mürşide Tüfekçi-AVUSTRALYA

Bırakın da ölelim...

Hipokrat yemininin önemini kimse inkâr edemez. Ama bir insanı büyük acılar içerisindeyken ve kendisi ölmeyi istediği halde yaşatmaya çalışmak Hipokrat yeminiyle ne ölçüde bağdaşıyor? Üstelik böyle bir konuda insana seçme hakkı tanınması en demokratik tavır değil mi? Bence doğru dürüst yaşatamadığımız insanlara, hiç değilse doğru dürüst ölme hakkı ve özgürlüğü verelim. Yani ötanaziye evet...

Bilal Kuzgun-BURSA

Ne bu şiddet?..

Çetelerle ilgili yazınız, her ne kadar "çağ atlayan Türkiyemizin" önemsiz bir sorunu gibi görünse de, pırıl pırıl gençlerimizin, güzel insanlarımızın neden böylesine bir şiddet batağına girdikleri çok düşündürücü. Sağlıklı bir ortamda yetişen, sevilen ve seven, sayılan ve sayan hiçbir genç insanımızın şiddete yöneleceğini sanmıyorum.

Bir anne "Her işin başı sevgi" diyor. Evet, sevgi ama nasıl sevgi? Hep hoşgören, aşırı koruyucu, sorunu görmemezlikten gelen bir sevgi mi?.. Yoksa dinleyen, anlayan, eleştirebilen, irdeleyen kişiliklere saygı duyan bir sevgi mi?

"Kötü insanı" dışlamak, bir kalemde silmek çok kolaydır. Ama neden hep kolayı tercih ediyoruz?..

Nevres Kaya-SAMSUN

Açıklama

Devlet Tiyatrosu'nun Almanya turnesi ile ilgili yazınızı okudum. Tiyatroyu ilgilendiren bölümlerine, ilgililer yanıt verecektir sanırım. Yazıda benim adım geçerek verilen bazı yanlış bilgiler var. Onu düzeltmek isterim.

Birincisi Devlet Tiyatrosu, Almanya'ya bir değil, iki oyunla gitti. Tohum ve Toprak, ve Yedi Kocalı Hürmüz. Bir organizasyon hatası yüzünden, Tohum ve Toprak bir gece oynadı. Ama Yedi Kocalı Hürmüz, Berlin, Hannover, Stuttgart ve Münih oyunlarında tıklım tıklım doluydu. Hatta, "Bir gece az" diye eleştiriler oldu.

Ayten Gökçer

Açıklama

Zaman'daki son değişikliklerle ilgili yazınızda yanlış anlaşılmaya müsait noktalar var. Kısaca gerçeği açıklamak istiyorum.

Gazeteye ikinci dönüşümüzde, durumumuzu sağlama almak için sözleşme imzalanmasını istemiştik. İmtiyaz sahibi bu isteğimizi, beni üç yıllığına gazeteye bağlayan ayrı bir sözleşme imzalamam şartıyla, kabul etti. İstanbul'da Ali Bulaç dışında, arkadaşlar bu ayrı sözleşmeden haberdardı. Arkadaşlar tazminatlarını talep etmeye hak kazandıkları için rahatlıkla gazeteyi terk edebildiler. Ben ise bu şekilde davransaydım, yüklü bir tazminat ödemek zorunda kalacaktım. Dolayısıyla, "pazarlayıp satma" iddiası ile gerçek durum arasında bir benzerlik bulunmuyor.

Fehmi Koru

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 15.000 TL.
1 yıllık: 29.900 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 75 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 1050 TL.

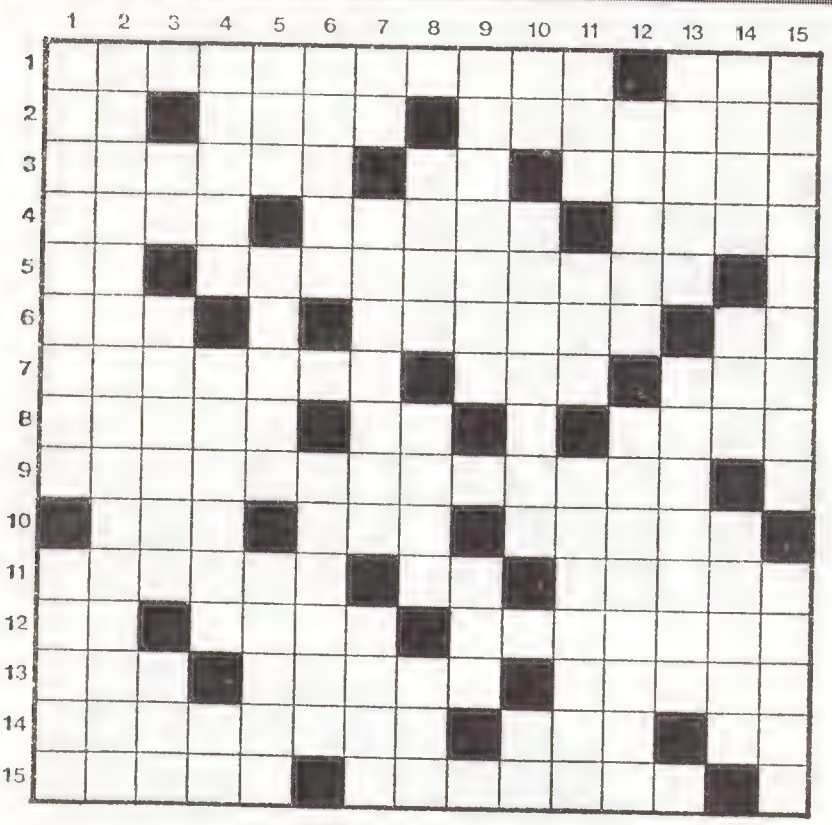

SOLDAN SAĞA: 1- 1907 yılında doğmuş, ilk yapıtlarında akademik bir disiplin içinde doğal görünüşlere bağlı kalmış, giderek grift bezemeden izler taşıyan geometrik soyutlamalara ve leke çalışmalarına yönelmiş günümüz Türk ressamı - İki derenin ya da iki yolun birleştiği yer. **2-**Türkiye'nin plaka işareti - Bir Asya ülkesinin başkenti - Bir tür küçük zurna. **3-** Bir malın fiyatını, türünü gösteren küçük kâğıt - Vilayet - Bir uyaktan sonra yinelenen aynı anlamdaki ek ve sözcüklere verilen ad. **4-** Yüreğin kımıldanışı - Aruz ölçüsünde, kısa okunması gereken bir heceyi kalıba uydurmak için uzun okuma - Yara üzerine yapıştırılan küçük şerit. **5-** Aşamasız asker - Kavramların gerçek varlıklar olduğunu kabul eden, tümel kavramların yalnızca nesnelerin adları olduğunu ileri süren felsefe görüşü. **6-** Çok iri ve zehirsiz bir yılan - Düzey - Sulak yer. **7 -** Birleşme, birlik kurma - "Uluslararası Basın Enstitüsü"nün simgesi - Üzgü. **8- Keseli ayı** da denilen ve Avustralya'da yaşayan tırmanıcı bir hayvan - Eski Mısır'da güneş tanrısı - Bir tür makineli tüfek. **9-** 1842-1910 yılları arasında yaşamış, İstanbul Arkeoloji Müzesi ile Sanayii Nefise Mektebi'nin kurucusu olmuş ünlü arkeolog ve ressam. **10-** Çağrı, tellal ile duyurma - **Dört Halife**'nin sonuncusu - Tanrı'nın varlığını ve İslam dininin doğruluğunu konu edinen bilim. **11-** Yurdumuzda bir göl - Bin metrenin kısa yazılışı - Coşkun ve duygusal bir anlatımı olan şiir türü. **12-** İki tarla arasındaki sınır - Bunama - Balık avlamakta ya da yük taşımakta kullanılan büyük kayık. **13-** Doku teli - Bir dinin öğrenilmesi gereken inançlarının ve tapınma kurallarının tümü - Sıtma tedavisinde kullanılan alkaloit. **14-** Tarihsel koşullar ne olursa olsun devletin ortadan kaldırılmasını savunan öğreti - Mizaç - Türkçede ilgi adılı. **15-** Genellikle mısır unuyla yapılan bir tür pide - Zihin açıklığı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Güney Afrika'daki **Siyah Bilinci** hareketinin kurucusu olup 1977'de gözaltında bulunduğu sırada dövülerek öldürülmüş ve Güney Afrika'daki siyah hareketinin uluslararası kahramanı durumuna gelmiş, yaşamı İngiliz yönetmen **Richard Attenborough** tarafından beyaz perdeye aktarılmış ünlü özgürlük savaşımcısı - Manda yavrusu. **2-** 1867-1957 yılları arasında yaşamış ve uzun yıllar New York Filarmoni Orkestrası'nı yönetmiş dünyaca ünlü İtalyan orkestra şefi. **3-** İridyumun simgesi - Kazak başkanlarına verilen ad - Gözkapağına sürülen boya. **4-** Kuzey Amerika'da yaşayan, kuyruğu alaca halkalı bir kürk hayvanı - Gümüşbalığının küçüğü - Açı birimi radyanın simgesi. **5-** Felsefede düşünce - Osmanlı devletinin ikinci padişahının adı - Elçilik uzmanı. **6-** Tasvir - Osmanlı sarayında cariyeler arasından seçilen padişah gözdesi. **7-** Genişlik - 1889-1957 yılları arasında yaşamış, 1945'te Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanmış **Gabriela** önadlı Şilili kadın şair - Eski yazıda noktasız harflerle cümle kurmaya verilen ad. **8-** Yardım amacıyla toplanan para - Hatay ilinde bir göl - Dolaylı olarak anlatma. **9-** Vezir ve sadrazamların giydiği bir çeşit kavuk - Donuk renkli. **10-** Erbiyum elementinin simgesi - Elips biçiminde olan - Alan ölçüsü hektarın kısa yazılışı. **11-** Bir çoğul eki - Âlâ - Macaristan Komünist Partisi'nin kurucularından olup 1919'da kısa bir süre için iktidara geçmiş, sığındığı SSCB'de Troçki taraftarı olduğu gerekçesiyle 1937'de idam edilmiş Macar devrimcisi. **12-** Kürekkemiği - **Mimar Sinan**'ın en ünlü yapıtlarından biri olan cami. **13-** Sabır - Parmaklarda olan ve derinlere kadar işleyen dolama. **14-** Dinsel tören - Bir türde ya da bireyde rastlanan; has - Küçük ve sevimli. **15-** Fıkıh, kelam, mantık, metafizik alanlarındaki önemli çalışmalarıyla tanınmış XIV. yüzyıl İslam din bilgini - Uzun ve kıvırcık tüylü bir köpek cinsi.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

DÖNEMLİ DY YAYINCILIK

... ve Sistem devreye girdi:

BÜYÜK MAVİ NELER PLANLIYOR?

Türkiye'nin ilk
Bilgisayar Kültürü Dergisi
SİSTEM'in
ilk sayısı bayinizde!!!

Bilgisayar Kültürü
artık her ay masanızda!

SİSTEM

BİLGİSAYAR KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Yoktur yarin imanı

UFO nedir bilirsiniz. Kimliği belirlenemiyen uçucu cisimler, yani kısacası uçan daireler. Uzaydan geldikleri varsayılan bu misafirler neden hiçbir zaman görünmezler de haklarında bunca UFO dedikodusunun yaratılmasına fırsat verirler? Bir görüşe göre onlar dünyayı her ziyaret edişlerinde hayal sukutuna da uğruyor ve "En iyisi görünmeden kaybolalım" diyorlarmış. Neden mi? Bir kere bu uzaydan gelen misafirler sigaranın neden içildiğini bir türlü anlayamıyorlarmış. İkinci neden ise daha garip. Hadi dünyadaki bitkileri, hayvanları anlıyorlarmış da insan denen mahlukatın niye insan ve kadın diye ikiye ayrıldığını ve insanoğullarının neden kadınlara köle muamelesi yaptıklarını çözemiyorlarmış. Sen hem köle muamelesi yapacaksın hem de onu bir türlü anlayamayıp hakkında yana yakıla edebiyat ve müzik düzeceksin. UFO'cular diyorlarmış ki, "İnsanoğluna görünmekten kaçınıyoruz. Görünürsek bize de kadınlara davrandıkları gibi davranırlar diye çekiniyoruz." Bu yüzden es kaza bir insanoğlu onları görüverecek olsa, korkudan yemyeşil kesiliyor ve kaybolurken de yeşil bir ışın salgılıyorlarmış. Herkes de onları bilir bilmez "yeşil renkli uzay yaratıkları" olarak adlandırıyormuş. Bir de UFO'cular şu şarkıyı bir türlü çözemiyorlarmış. "Sigaranın dumanı, yoktur yarin imanı" testimize buyurun, lütfen her nevi dil 'uf'umuz affola.

1 UFO'cuların da sere serpe dolaşabilecekleri bir yer bulundu sayılır. Artık UFO'cular yeşilden farklı renklerde dolaşabilecekler ve insanoğlunun saldırısından korunabilecekler. Bu yerin neresi olduğunu bilebilir misiniz? Bir gazetede haber olarak verilmişti de.

a) Federal Almanya'da Kuzey Ren Westphalia eyaletinin Essen kentinde kurulacak "Frauenland" yani Kadınlar Şehri

b) Kuşadası'nda Kadınlar Plajı denen mevki

c) Kadınlar Tuvaleti

d) Amazonia

2 UFO'cuların büyük saygısını kazanmış bir kadın vardı. Adı Lynn Rippelmeyer. Alacakaranlık değil, gökkuşağı değil UFO'cular Lynn'i niçin çok beğeniyordu?

a) Dünyanın ilk kadın rasathane müdüresiydi

b) Kanser olduktan sonra antisigara kampanyasına girişti ve bu amaçla bir trilyonluk mirasını kampanyaya vakfetti

c) Bir roket deneme uçuşu sırasında hayatını kaybetmişti

d) Tarifeli Boeing 747 transatlantik yolcu uçağını yöneten ilk kadın birinci pilotuydu

3 Hite Raporu adlı kitabı ülkemizde Muzır Kurulu'nca toplatılmış ünlü feminist yazar Shere Hite çok önceleri modellik yaptığı bir reklam filmi sayesinde feminist olmuştu. Reklam metninde "..... o kadar akıllı ki kıza hiç gerek yok" deniyordu. Ne reklamıydı bu?

a) Düğme iliği makinesi

b) Daktilo

c) Diz masajı makinesi

d) Bale yapan robot

4 Katharine Graham adlı bir kadın, dünyanın en büyük gazetelerinden birinin patronu. Ondan UFO'cular bile korkar. Banker babasını ikna edip gazete satın aldırmıştı. Sonra hem mirasa hem de gazeteye sahip oldu. Daha da önemlisi basının özgürlüğünden yana olan kişileri gazetesinin başına getirmesini bildi. Bu gazeteyi anımsayabilecek misiniz?

a) Washington Post

b) USA Today

c) New York Times

d) Daily News

5 İlk İngiliz kadın doktoru Elizabeth Garrett Anderson'a üniversiteye giriş mülakatında niçin hemşire değil de doktor olmak istediği sorulduğunda ne cevap vermişti?

a) Aile doktorumuza inat olsun diye

b) Kadınların da doktor olmaya hakları vardır

c) Ben de röntgen mütehassısı olmak istiyorum

d) Yılda 20 sterlin yerine tabii ki 2000 sterlini tercih ederim de ondan

6 Michel Zeveco'nun "Kadınların ince saçları, insanları boğan bir yılandır" sözü ile Voltaire'in "Aptal ve saf bir kadın, Tanrı'nın insanlara en büyük lütfudur" sözü arasında ne ilişki var? Bulabilecek misiniz?

a) Kadın aptal bir yılandır

b) Yılan gibi kadın aptal kadından daha iyidir

c) Aptal kadınlar saçlarının ne işe yaradığını bilemezler

d) İki sözde de kadın insandan sayılmıyor

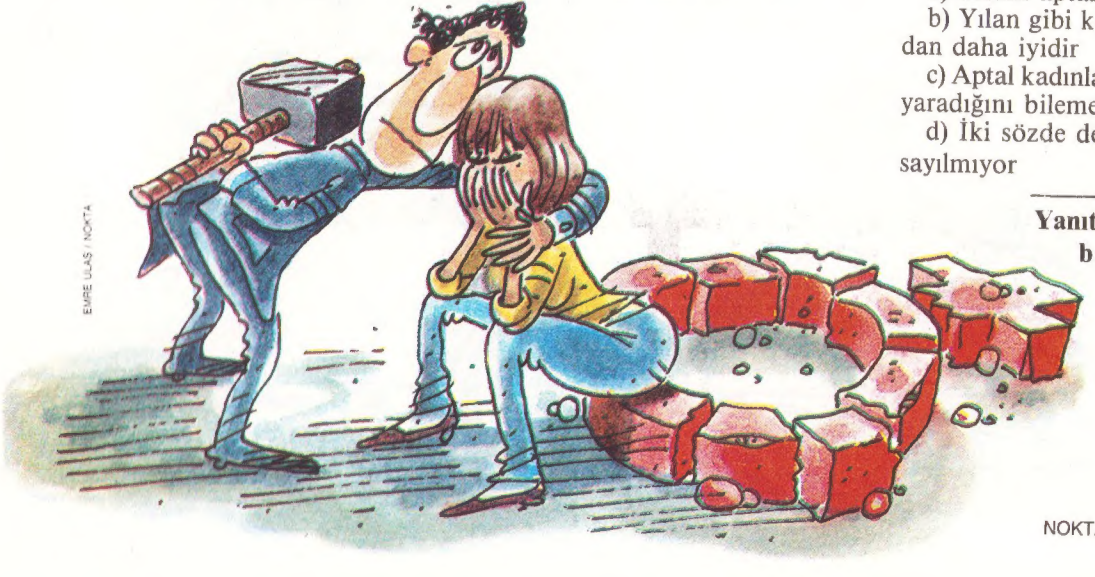

EMRE ULAŞ / NOKTA

Yanıtlar: 1) **a**, 2) **d**, 3) **b**, 4) **a**, 5) **d**, 6) **d**

Ahmet Turhan Altıner

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

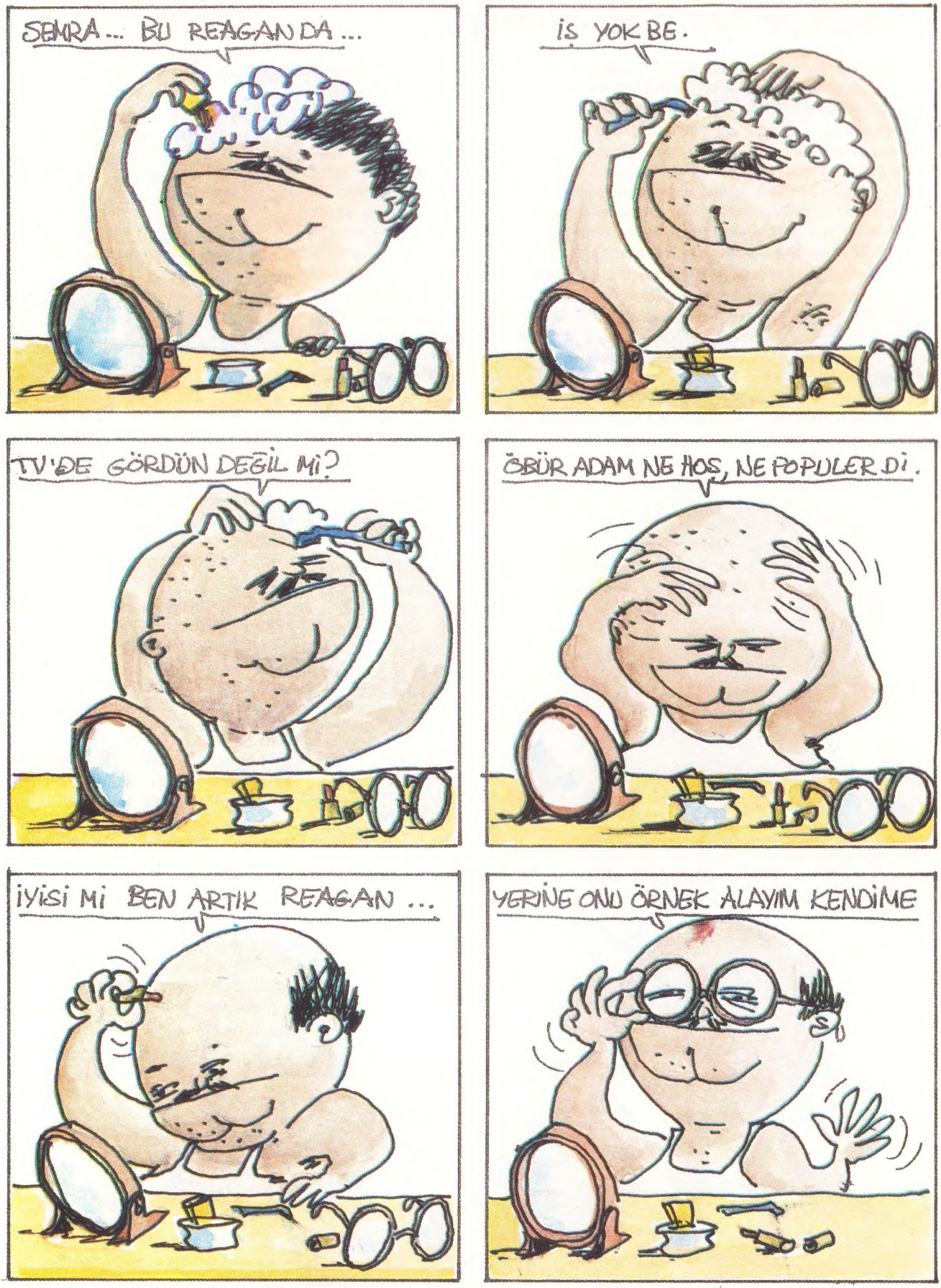

IBM PERSONAL SYSTEM/2

IBM personel System/2:

Model 60/071- MONO SİSTEM KOMPLE... 7.000.000.-TL
(Intel 80286, 1 MB Hafıza, 70 MB sabit disk)

Model 80/041- MONO SİSTEM KOMPLE... 7.500.000.-TL
(Intel 80386, 1 MB Hafıza, 44 MB sabit disk)

ARALIK 1987 süresince:

✓ ÖZEL ÜRÜN, ÖZEL FİYAT!

Model 60/041 - MONO SİSTEM KOMPLE... 6.000.000.-TL
(Intel 80286, 1 MB hafıza, 44 MB sabit disk)

IBM Yetkili Satıcı
Personal System/2
Yazı Makinası

ALSİS

ALTINYILDIZ SİSTEM İLETİŞİM SERVİSLERİ A.Ş.
Halaskârgazi Caddesi No:230 Beymen Üstü Kat:6 Şişli-İSTANBUL
Telefon: 130 09 61 (8 hat) Telex: 26 327 arkt tr. 28 457 krtt tr.
28 824 alın tr. Fax: 133 07 39

ALSİS A.Ş. BİR ALTINYILDIZ ŞİRKETLER GRUBU KURULUŞUDUR.

Cocktail

Bu gece ve her gece coşkuyu, heyecanı yaşayın.

Renkli bir gece yolculuğu için
sevdiklerinizi, seçkin konuklarınızı
Cocktail'de ağırlayın.
Siz de dünya mutfağının benzersiz
güzelliklerini tadın. Tam eğlenin...
... geceyi, müziği, neşeyi yaşayın.

Cocktail gecelerinde yıldızlara uzanın.

Özdemir Erdoğan
Grup Lokomotif

- *Fiks menü (her şey dahil) 28.000 TL.*
- *Alacarte servisi vardır.*
- *Program 04'e kadar sürer.*
- *24'ten sonra gece kulübü olarak hizmet verilir.*

- *İçkiler: İlk içki 10.000 TL.*
  İkinci içki: yerli 3.500 TL, yabancı 5.000 TL

(Cocktail salı günleri kapalıdır.)

Prestij